

HAMLET, KRÁLEVIC DÁNSKÝ
Tragédie v pěti jednáních

Osoby.

Claudius, král dánský
Hamlet, syn předešlého a synovec panujícího krále
Polonius, nejvyšší komoří
Horatio, přítel Hamletův
Laert, syn Poloniův
Voltimand, >
Cornelius, >
Rosenkrantz, >
Guildenstern, >
Osrik, >
Šlechtic, > dvořané
Kněz, >
Marcel, >
Bernardo, >důstojníci
Francisco, voják
Reynald, sluha Poloniův
Herci
Dva hrobníci
Fortinbras, princ norský
Setník
Angličtí vyslanci
Gertruda, královna dánská, matka Hamletova
Ofelie, dcera Poloniova
Pánové a paní, důstojníci, vojáci, plavci, poslové, sloužící a jiná družina
Duch otce Hamletova

Dějiště: Dánsko

JEDNÁNÍ PRVNÍ

Scéna první

Elsinor. – Teras před zámkem.

Francisco na stráži. – Vystoupí Bernardo.

Bernardo. Kdo zde?

Francisco. Ne, *mně*! <TRN>¹ Zdůraznil Sl. Zastavit příchozího a žádat heslo je oprávněn Francisco, který stojí na stráži. Volání Bernardovo naznačuje jeho nervositu: nastala půlnoc, hodina duchů.</TRN> odpověz Stůj a dej se znát!

Bernardo. Ať žije král!

Francisco. Bernardo?

Bernardo. On.

Francisco. Vy na minutu přicházíte včas.

Bernardo. Teď tloukla dvanáctá; jdi spát, Francisco.

Francisco. Dík za vystřídání; zle mrazí dnes
a mně jest nějak teskno u srdce.

Bernardo. Stráž měl jste klidnou?

Francisco. Myš se nehnula.

Bernardo. Nuž, dobrou noc.

A potkáte-li kdes Horatia

a Marcela, již se mnou mají stráž,
jen řekněte, by pospíšili si.

Francisco. Mně zdá se, že je slyším. – Stůj! – Kdo zde?

Vystoupí Horatio a Marcel.

Horatio. Té země přátelé.

Marcel. A věrní Dánu.²<TRN>² Orig. And liegemen to the Dane – dosl. a vasalové Dána, tj. dánského krále. Dále v témž smyslu Denmark, Dánsko. Tento význam má snad i zvolání This is I, Hamlet the Dane (V. I). Královskou gardu tvořili synové šlechtických rodin.</TRN>

Francisco. Všem dobrou noc!

Marcel. Vy, čacký vojíne,
též buďte sbohem! – Kdo vás vystřídal?

Francisco. Bernardo na mou hlídku nastoupil.

Již dobrou noc.

Odejde.

Marcel. Holá, Bernardo!

Bernardo. Hej!

Jest to Horatio?

Horatio. Tak z něho kus.³<TRN>³ Sl. překládá doslova. (Orig. A piece of him.) Žertovná odpověď se různě vysvětluje. Rylands se domnívá shodně s D. W., že Horatia zebe a že se při těch slovech schoulil. Byl by možný i výklad, že je to rozmarná narážka skeptického Horatia na to, že není pouhý duch, ale člověk z masa a z kostí (jako říkáme „je ho kus“).</TRN>

Bernardo. Tož vítejte; a dobrý Marcel též.

Marcel. Jak – zjevilo se to dnes v noci zas?⁴<TRN>⁴ Qq přidělují otázku Horatiovi.</TRN>

Bernardo. Já neviděl jsem ničeho.

Marcel. Horatio mi říká, že to jest
jen prelud náš, a nechce uvěřit
v to hrozné zjevení, jež dvakrát již
jsme viděli. – Já tedy prosil jej,
by s námi probděl dnešní noci stráž,
a ukáže-li se ten přízrak zas,
by našim očím pravdu dosvědčil
a oslovil to.

Horatio. Však to nepřijde.

Bernardo. Nuž, chvílku sedněte a na svůj sluch,
jenž proti naší zvěsti hrazen jest,
nás ještě jednou nechte útočit
tím, co jsme po dvě noci viděli.

Horatio. Tož tedy sedněme a vyslechněm,
co nám Bernardo o tom vypoví.

Bernardo. V noc posléz minulou,
když právě tam ta hvězda, kteráž jest
od pólu na západ, kruh oběhla,
by ozářila onu nebes část,
kde hoří teď – tu Marcel a já sám,
an zvon tlouk jednu...

Vystoupí Duch.

Marcel. Dost! – Ticho! – Hle – tam přichází to zas!

Bernardo. V též podobě, co nebožtík náš král!

Marcel. Horatio, tys učen, promluv na to.⁵<TRN>⁵ tj. Horatio ví, jak správně oslovit zjevení, snad zná i latinskou formuli zaklínací.</TRN>

Bernardo. Hled', není-li to králi podobno?

– Jen viz, Horatio.

Horatio. Ba, celý on;
mně děs a úžas kostmi probíhá.

Bernardo. Chce, aby někdo na to promluvil.

Marcel. Ty oslov to, Horatio.

Horatio. Kdos ty,
jenž osobíš si tento noční čas
a krásnou, bohatýrskou postavu,
v níž pohřbeného Dána majestát
kdys chodil? – Nebem zaklínám tě, mluv!

Marcel. Jest uražen.

Bernardo. Hle, vzdaluje se to!

Horatio. Stůj! Promluv! – Mluv, já zaklínám tě, mluv!
Duch zmizí.

Marcel. To tam a nechce dáti odpověď.

Bernardo. Nuž jak, Horatio! – Vy třesete se
a zblednul jste. – Zdaž není v tom cos víc
než přelud? – Cože o tom soudíte?

Horatio. Bůh svědkem, že bych tomu nevěřil,
mé vlastní oči kdyby nebyly
mi pravdivým a zřejmým svědectvím.

Marcel. A není-li to králi podobno?

Horatio. Jak ty sám sobě. – Totéž brnění

měl na těle, když vyšel do boje
se ctižádostným Norem. Zrovna tak
se zachmuřil, když tenkrát na ledě
při hněvném smlouvání se udeřil

na harcující v saních Polany.⁶<TRN>⁶ Cam. sledded Polacks podle Malona (Pope navrhoval sg. Polack). Ale Q₁, 2, 3 má sleaded pollax, F₁, 2 sledded Pollax. Pollax se vykládá též jako válečná sekera pole-ax(e). Sledded by znamenalo buď upevněná na saních (sled = sledge, sleigh), nebo těžký, kladivem vzadu opatřený „sekyromlat“ – srov. sled ve smyslu sledge (hammer) – mlat. Konj. leaded by znamenala olovem zatížená sekera. Dánové a Norové skutečně měli válečné sekyrky na dlouhém toporu na způsob valašky (srov. tapar-öx v době Knutovy vlády v Anglii v anglosaské kronice k r. 1031. Viz O. Vočadlo, ČMF XXVI, 1, str. 94–5, 1939). Obraz rozzuřeného Vikinga, který v hádce s norským sokem popadne svou – nebo dokonce jeho – sekuru, upevněnou na saních a vztekle s ní udeří o led, aby dodal váhy své vůli, je shakespearovsky působivý. (Kdo by nevzpomněl na Brennovo „vae victis“ nebo na zpupného Germána v Brestu Litevském!) W. Tarnawski překládá: uderzał o lód okuta siekiergą swą wojenną. Prof. Stanisław Helsztyński tento překlad důrazně hájí a má na své straně i některé moderní badatele (Chambers, Sugden, Harr.). Na druhé straně nutno uvážit, že představa nekonečné zimy se

sněhem a ledem, kterou Alžbětinci spojovali s Polskem (srov. KPO III. 2), a k tomu saně v Anglii nevídané svádějí spíše k pojetí našich i cizích překladatelů (pol., rus., něm., rum., špan. aj.). Tvar Polack byl běžný vedle Pole a Polonian. Ve hře se tvar Polack (sg.) vyskytuje ještě čtyřikrát [II. 2 (dvakrát); IV. 4; V. 2 (v platnosti adj.)]. Poláci byli sousedy Dánů v Pobaltí a byly mezi nimi boje. Setkání a vyjednávání s Poláky na zamrzlém brodu pohraniční říčky, které skončilo nezdarem a bitvou, je tedy pravděpodobné, ač není historicky doloženo. Sloveso <emph>smite</emph> se v bibli vyskytuje ve smyslu na hlavu porazit (v bitvě). Méně pravděpodobný je výklad (snad vlivem něm. schmeissen), že „mrštil polským králem na led“ (Štěpánek) nebo že „polské roje (nemá tu být voje?) v svých saních harcující, srazil na led“ (Saudek). Srov. Kolárovo „Polana saničníka (Bosý: sáňkáře) sklátil na ledě“ a Malého „svrhnul na ledě Poláka se saní“. Websterovo shav'd Polacke přivedlo Sampsona na myšlenku (v poznámce k jeho vyd. Websterovy tragédie The White Devil), že sleaded by se mohlo číst shaved, oholený. Toto epitheton mělo původ v tom, že obyvatelé Polska, resp. ukrajinští kozáci, si holili hlavu kromě chochůlku na temeni (odtud ruská přezdívka „chochol“), jak zaznamenal též Moryson ve svém cestopise. (Srv. Repinův známý obraz Záporožců.)</TRN>

Tot' podivné. –

Marcel. Tak dřív již dvakrát
a právě v tuto mrtvou hodinu
stráž bohatýrským krokem obešel.

Horatio. Zvlášť nevím, jak to sobě vyložit,
leč ouhrnem a volně soudím-li,
zlý převrat⁷<TRN>⁷ Orig. eruption – dosl. výbuch, zde:
pohromu.</TRN> věští to pro naši vlast.

Marcel. Nuž sedněme; a řekni mi, kdo ví,
proč tímto přísným, bdělým strážováním
lid země té se týrá noc co noc?
Nač den co den se dělá⁸<TRN>⁸ Vynech. brazen – bronzová. Též Schl.
slovo vynechává. V angl. má mimo to význam zpupný.</TRN> slévají
a z cizích trhů kupuje se zbroj?
Proč do loděnic honí dělníky,
jichž práce mozolná již neloučí
ni svátek nedělní od všedních dnů?
Co zamýšlí se, že ten znojný chvat
noc činí dělnou tovaryškou dne, –
kdo můž mi povědít?

Horatio. To mohu já;
tak aspoň šeptá se: Král poslední,
ten, jehož přízrak právě se nám zjevil,
jak víte, Fortinbrasem Norvéžským
– ježž k tomu hnala pýcha závistná –
byl vyzván na souboj. Náš chrabrý Hamlet
– neb rekovností svou byl proslaven

po všech těch stranách⁹<TRN>⁹ Orig. this side of our known world – po této straně..., tj. na naší polokouli. V době Vikingů by ovšem šlo jen o Evropu, kterou poznali na svých odvážných nájezdech.</TRN> známého nám světa

sklál toho Fortinbrasa, kterýž pak
po zpečetěné smlouvě, stvrzené
i zákonem i právem rytířským,
svůj život ztrativ, také zeměmi,
co jich kde držel, propad vítězi.
Náš král se stejným dílem zaručil,
jenž byl by případ Fortinbrasovi,
když byl by zvítězil; jakž podle smluv
a moci článku uvedeného

zem jeho Hamletovi propadla. –

Teď ale, pane, mladý Fortinbras,

pln nezřízené nakvašenosti,

si na pomezích norských, tu i tam,

houf sehnal dobrodruhů odvážných

za chleba kus a spíží¹⁰<TRN>¹⁰ Orig. for food and diet – za stravu a výživu. D. W. vykládá diet jako denní žold, ale je to asi tautologická dvojice, skládající se z germánského výrazu a jeho románského synonyma, jaké se často vyskytovaly ve starším slohu. Srov. book and volume (I. 5).</TRN> k podniku,

jenž smělost žádá; – ten pak není jiný

– jak dobře naše vláda znamená –

než rukou ozbrojenou odejmout

a násilím nám ony země zas,

jež ztratil jeho otec. – A to jest,

jak soudím, přední podnět našich příprav,

zdroj těchto stráží, hlavní příčina,

proč v zemi tento náhlý chvat a shon.

Bernardo. Nic jinak myslím není to než tak.

A s tím se může dobře shodovat,

že tato hrůzověstná postava

stráž naši ozbrojena obchází

tak králi podobna, jenž byl a jest

těch válek podnětem.

Horatio. Toť chmýrko jest,

jež oko ducha¹¹<TRN>¹¹ Orig. A mote it is to trouble the mind's eye – nicotný prášek (maličkost) vzrušuje náš duševní zrak.

„Ducha“ zde zní dvojsmyslně. Lépe by se hodilo „duše“ jako v násl. scéně. Obraz, který Mickiewicz zvolil za motto

balady Romantyczność, nerazil Sh. Najde se už u Chaucera (eyen of his mynde) a ve starofr. poesii.</TRN> znepokojuje.

Když nejvýše a nejslavněj stál Řím,

to krátko před tím, nežli mohutný

pad Julius, tu prázdnily se hroby

a mrtví zahalení v rubáše

v ulicích římských skřekem úpěli.¹²<TRN>¹² Srov. JC I. 3.</TRN>

Těž hvězdy s plamennými ohony

se zjevily a rosy krvavé

a na slunci zlověstná znamení;
a vlhká hvězda¹³<TRN>¹³ tj. měsíc. Věřilo se, že působí nejen
příliv a odliv, ale i mlhu a rosu.</TRN> ta, jež ovládá
říš Neptunovu, ochuravěla
od zatmění, jak spěl by soudný den.
A právě takovéto předzvěsti
hrůz plných věcí – jako hlasatelé
již povždy osud předchází, vají,
neb jako proslov¹⁴<TRN>¹⁴ Orig. and prologue – a jako předmluva,
tj. předzvěst.</TRN> blížících se ran –
teď nebesa a země pospolu
na naši vlast a národ seslaly.

Duch se objeví.

Však ticho! Hle, tam přichází to zas!
Já zastoupím to, ať mne zahubí!
Stůj, přelude! – A máš-li jaký zvuk
neb užívání hlasu lidského,
dej odpověď!
Cos dobrého-li třeba vykonat,
co tobě klid, mně spásu přinese,
dej odpověď!
Své vlasti znáš-li sudbu, kteráž dá
se napředvěděním snad odvrátit,
dej odpověď!
Neb jestli v lůnu země za živa
jsi uloupený poklad nakupil,
zač, jak se povídá, vy duchové
prý často obcházíte po smrti,
mluv, stůj – a mluv!

Kohout zakokrhá.

Marcele, zadrž to!

Marcel. Mám po tom partyzánou udeřit?

Horatio. Tak, nechce-li to stát.

Bernardo. Je zde!

Horatio. Je zde!

Marcel. Je pryč!

Duch zmizí.

My křivdíme mu, an tak majestátní,
že mocí dorážíme na něho;
neb nezranitelný jest jako vzduch
a naše plané rány zlé jsou šprým.

Bernardo. Chtěl promluvit, vtom kohout zazpíval.

Horatio. Tu sebou trhl jako hříšný tvor

na hrůzné zavolání. – Slýchal jsem,
že kohout, jenž jest jitra polnicí,
svým hlaholným a pronikavým hrdlem
dne boha vzbouzí. Na tu výstrahu

kde v moři, ohni, v zemi, v povětří¹⁵<TRN>¹⁵ Srov. SNS II. 1. (Konec
sc.)</TRN>

jest klidu nemající,¹⁶<TRN>¹⁶ Orig. extravagant – potulující se mimo
svou oblast, potulný.</TRN> bludný duch,
zpět chvátá ve svou říš; a že to pravda,

nám dosvědčila tato příhoda.¹⁷<TRN>¹⁷ Orig. this present object – tento zjev.</TRN>

Marcel. Jak zapěl kohout, mizelo to hned.

Je pověst, kdykoliv se vrátí čas,
v němž narození Páně slavíme,
ten jitřní pták že pěje celou noc.
A tu, jak povídají, žádný duch
se neodváží venku obcházet;
jsouť noci zdravé, žádná planeta
pak neuhrane, elfi tratí moc
a čarodějky neudělají:
tak svatý to a milostivý čas.

Horatio. To slýchal jsem a zčásti věřím též.

Však hle, už jitro v plášti brunátném
jde rosou tam přes východní ten chlum.
Stráž přerušme; a radím, bychom to,
co viděli jsme v noci, sdělili
mladému Hamletu; neb, jak jsem živ,
ten duch, k nám němý, k němu promluví.
Zda souhlasíte, bysme mu to řekli,
jak žádá láska, velí povinnost?

Marcel. Tak prosím učíňme; a vím, kde ráno
jej nalezneme nejpříhodněji.

Odejdou.

Scéna druhá

Trůnní sál na zámku.

Tuš. – Vystoupí Král, Královna, Hamlet, Polonius, Laert, Voltimand, Cornelius, dvořané a komonstvo.

Král. Ač smrt drahého bratra Hamleta

jest posud v čerstvé paměti a nám
se sluší srdce žalem kormoutit
a celá naše říše měla by
se chmuřit jedním čelem bolestným,
přec rozvaha již zmohla přírodu
tak dalece, že s nejmoudřejší strastí
naň myslíme a přitom zároveň
i sebe samých pamětlivi jsme.

A protož tedy druhdy naši sestru,¹⁸<TRN>¹⁸ tj. sister-in-law, švagrovou.
V době Sh. se sňatek s bratrem zesnulého muže anebo se
sestrou zemřelé manželky považoval za hříšné krvesmilství
(incestus). Odtud Hamletova ošklivost, která se vykládá též
psychoanalysou.</TRN>

teď naši královnu a vznešenou
té bohatýrské říše dědičku,
jak řek bych s pokosenou radostí
a v jednom oku blaho, v druhém žal
– tak jako s veselostí při pohřbu
a steskem¹⁹<TRN>¹⁹ Orig. dirge – žalozpěvem.</TRN> při svatbě a na stejno
svou rozkoš vážíce i zármutek –,
jsme za choť pojali; v tom nestavíce
se napříč vašim lepším věhlasům,²⁰<TRN>²⁰ Orig. nor have we herein

barr'd your better wisdoms – a nevyhloučili jsme váš moudrý
úsudek o tom, co je lepší, tj. vzali jsme na potaz vaši
moudrou radu. (Dánští magnáti tvořili královskou radu,
jakýsi kabinet s Poloniem v čele.)</TRN>

jež v této věci s námi zároveň
se braly ochotně. – Všem za vše dík!
Teď dál, co víte: Mladý Fortinbras,
buď lehce váže naši statečnost,
neb mysle, drahého že bratra smrtí
náš stát jest rozdvojen a v rozkladu
– s tím snem svůj vlastní prospěch sdružuje –,
se nerozpakoval nás týrat vzkazem
o vrácení těch zemí ztracených
dřív jeho otcem, které našemu
kdys rekovnému bratru připadly
dle řádů všech a práva. – Tolik o něm.

Teď co se týče nás a dnešní rady.
Věc má se tak: my psali Norvegu,
tož ujci mladistvého Fortinbrasa
– jenž neduživ a k loži upoután
plán synovcův zná sotva z doslechu –,
by jeho další chod v tom zamezil;
neb mužstva sbírání a hotovost
a všechny přípravy se chystají
jen z jeho poddaných. – A nyní vás
tam posíláme, ctný Cornelie
a Voltimande, byste donesli
to pozdravení kmetu Norvegu,
víc moci osobní k jednání s králem
vám nedávající, než shoduje
se s mírou těchto článků vytknutých.²¹<TRN>²¹ Orig. the scope of these
delated (tj. dilated) articles – dosl. s výměrou (rozsahem)
podrobně vypočtených instrukcí.</TRN>
Již sbohem, a váš chvat spěj s povinností.

Cornelius, Voltimand. V tom i všem jiném osvědčíme ji.

Král. Nic nepochybujem; nuž srdečně
vám sbohem oběma.

Odejdou Voltimand a Cornelius.

A nyní, Laerte,

co vy nám přinášíte nového?

Vy mluvil jste o prosbě nějaké –

co jest to, Laerte? – Jest vám nemožno

o slušné věci s Dánem promluvit

a mařit slov. Aj, Laerte, co bys chtěl,

můj dar aby to byl, ne prosba tvá?²²<TRN>²² tj. předem ti dávám cokoli, oč
požádáš.</TRN>

Víc není hlava srdci příbuzna

a ruka ústům není úslužnější,

než jesti tvému otci dánský trůn.

Co přeješ sobě, Laerte?

Laert. Svolení,
můj vládce mohutný, a milost vaši,

bych směl se do Francie navrátit.
Já přišel, a to velmi ochotně,
sem do Dánska, bych službu povinnou
zde měl při vaší korunovaci;
však nyní, když má služba skončena,
se přiznávám, že moje myšlenky
a touhy znov se berou k Francii,
před milostivým vaším svolením
a odpuštěním sklánějíce se.

Král. Zdaž svého otce máte svolení?
Co dí Polonius?

Polonius. On, pane můj,
svou usilovnou prosbou vynutil
mé váhající svolení, až pak
svým souhlasem, jenž byl mi přetěžkým,
jsem posléz jeho vůli zpečetil;
tož prosím dovolte mu odejít.

Král. Chop, Laerte, vhodnou chvíli; čas buď tvůj
a po libosti užij ho tvá ctnost! –
Teď, synovče a synu Hamlete...

Hamlet (*stranou*). O trochu spřízněn víc než synovec
a trochu méně přízniv, než je syn.²³<TRN>²³ Orig. A little more than kin,
and less than kind – dosl. o trochu více než vzdálený
příbuzný a méně než (přirozený) syn. Smysl: král je jeho
strýc i otčím, je tedy Hamlet více než jeho synovec a méně
než syn. Ale kind je slovo dvojsmyslné: zde se jím zároveň
naznačuje, že Hamlet necítí náklonnost k otčímovi, který se
zmocnil otcovského trůnu.</TRN>

Král. Což stále ještě vás ty mraky tíží?

Hamlet. Ne, pane můj; jsem příliš na slunci.²⁴<TRN>²⁴ Orig. I am too much i' the
sun. Hříčka se slovy sun (slunce) a son (syn), které se
stejně vyslovují. Hamletovi se přičí, že ho nazývá synem.
Spíše než na výsluní přízně vazba zde znamená pod širým
nebem, jako vyhnanec.</TRN>

Královna. Můj dobrý Hamlete, již odvrhni
tu barvu noci a své oči nech
jak přítel pohlížeti na Dánsko.
Tak stále sklopenými brvami²⁵<TRN>²⁵ Orig. lids – dosl. víčky.</TRN>
čackého otce v prachu nehledej;
víš, že to obecné: co živo, zemře
a přírodou se nese k věčnosti.

Hamlet. Žeť, milostpaní, jest to obecné.

Královna. Když tak, proč tobě zdá se to tak zvláštní?

Hamlet. Zdá, vzácná paní. – Jest! – Já neznám zdání.

Ne, dobrá matka, – ten můj tmavý plášť
ni obvyklý ten vážně černý šat,
ni bouřný vzlykot stísněného dechu,
ba ani v oku řeka bohatá
a zkormoucené tváře vzezření
i každý žalu způsob, tvar a zjev
mne věrně označiti nemohou:
ty vskutku zdají se, neb věci jsou,

jež člověk může hrát; já ale mám
to ve svém nitru, co se nedá zdát;
vše tamto jest jen bolu šperk a šat.

Král. Jest něžno to a chvalno, Hamlete,
ve vaší povaze, že skládáte
tak svému otci smuteční tu daň;
však víte přec, váš otec ztratil otce
a ztracený ten otec svého zas
a ten, kdo přežil, vděkem synovským
jest povinován truchlit jakous chvíli;
leč v zatvrzelém žalu setrvat
jest dílo svéhlavosti bezbožné,
bol nemužný, o vůli svědčící,
jež nejvýš nepokorna k nebesům,
o slabém srdci, myslí vášnivě
a tupém, necvičeném rozumu.
Neb to, co víme, že se musí stát
a jest tak obecné, jak smyslům jest
ta každá jiná nejvšednější věc,
proč ve svém pošetilém odporu
si brátí k srdci? – Hanba! – Totě hřích
jest proti nebi, proti mrtvému,
hřích proti přírodě, věc nanejvýš
úporná rozumu, jenž za běžný
si předmět úvah bere otců smrt
a jenž od nejprvnější mrtvolky
až k nebožtíku, který umřel dnes,
vždy stejně volal: „Tak to musí být.“ –
Tož prosíme, již k zemi odvrzte
ten marný žal a o nás myslete
jak o svém otci; neboť, věz to svět,
vy nejbližší jste trůnu našemu
a lásku o nic méně šlechetnou,
než k synu chová otec nejdražší,
my vstříc vám neseme. – Však záměr váš,
zas vrátit se na školy wittenberské,²⁶<TRN>²⁶ Mínil se Lutherova saská
universita, která požívala vážnosti v protestantských
zemích. Též Češi tam v době předbělohorské studovali. Byla
ovšem založena teprve r. 1502.</TRN>
se nejvýš přičí naší žádosti
a prosíme, byste se odhodlal
zde zůstat u nás, v blahé pohodě
a útěšnosti zraku našeho,
naš nejprvnější dvořan, strýc²⁷<TRN>²⁷ Orig. cousin. Užívalo se pro
různé stupně vzdálenějšího příbuzenství. Zde: synovec.</TRN> a
syn.

Královna. Svou matku nenech ždáti nadarmo;
já prosím, Hamlete, zde zůstaň u nás
a neodcházej do Wittenberga.

Hamlet. Seč jsem, chci, vzácná paní, poslechnout.

Král. Toť láskyplná, krásná odpověď?

Co my jsme, buďtež v Dánsku. – Pojd'me, choti.

Ten vlídný, volný souhlas Hamletův
se zakotvil v mém srdci úsměvem
a tomu na vděk pohár nevznese
dnes Dánsko k radostnému přípitku,
by nezhřměla děla k oblakům;
a v králův kvas²⁸<TRN>²⁸ Orig. rouse – plný pohár, přípitek i
pitka. Odvozuje se (podle Oxf. slov.) zpravidla od carouse,
ale pochází spíše – též podle O. Jespersena – z dán. Rus
(srov. něm. Rausch – „opička“). O Dánech jako nezřízených
píjácích viz též O II. 3. Rovněž u Nashe, Greena,
Jonsona. </TRN> at’ duní nebesa,
zpět hovoříce zemské hřímání.
Již pojd’te.

Tuš. – Odejdu všichni kromě Hamleta.

Hamlet. Ó kéž to příliš, příliš pevně²⁹<TRN>²⁹ Cam. (podle F) solid, Qq však
sallied, což se vykládá jako sullied (poskvrněné). Ale ve
prospěch slova solid svědčí např. 2J4 III, 1: weary of solid
firmness, melt itself... aj. Viz též Sh. Survey 9, str. 44-
49. </TRN> tělo

se rozplynulo, zjihlo na rosu!

Neb kéž by Věkověčný nebyl dal

svůj řád³⁰<TRN>³⁰ Orig. canon ‘gainst self-slaughter – dosl.
ustanovení proti sebevraždě. V bibli se sice výslovně o
sebevraždě nemluví, ale míní se patrně zákaz „nezabiješ“
z Mojžíšova Desatera božích přikázání. Senekovský
stoicismus, který Hamletovi – a patrně i básníkovi –
imponoval, proti sebevraždě nebyl. Seneca praví: Patet
exitus; si pugnare non vultis, licet fugere (východ je
otevřen; nechcete-li bojovat, možno prchnout). </TRN> na
samovraždu! – Bože, bože,

jak nudný, prázdný, ploský, nicotný

se zdá mi všecken toho světa běh!

Fi na to, fi! – To nevypletý sad,

jenž bují v símě; bejlí šeredné

jej plní celý. – Že to došlo tam!

Dva měsíce jen mrtev! – Ne, ni tolik,

ne celé dva; – tak bohatýrský král,

jenž proti tomu zde Hyperion

byl proti satyru; a k matce mé

tak lásky pln, že větrům nebeským

jí nedal drsně ovanouti tvář.

Ó nebesa i země! – Musím-li

si vzpomínat? – Vždyť na něm visela,

jak byl by choutky vzrůst se vzámahal tím,

čím živil se; – a přece, za měsíc...

Ne, myslet nesmím dále. – Křehkosti,

tvé jméno „žena“ jest! – Za krátký měsíc,

dřív než se ošoumaly střevíce,

v nichž za mrtvolou ubohého otce

šla v slzách tonouc jako Nioba –

aj ona, zrovna ona – Bože můj,

zvěř bezrozumná děl by truchlila –
se vdá za mého ujce, za bratra
se provdá mého otce, který však
ne více mému otci podoben,
než já jsem Heraklovi: za měsíc –
než ještě sůl těch slzí prolhaných³¹<TRN>³¹ Orig. most unrighteous – dosl.
tuze nepoctivých, neupřímných.</TRN>
jí stekla s očí rudě vznícených,
se vdá! – Ó hříšný spěch, tak úprkem
se vrhati na krvesmilné lože!
To dobré není, nemůž dobře skončit. –
Však pukni, srdce, musím umlknout!

Vystoupí Horatio, Marcel a Bernardo.

Horatio. Zdar Vaší Výsosti!

Hamlet. Jsem potěšen,
že zdráva vidím vás. – Horatio! –
sám sebe jestli nezapomínám.³²<TRN>³² Hamlet v zadumání na první pohled
svého oblíbence nepoznal. Dává však hned najevo, že ho má
rád jako sebe sama, a vyslovuje přání, aby přes společenskou
nerovnost bylo mezi nimi dobré přátelství.</TRN>

Horatio. Týž, princí, vždy váš sluha nehodný.

Hamlet. Ne, dobrý přítel můj; chci vyměnit
to jméno s vámi. – A co děláte,
jsa z Wittenberga pryč, Horatio?
Aj, Marcel?

Marcel. Vzácný princí?

Hamlet. Velmi rád
vás tady vidím. (*K Bernardovi*) Dobrý večer, pane.
Leč doopravdy, co vás přivádí
k nám z Wittenberga?

Horatio. Zahálčivost, pane.

Hamlet. To slyšeti bych nechtěl, aby řek
váš nepřítel, a tolik násilí
můj sluch si od vás nedá učinit,
by věřil vaší vlastní pomluvě:
vímt' předobře, že nejste zahaleč.
Než – cožpak děláte zde v Elsinoru?
My naučíme vás pít zhluboka,
než odjedete zas.

Horatio. Já, Výsosti,
sem přijel k pohřbu otce vašeho.

Hamlet. Jen smích si netrop ze mne, spolužáku;
spíš přijel jsi mé matce na svatbu.

Horatio. Žeť rychle potom následovala.

Hamlet. Jen z hospodářství, brachu, z hospodářství:
co napečeno³³<TRN>³³ Orig. the funeral baked-meats. Míni se
pečivo napečené k pohřební hostině, tryzně.</TRN> k pohřbu,
studené
se doneslo na stoly svatební.
Kéž byl bych spíš se potkal v nebesích
i s nejkřutějším nepřítelem svým,
než spatřil onen den, Horatio!

Můj otec! – Zdá se mi, že vidím otce.
Horatio. Ó kde, můj princi?
Hamlet. V oku duše své.
Horatio. Já kdys jej viděl; byl to čacký král.
Hamlet. Byl muž; a všechno ve všem zvažíš-li,
již jemu podobného nespátřím.
Horatio. Já, princi, tuším viděl ho dnes v noci.
Hamlet. Tys viděl? – Koho?
Horatio. Můj princi, krále, otce vašeho.
Hamlet. Že krále, mého otce!
Horatio. Zmírněte
svůj údiv na mžik sluchem pozorným,
než o tom zázraku vše vypovím
na dosvědčení těchto vojínů.
Hamlet. Pro smilování boží, mluvte již!
Horatio. Dvě noci po sobě ti pánové,
Marcel a Bernard, jsouce na stráži,
v hrobovém pustu čiré půlnoci
s tím potkali se. – Jakás postava,
jak otec váš tak navlas ve zbroji
od hlavy k patě, před nimi se zjeví
a krokem vážným, zvolna, majestátně
jde kolem nich; tak třikrát obešel
před jejich zrakem bázní schváceným
na délku berly³⁴<TRN>³⁴ Orig. truncheon's – maršálské hole, žezla.
Byl to odznak vojevůdce.</TRN> své, co zatím oni
tou hrůzou téměř v rosol strnulí³⁵<TRN>³⁵ Orig. distill'd – zjihlí (tj.
třásli se jako rosol). Srov. Hamletův první monolog a pozn.
29.</TRN>
tu stojí němi, nemluvíce naň.
To v uděšené tajnosti mi řekli
a já šel s nimi na stráž třetí noc,
kdež, jak to vyprávěli, v tentýž čas,
v též podobě, vše věrně doslova,
duch přišel. – Znal jsem otce vašeho;
ty ruce nejsou podobny si víc.
Hamlet. A kde to bylo?
Marcel. Na terasu, princi,
kde stráž jsme měli.
Hamlet. Oslovili jste to?
Horatio. Já, pane můj, jsem na to promluvil,
však odpovědi mi to nedalo;
jen jednou tuším hlavu zvedlo to,
jak na promluvení se chystajíc.
Vtom jitřní kohout hlučně zazpíval
a na ten hlas to kvapem ucouvlo
a zmizelo.
Hamlet. Toť velmi podivno.
Horatio. Jak živ jsem, vzácný princi, jest to pravda;
a tu jsme mysleli, že povinnost
nám káže, dát vám o tom vědomost.
Hamlet. Žeť, žeť; – ta věc mne znepokojuje.

Jste na stráži dnes v noci?

Marcel, Bernardo. Ano, principi.

Hamlet. Že ozbrojen, jste řekli?

Marcel, Bernardo. Ozbrojen.

Hamlet. Od lebky k palci?

Marcel, Bernardo. Od hlavy až k patě.

Hamlet. Tož neviděli jste mu do tváře?

Horatio. Ó viděli, měl hledí zdvižené.

Hamlet. Jak – hleděl zachmuřeně?

Horatio. Výraz měl

víc žalostivý nežli hněvivý.

Hamlet. Bled, nebo uzarděn?

Horatio. Ne, velmi bled.

Hamlet. A oči pevně na vás upíral?

Horatio. Co nejpevněji.

Hamlet. Byl bych tam chtěl být.

Horatio. Žet' býval byste trnul úžasem.

Hamlet. Toť možné, velmi možné. Zůstal dlouho?

Horatio. Co mírným chvatem sto by napočít.

Marcel, Bernardo. Déle, déle.

Horatio. Ne, když jsem já to viděl.

Hamlet. Jeho vous

byl prošedlý či ne?

Horatio. Jak za živa

jsem znal jej, černý, stříbrem prokvetlý.

Hamlet. Dnes v noci budu s vámi na stráži;

snad zas to přijde.

Horatio. Přijde, za to ručím.

Hamlet. A zjeví-li se v téže postavě
jak vznešený můj otec, oslovím to,
byť samo peklo rozevřelo chřtán
a kázalo mi mlčet. – Prosím vás,
až dosud v tajnu-li jste chovali
to vidění, i dál to zamlčte;
a v noci ať se děje cokoli,
vše v mysl uložte, nic na jazyk:
za vaši lásku se vám odvděčím.
Teď buďte zdrávi; mezi jedenáctou
a dvanáctou tam na terasu dnes
vás navštívím.

Všichni. Jsme k službám, Výsosti!

Hamlet. Buď láska vaše mou jak moje vaší,³⁶<TRN>³⁶ Hamlet odmítá jejich
uctivé loučení „our duty to your honour“ slovy „your loves“
a naznačuje tak své přátelské city: „as mine to you“.</TRN>
a nyní sbohem!

Odejdou všichni kromě Hamleta.

Mého otce duch

a ve zbroji! Zde čisto není vše.

V tom vězí tuším jakás podlá hra!

Kéž noc tu byla! – Zatím ticho, duše!

Zlé skutky, byť je zavalila zem,

se zjeví před očima lidem všem.

Odejde.

Scéna třetí

Pokoj v domě Poloniově.

Vystoupí Laert a Ofelie.

Laert. Mé věci jsou již na lodi; – buď zdráva!

A, sestro, kdy jen vítr bude přát
a vhodná loď se najde, neprospi to,
leč povždy dej mi vědět o sobě.

Ofelie. Ty pochybuješ?

Laert. Co pak Hamleta

se dotýče a cetek jeho přízně,
to za běžný měj mrav a krve hru;³⁷<TRN>³⁷ Orig. a toy in blood –
chvilkový rozmar mladistvé vášně. Ze slov Laertových se
soudí, že Hamlet byl velmi mlád. Srov. pozn. 236.</TRN>
jen za fialku v útlém květu mládí,
sic časnou, ne však stálou, líbeznou,
ne trvajíc – vůně, lahody
jen mžikové, nic víc.

Ofelie. Nic víc než to?

Laert. Za víc to neměj; neboť příroda

když rozvíjí se, nezmohutňuje
se pouze ve svalech a v objemu,
leč jak se zveličuje tento chrám,
i vnitřní služba myšlení a srdce
s ním roste v šíř. – Snad miluje tě nyní
a skvrna ani úskok netřísni
ctnost jeho vůle;³⁸<TRN>³⁸ tj. čestnost jeho úmyslů (jeho čestné
úmysly) .</TRN> toho však se boj,
že povážíš-li jeho vznešenost,
ni vlastní vůle jemu nepatří;
neb sám jest svému rodu podroben.
On nesmí jako lidé nepatrní
si vybrat sám, neb jeho volbou řídí
se celé říše bezpečnost a zdar;
a protož tedy musí jeho volba
být omezena vůlí, souhlasem
i toho těla, jehož hlavou jest.
Když tedy praví, že tě miluje,
tvé moudrosti se sluší věřit mu,
jen pokud jeho zvláštní řád³⁹<TRN>³⁹ Orig. act – zde spíše: okolnosti,
postavení .</TRN> a stav
řeč jeho mohou skutkem učinit,
což nejde o nic dále, nežli kam
je souhlas všeho Dánska provází.
Dál sud', tvá čest co může utrpět,
když uchem příliš důvěřujícím
těm jeho písním budeš naslouchat,
když srdce ztratíš, nebo otevřeš
svůj cudný poklad jeho bujným ždáním.⁴⁰<TRN>⁴⁰ Orig. unmaster'd
importunity – dosl. neovládanému naléhání (naléhavému
dotírání) .</TRN>

Ó boj se toho, drahá sestro, boj
a drž se v hradbách⁴¹<TRN>⁴¹ Orig. in rear – dosl. v zadním
voji.</TRN> náklonnosti své
před dostřelem a léčkou žádosti.
I nejcudnější dívka plýtvá již,
když odhalí svou krásu měsíci;
ctnost sama hrotu pomluv neujde;
červ dítky jara často prohryže,
než jejich puky zotvírají se,
a v jitru, v čerstvé rose mladosti
van nakažlivý hrozí nejvíce.
Tož bdělá buď, štít nejlepší je strach;
neb mládí samu sobě odboj činí,
když nejsou blízko nepřátelé jiní.

Ofelie. Chci podstatu tvých dobrých naučení
u svého srdce chovat na stráži.

Leč, dobrý bratře, neukazuj mi,
jak mnohý prostopášný⁴²<TRN>⁴² Orig. ungracious. Smysl: bez milosti
boží.</TRN> kazatel,
na cestu k nebi, příkrou, trnitou,
co sám jak bujný, pustý rozmařilec
jde po kvetoucích stezkách⁴³<TRN>⁴³ Cesta vroubená petrklíči (the
primrose path) připomíná podobné rčení vrátného v M.</TRN>
marnosti
přes vlastní rady.

Laert. O mne neboj se. –

Již přes čas meškám; hle, zde otec náš.

Vystoupí Polonius.

Ve dvojnásobném požehnání jest
i blaho dvojnásobné; příležitost
se usmívá⁴⁴<TRN>⁴⁴ tj. mi dopřává.</TRN> na druhé loučení.

Polonius. Zde dosud, Laerte? – Styd' se! – Na koráb!

Tvým plachtám vítr sedí na plecích
a čekají už pouze na tebe.

Nuž, požehnání mé tě provázej!

A těchto naučení několik

si ještě do paměti vepsat hled'

Svým myšlenkám nedávej jazyku

ni činu myšlence, již nerozvážils.

Buď upřímným, ne všedně důvěrným.⁴⁵<TRN>⁴⁵ Orig. by no means vulgar –
zde spíše: nevybíravým.</TRN>

Ty z přátel svých, jichž volba osvědčena,

k své duši připni poutem kovovým,

však neotupuj dlaň svou srdečností,⁴⁶<TRN>⁴⁶ tj. nebuď ke všem bez rozdílu
vlídný.</TRN>

kde přijde soudruh neopeřený

a nově vylíhlý. – Spor nehledej,

však jsi-li v něm, tak sobě počínej,

by protivník se na pozoru měl.

Všem sluchu přej, leč málokomu hlas,⁴⁷<TRN>⁴⁷ tj. souhlas.</TRN>

všech radu beř, však taj, co soudíš sám.

Šat skvostný měj, co snese měšec tvůj,
však nevýstřední; – bohatý, ne pestrý,
neb oděv často jeví člověka
a ve Francii stavem nejlepší

jsou nad vše vkusni v tom a broušení.⁴⁸<TRN>⁴⁸ Cam. are of a most select
and generous chief in that. Místo se považuje za porušené a
různě se emenduje. Sl. patrně vystihl správně smysl:
zdůrazňuje se vybraná elegance fr. šlechty.</TRN>

Ni dlužník nebud', ani věřitel,
neb s půjčkou se i přítel ztrácívá
a dluhy tupí spořivosti hrot.

To především: sám k sobě pravdiv⁴⁹<TRN>⁴⁹ Orig. to thine own self be
true – sám sobě věren bud'.</TRN> bud'

a z toho vzejít musí den jak z noci,
že nemůžeš být klamným k nikomu.

Bud' zdrav, mým žehnáním to v tobě zraj!

Laert. Co nejpokorněji se loučím, otče.

Polonius. Čas volá, jdi; tvé služebnictvo čeká.

Laert. Ofelie, již tedy sbohem bud'
a dobře pamatuj, co jsem ti řek.

Ofelie. V mé paměti to uzamčeno jest
a klíče k tomu chováš při sobě.

Laert. Nuž, buďte zdraví!

Odejde.

Polonius. Ofelie, o čem to mluvil s tebou?

Ofelie. Když ráčíte si přátí – o něčem,
co dotýká se prince Hamleta.

Polonius. Aj, právě vhod. – Jak se mi povídá,
on velmi často v době poslední
ti věnoval své prázdné hodiny
a tys co nejštědřeji dopřála
mu sluchu volného. Když tomu tak
– jak říkají mi, a to s výstrahou –,
tož věz, že sama nerozumíš si
tak jasně, jak se sluší na mou dceř
a na tvou čest. Co jest to mezi vámi?
Mluv pravdu.

Ofelie. On mi dával, pane můj,
v poslední době mnohá ujištění
své náklonnosti.

Polonius. Náklonnosti! Jdiž!

Ty mluvíš jako děvče zelené
a nezkušené v takých nebezpečích;
těm ujištěním, jak to zveš, ty věříš?

Ofelie. Já nevím, pane, co si myslet mám.

Polonius. Nuž, poučím tě: myslí, že jsi děčko,
žes bernou mincí brala jistinu,
jež není pravá. Dráž se pojisti! –
Sic – abych tak to slovo ubohé
dál neštval, až by dechu pozbylo –,
to jištění tě ujistí, žes bloud.

Ofelie. On, pane, lásku svou mi nabízel,

jak počestný to přikazuje mrav.

Polonius. Jen řekni: dnešní mrav! – Ó jdi mi, jdi!

Ofelie. A řeč svou dotvrzoval, pane můj,
kdekerou svatou nebes přísahou.

Polonius. Aj, oka na sluky! Ó známe to,
když hoří krev, jak rozmařile duše
své přísahy propoučí jazyku.

Ten plápol, dcero, který světla víc
než tepla dává, hasna v obojím

již ve chvíli, kdy přísahá svůj slib,
mít nesmíš za oheň. Od chvíle té

bud' skoupější svou dívčí přítomností;

své rozmluvy ceň výš, než k hovoru⁵⁰<TRN>⁵⁰ Orig. parley – vojenské
vyjednávání o vzdání (hradu).</TRN>

jak hotova bys byla na povel.

Co prince Hamleta se dotýče,

jen tolik věř mu, že je mlád a může

o delší obcházení oprati⁵¹<TRN>⁵¹ Orig. tether je vlastně provaz
upevněný na stromu nebo kůlu, který umožňuje dobytčeti
spásat trávu v určitém okruhu.</TRN>

než tobě volno; zkrátka, nevěř nic

těm jeho přísahám, Ofelie,

neb svůdnice to jsou, ne barvy té,

již oděv jejich má, však přímluvčí

jen tužeb nesvatých a líčící

dech posvátných a zbožných závazků,⁵²<TRN>⁵² Sl. právem zavrhl emend.

Theob. bawds, kterou má Cam. a přidržel se F a Q
(bonds).</TRN>

by lépe klamaly. – Toť úhrnem:

já, prostě řečeno, si nepřeju,

bys ode dneška jeden okamžik

své prázdné chvíle zlehčovala tak,

bys hovořila s princem Hamletem.

Čiň, jak ti poroučím; – a jdi teď po svých.

Ofelie. Můj pane, poslechnu.

Odejdou.

Scéna čtvrtá

Na terasu.

Vystoupí Hamlet, Horatio a Marcel.

Hamlet. Vzduch řeže zle; jest velmi mrazivo.

Horatio. Jest pronikavé, ostré povětrí.

Hamlet. Jak pozdě máme?

Horatio. Skoro na dvanáctou.

Marcel. Ne, odbila.

Horatio. Že tak? Já neslyšel; tož blíží se

ta doba, v kterou obcházívá duch.

Z daleka troubení a střelba z děl.

Co znamená to, princí?

Hamlet. Král dnešní noci bdí a popíjí

a hoduje a křepčí skočný rej,⁵³<TRN>⁵³ Orig. the swaggering up-spring

reels. Různě se vykládá: up-spring jako divoký německý tanec

nebo jako novopečený uchvatitel; reel je sice název tance, ale zde a v AK II. 7 reels stojí za revels, kratochvíle, hýření, a je závislé na slovesu keeps. Sl. chápe reels jako sloveso, což je též možné.</TRN>

a jak jen rýnským hrdlo propláchne,⁵⁴<TRN>⁵⁴ Orig. as he drains his draughts of Rhenish down – dosl. kdykoli vyzunkne doušek rýnského. Sl. překládá výstižně.</TRN>

hned kotlů ryk a trouby zavřesknou
tu velkou slávu jeho přípitku.

Horatio. Je to zde obyčej?

Hamlet. Ba věru jest;

však po mém soudu, ač jsem rodák zdejší
a ve způsobech těchto vychován,
toť obyčej, jenž víc přináší cti,
když opomenut, než kdy šetřen jest.

Ty pusté⁵⁵<TRN>⁵⁵ Orig. heavy-headed – dosl. působící těžkou hlavu, otupující.</TRN> kvasy na východ i západ

nás činí pověstny a rozkřičeny

u jiných národů; nás opilci

tam zvou a surovými⁵⁶<TRN>⁵⁶ Orig. swinish – dosl. svinskými.</TRN>
přívlastky

nám třísni jméno; a to opravdu

i našim skutkům nejvznešenějším

tuk odbírá a jádro⁵⁷<TRN>⁵⁷ Orig. the pith and marrow – dosl. dřev a morek (hendiad.), tj. podstata.</TRN> hodnoty.

Tak často bývá u jednotlivců,

že přirozenou vadou nějakou,

bud' vrozenou – v čemž viny nemají,

neb nelze původ volit přírodě –

či jakés náklonnosti zbujněním,

jež trhá hráz a tvrze rozumu,

neb zvykem, který příliš okvasí

tvar slušných mravů – pravím, že ti lidé,

nesoucí pečeť vady jediné,

již vtiskla příroda neb sudby hvězda

– ať jinak jejich ctnosti ryzí jsou

jak milost sama, nekonečny tak,

jak člověk jen jich může dostoupit –

v obecném soudu berou porušení

od této jedné chyby: – špetka zla⁵⁸<TRN>⁵⁸ Orig. the dram of eale doth all the noble substance of a doubt to his own scandal. Porušené místo. Mnoho konjunktur. Za eale (Q₂) přijal Sl. konj. evil (tj. e' il), která se nyní zpravidla uznává (D. W., Siss.).

Doubt se někdy vykládá jako do out (rušití), ale Sládkův překlad dává dobrý smysl. Siss. též ponechává doubt.</TRN>

vše ušlechtilé činí pochybným

a ve svou potupnost je strhuje.

Duch se objeví.

Horatio. Hle, tam to přichází!

Hamlet. Ted', andělé

a spásy mocnosti, nás ochraňte!

Buď požehnání duch⁵⁹<TRN>⁵⁹ Orig. spirit of health – duch spásný (blahodárný) nebo duch, který došel spásy.</TRN> neb kletý běs, vzduch nebes přinášej, či plápol z pekla, tvé úmysly ať zlé či dobré jsou – tvá podoba tak zove k dotazu, že oslovím tě. – Volám: Hamlete, můj králi, otče, Dáne knížecí, ó odpověz mi! – Nedej zahynout mi v nevědomosti, však řekni, proč tvé kosti posvátné, jež rakev jala, svůj příkrov protrhly, proč hrobka tvá, kde zřeli jsme tě tiše složena,⁶⁰<TRN>⁶⁰ Cam. inurn'd podle F, Qq interr'd – dosl. pohřbena. Smysl je týž.</TRN> své těžké, mramorové čelisti zas rozevřela, by tě vyvrhla? Co značí to, že, ztuhlá mrtvola, zas navštěvuješ v plném brnění měsíčný pablesk, strašnou čině noc, a otrásáš nás bláznů přírody⁶¹<TRN>⁶¹ Orig. fools of nature – hříčky přírody, tj. své přirozenosti, která nemůže pochopit nadpřirozené.</TRN> tak hrůzně myšlenkami, které jdou za dosah našich duší? Rci, proč to a nač – a cože máme učinit?

Duch kývá na Hamleta.

Horatio. Kývá to na vás, abyste s tím šel; jak chtělo by to něco sdělit vám samotnému.

Marcel. Hle, jak rytířsky vám kyne k místu odlehlejšímu; – však vy s tím nechod'te!

Horatio. Ne, nikterak.

Hamlet. Zde nechce mluvit, půjdu tedy za ním.

Horatio. Můj princí, nechod'te!

Hamlet. Proč míti strach?

Můj život za jehlu mi nestojí a duši mé co může ublížit, jež tak jest nesmrtelná jako on? Zas kývá na mne, abych šel; nuž půjdu.

Horatio. Což, jestli vás to do vln vyláká neb na ten děsný vrchol skaliska, jež přes svou patu strmí do moře, a tam se změní v jiný hrůzný zjev, jenž pozbaví vás vlády rozumu a v šílenství vás strhne? – Považte! To místo samo záchvat zoufalství bez jiných příčin v mozek přivodí, jenž shlíží tolik sáhů do moře a slyší dole jeho divý řev.

Hamlet. Hle, stále kývá. – Jdi – chci za tebou.

Marcel. Jít nesmíte, můj princí.

Hamlet. Ruce pryč!

Horatio. Dejte si říci; –jíti nesmíte.

Hamlet. Můj osud vzkřik! – A každou nejmenší
v tom těle žilku utužuje tak
jak pevné svaly nemejského lva.
On stále kyne. – Pust'te, pánové!
Bůh svědkem, z toho ducha udělám,
kdo zdržuje mne! – Vari, povídám! –
Jen dál! – Jdu za tebou.

Odejdou Duch a Hamlet.

Horatio. To šálenství jej smyslů zbavuje.

Marcel. Teď za ním, neslušno ho poslechnout.

Horatio. Jen dále. – K jakým koncům dojde to?

Marcel. Jest něco prohnílého v státu dánském.

Horatio. Bůh napraví to zas.

Marcel. Jen za ním teď.

Odejdou.

Scéna pátá

Jinde na terasu.

Vystoupí Duch a Hamlet.

Hamlet. Kam chceš mne vésti? – Mluv. Dál nepůjdu.

Duch. Slyš mne.

Hamlet. To chci.

Duch. Má hodina se blíží,
kdy v muka sirnatého plamene
se musím vrátit.

Hamlet. Duchu nebohý!

Duch. Nic nelituj mne; jenom rozvážný
sluch dopřej tomu, co ti objevím.

Hamlet. Již mluv, jsem povinen tě vyslechnout.

Duch. A také pomstít mne, až vyslechneš.

Hamlet. Co?

Duch. Jsemť tvého otce duch a odsouzen
na jistou dobu v noci obcházet
a za dne vězněn lačně v plamenech,
až podlé viny mojí časnosti
se očistí a shoří. – Ó, že jest
mi zakázáno taje vyprávět
své věznice! – Tu povídal bych děj,
kde slůvko nejlehčí by rozrylo
tvou duši, zmrazilo tvou mladou krev;
a oči tvé jak hvězdy z okruhů
by vymkly se, tvé vlasy spleť
a ulehlé by rozdělily se
a každý jediný by vzhůru čněl
jak bodce hněvivého dikobraza.
Ta věčná zvěst však není pro ucho
z masa a krve. – Slyš mne, slyš, ó slyš!
Tvůj otec jestli kdy ti drahým byl...

Hamlet. Ó Bože!

Duch. – pomsti tu podlou, neslýchanou vraždu!

Hamlet. Vraždu!

Duch. Ba vraždu podlou, jako každá jest;
však tato podlejší jest nade vše
a divná víc a nepřírozená.

Hamlet. Mluv rychle, abych ručí perutí
jak modlitba neb lásky myšlenky
spěl k pomstě.

Duch. Vidím, že jsi ochoten;
a tupější bys byl než tučné bejlí,
jež líně uhnívá na břehu Léthé,
to kdyby k činu nepohnulo tě.
Teď poslyš, Hamlete: Zvěst roznesli,
že spícího mne v sadu uštknul had;
tak o mé smrti zprávou vylhanou
sluch všeho Dánska klamán hanebně.
Však věz, můj čacký june, onen had,
jenž tvého otce život uhryzl,
teď na hlavě má jeho korunu.

Hamlet. Má duše prorocká! – Můj strýc! –

Duch. Tot' on,
ten krvesmilný, cizoložný netvor,
jenž čáry vtípu, dary zrádnými
– ó bídný vtíp a dary, mající
tak svůdnou moc! – k svým chtíčům hanebným
byl získal svolení mé na oko
všech nejctnostnější ženy, královny.
Ó, jaká pronevěra, Hamlete,
mně, jehož láska byla důstojna
tak, že šla ruku v ruce se slibem,
jež dal jsem u oltáře! – A tak vzdát
se bídníku, jenž se mnou porovná,
byl přírodou tak nuzně obdařen.
Však jako ctnost se nikdy nepohne,
byť prostopášnost v rajské podobě
ji lákala, tak chlipnost snoubená
se skvoucím andělem se přesytí
i v loži nebeském a uvrhne
se k mršině. – Leč ticho! Zdá se mi,
že větrím ranní vzduch. Nuž, zkrátka již:
Když spal jsem v zahradě, jak byl můj zvyk
vždy odpoledne, v bezpečný ten čas
tvůj strýc se příkrad ke mně s láhvičkou,
v níž blínovou⁶²<TRN>⁶² Cam. hebenon podle F, Qq hebona. Vykládá se
jako henbane (blín), ale též jako tis (šťáva z tisu je prý
jedovatá) nebo eben. O možnosti vylíčené otravy a jejích
příznacích se psalo i v současném lékařském tisku.</TRN> měl
šťávu prokletou,
a do vchodů mých uší nalil trest'
tu žiravou, jejížto účinek
jest taký lidské krve protivník,
že rtuti rychlostí se rozbíhá
do tělesných všech bran a průchodů
a prudkou mocí srazí, zahustí,

jak syřiště když vkápneš do mléka,
žil plynou, zdravou krev. – Tak s krví mou.

A v okamžení lišej osypal
jak Lazara svým hnusným škraloupem
vše hladké tělo mé.

Tak ve spaní jsem rukou bratrovou
byl rázem zbaven žití, koruny
a královny, vzat v rozkvětu svých vin
tak bez přípravy, svaté večere,
bez posledního k smrti pomazání,
bez účtů poslán složit účet svůj
se všemi svými hříchy na hlavě.

Ó hrůza, hrůza, hrůza strašlivá!
Cit máš-li přirozený, nestrp toho
a nedopust', by lože královské
se v Dánsku zvrhlo v lůžko zbujnosti
a v pelech krvesmilství kletého.

Leč tak neb tak ať k činu přikročíš,
své srdce netřísni a neosnuj
nic proti matce své; – ji zůstav nebi
a oněm trnům, které v prsou má,
by bodaly a hnětly. – Sbohem buď!
Již blízké jitro hlásí světluška
a bledne v neúčinném ohni svém.

Buď sbohem, sbohem! – Na mne vzpomínej.

Duch zmizí.

Hamlet. Ó všichni zástupové nebeští!

Ó země! – A co dál? – Mám spolčit s tím
i peklo? – Fi! – Ó srdce, drž se, drž!

A vy, mé svaly, nestárněte hned
a vzpružte mne... Na tebe vzpomínat!

Žeť, bědný duchu, – dokud paměť bude

mít sídlo v této lebce ztrhané!⁶³<TRN>⁶³ Orig. in this distracted globe –
v této (s příslušným gestem) zmatené hlavě (dosl. kouli).
Není pravděpodobné, že by se mínila zeměkoule (tu bychom
čekali spíše on...)</TRN>

Na tebe vzpomínat! Aj – z tabulky

své paměti stru každý všední!⁶⁴<TRN>⁶⁴ Vynech. fond – pošetilý.</TRN> rys,

knih průpovědi, všechny obrazy,

vše vtisky minulé, jež mladost má

a zkušenost tam byly vepsaly;

jen rozkaz tvůj sám bude žítí dál

ve knize té a vazbě⁶⁵<TRN>⁶⁵ Orig. volume – dosl. svazku.</TRN> mého
mozku,

s nížádnou nižší látkou nesmísen.

Tak, přísámbůh! – Ó ženo nicotná!⁶⁶<TRN>⁶⁶ Orig. most pernicious – dosl.
nejzhojnější, krajně ničemná.</TRN>

Ó lotře, lotře, smavý, kletý lotře!

Můj zápisník! – To radno zaznamenat,

že lze se smát⁶⁷<TRN>⁶⁷ Orig. smile – usmívat se. – Zápisníkem

(orig. tables) se míní asi destičky ze slonoviny, kterých
panstvo užívalo pro běžné záznamy, nebo poznámková knížka

(note-book) .</TRN> a smát a lotrem být; –
tak aspoň můž být v Dánsku, jsem si jist.

Zapisuje si.

Nuž strýče, tady jsi. – Teď heslo mé;
zní: „Sbohem, sbohem! Na mne vzpomínej!“
Já přísahal.

Horatio, Marcel (*za scénou*). Ó princí, princí!
Vystoupí Horatio a Marcel.

Marcel. Princí Hamlete!

Horatio. Bůh ochraň jej!

Hamlet. Tak buď!

Marcel. Hej, hola, princí!

Hamlet. Hej, hola, hochu! Pojd', můj ptáčku, pojd'.⁶⁸<TRN>⁶⁸ Sokolnické
volání.</TRN>

Marcel. Co děje se, můj pane vznešený?

Horatio. Co nového, můj princí?

Hamlet. Zázraky!

Horatio. Můj dobrý pane, povídejte již.

Hamlet. Ne, vy to vyzradíte.

Horatio. Přisámbůh,
já ne.

Marcel. Ni já, můj princí.

Hamlet. Tedy tak; –
zdaž lidské srdce by to smyslilo?⁶⁹<TRN>⁶⁹ tj. kdo by si to
pomyslíl.</TRN>
Však mlčet budete?

Horatio, Marcel. Bůh mi svědkem, princí!

Hamlet. Tož v celém Dánsku lotra nežije,
kterýž by nebyl arciničema.

Horatio. Toť, pane, nemusil vstát z hrobu duch,
by nám to řek.

Hamlet. Aj, pravda; máte pravdu;
a tak bez dalších oklik za to mám,
že bude nejlíp, když si ruce stisknem
a rozejdem se; – vy, kam touha vás
a vaše povolání volají,
– neb každý člověk, jak už tak to jest,
své povolání a své touhy má; –
a co se týče ubohosti mé,
nuž hled'te – jdu se modlit.

Horatio. To, pane, jsou jen slova podivná
a blouznivá.

Hamlet. Mou vinou jestliže
vás urážejí, srdečně mi líto;
ba věřte, srdečně.

Horatio. Zde není viny.

Hamlet. Při svatém Patricku, Horatio,
jest vina zde – a vina veliká!
Co toho vidění se dotýče,
to říkám vám, jeť poctivý to duch.
A zvědavost, co mezi ním a mnou
se dělo, ukojte, jak můžete.

A nyní, moji dobří přátelé,
jakož jste přáteli a učenci
a vojíny, jen malou, jedinou
mi prosbu splňte.

Horatio. Jaká, pane, jest?
Vše splníme.

Hamlet. Tož nikdy nezjevte,
co této noci uviděli jste.

Horatio, Marcel. To nezjvíme, pane.

Hamlet. Přísahajte.

Horatio. Já věru, pane, slova neřeknu.

Marcel. Já, princí, také ne.

Hamlet. Zde, na můj meč.⁷⁰<TRN>⁷⁰ Přísaha na meč bývala
obvyklá. Rukojeť meče tvořila kříž.</TRN>

Marcel. Vždyť, pane můj, jsme přísahali již.

Hamlet. Zde, pravím, na můj meč.

Duch (*pod zemí*). Přísahajte.

Hamlet. Aha, můj chlapče, tak ty hovoříš?

Tys tu, můj věrný groši?⁷¹<TRN>⁷¹ Orig. true-penny – poctivý chlapíku,
poctivče.</TRN> – Nuže, dál:
vy slyšíte přec toho chlapíka
tam v podsklepi; – a tedy přísahajte.

Horatio. Jen, pane, přísahu nám řekněte.

Hamlet. Že nehlesnete, co jste viděli,
to tady přísahajte na můj meč.

Duch (*pod zemí*). Přísahajte.

Hamlet. Hic et ubique?⁷²<TRN>⁷² Lat. – zde a všude.</TRN> – Poodejděm dál.

Sem pojd'te, pánové,
a vložte opět ruce na můj meč:
že nehlesnete, co jste slyšeli,
to tady přísahajte na můj meč.

Duch (*pod zemí*). Přísahajte.

Hamlet. Aj, dobře, starý krtku! Umíš ty
tak rychle pracovat pod zemí?

Tot' statný kovkop!⁷³<TRN>⁷³ Orig. pioner – dosl. zákopník.</TRN> Ještě
jednou dál; –
sem, dobří soudruzi.

Horatio. Při dni a noci, to je zvláštní div!

Hamlet. Tož jako zvláštní div⁷⁴<TRN>⁷⁴ Orig. as a stranger give it
welcome. Hříčka se slovem strange (podivný i cizí). Má
přijmout zjev, jako se přijímá cizinec, host, kterého se
nesluší vyptávat.</TRN> to vítejte.

Jest více věcí na nebi a zemi,

Horatio, než naše mudrctví⁷⁵<TRN>⁷⁵ Cam. your philosophy – vaše
filosofie, věda. F má our, naše. Snad míní Horatiovu
stoickou filosofii. Philosophy znamenalo však tehdy vědu
vůbec, zvl. přírodní.</TRN>

má ve snách zdání. – Nuže: zde, jak dřív,
při vaší spáse, ať už jakkoliv
se divně chovám – jakož budu snad
mít za vhodné se stavět podivným –,

vy, v takou dobu spatřující mne,
se nepodřeknete ni rukama
tak složenýma, hlavy vrtěním,
ni obojetným slovem nějakým,
jak na příklad „nu dobře, dobře, víme“
neb „mohli bysme, kdybychom jen chtěli“
neb „kdyby mluvit se nám uzdalo“
neb „jsou tu takoví, jen kdyby směli“ –
a takovýmto jiným dvojsmyslem,
že něco o mně víte. A že tak,
abyste v nejkrajnější potřebě
kdys došli spasení a milosti,
mi přisahejte.

Duch (*pod zemí*). Přisahejte.

Hamlet. Buď ticho, ticho, duchu neklidný!

Přisahají.

Tak, pánové, svou láskou veškerou
vám poroučím se. A co moh by jen
kdy chud'as takový, jak Hamlet jest,
vám učinit, by lásku osvědčil
a svoje přátelství, v tom, dá-li Bůh,
se neomešká. – Půjdem společně.

A stále prosím prsty na ústech.

Čas vymknut z dráhy.⁷⁶<TRN>⁷⁶ Orig. The time is out of joint – dosl.
doba je vykloubena, vyšinuta. Podle Goetha je to základní
myšlenka hry. Hamlet si uvědomuje, že má zdolat temné síly a
obnovit spravedlnost a řád.</TRN> – Prokletý to podíl,
že k jeho nápravě jsem kdy se zrodil!

Nuž, pojd' me spolu.

Odejdou.

JEDNÁNÍ DRUHÉ

Scéna první

Pokoj v domě Poloniově.

Vystoupí Polonius a Reynald.

Polonius. Ty peníze a listy, Reynalde,
mu odevzdáš.

Reynald. Tak, pane, učiním.

Polonius. A bude tuze moudré od tebe,
než navštívíš ho, milý Reynalde,
když poptáš se po jeho chování.

Reynald. To, pane můj, jsem také zamýšlel.

Polonius. Aj správně, velmi správně řečeno.

Hled' na to se mi vyptat především,
jací tam Dánové jsou v Paříži
a jak a kdo a čím a kde je živ,
v čí společnosti, jakým nákladem. –
A shledav oklikou svých dotazů,
že znají mého syna, pokroč dál,
než sáhlo tvé ptaní porůzné.

Tak stav se, jako bys ho z dálky znal;
rci ku příkladu: „Jeho otce znám

a jeho přátely a trochu jej.“ –
Ty chápeš, Reynalde?

Reynald. Ó velmi dobře.

Polonius. „A trochu jej“; však, můžeš říct: „Jen tak. –

A vpravdě-li to on, to divoch jest
a zvětřen v tom a v tom.“ – A potom naň
sved' výmyslů, co jen ti libo jest,
jen nic tak podlého, by znectěn byl;
– v tom pozor dej; – však, brachu, takové
jen rozpustilé, bujné, všední kousky,
jež, jak je známo, nejobvykleji
se druží s mladostí a svobodou.

Reynald. Tak jako hraní, pane.

Polonius. Ano, tak,
a pitky, rvačky, klení, hádky, frej;
tak daleko se můžeš spustiti.

Reynald. To, pane, znectí jej.

Polonius. Ba nikoliv,
když v obvinění míru zachováš.
Tu příhanu naň arcit' neshrnuj,
že ve svých vášních bývá bezuzdným;
to nemyslím; však jeho vady lič
tak šetrně,⁷⁷<TRN>⁷⁷ Orig. quaintly – chytře.</TRN> by zdálo se, že jsou
jen skvrnou volnosti, jen výbuchy
a vzeplanutí myslí ohnivé,
var krve nezkrotné, jak bývá to.

Reynald. Však, pane můj –

Polonius. Proč máš tak učinit?

Reynald. Tak jest, můj pane, to bych věděl rád.

Polonius. Aj, brachu, právě v tom jest háček můj

a myslím, že to léčka bezpečná.
Když mého syna zlehčíš poněkud
– tak, jako že jsou skvrny na díle –
ted' pozor dej –,
tu ten, s kým mluvíš, z něhož vyzvídáš,
jen postřeh-li v těch jistých neplechách
kdy mladíka, jenž tebou obviněn,
buď bezpečen, ti takto doloží:
„Můj pane“ nebo tak, či „příteli“
neb „Vzácnosti“, jak řeč a titule
těch lidí a té země běžny jsou...

Reynald. Velmi dobře, pane.

Polonius. A potom, brachu, začne – začne – co jsem chtěl říci? U všech všudy, já jsem chtěl
něco říci. – Kdepak jsem zůstal?

Reynald. U „takto doloží“, u „příteli neb tak“ a „Vzácnosti“ –

Polonius. U „takto doloží“ – ach, ano, tak;

on doloží: „Ah, toho pána znám;
já včera viděl ho či nedávno
neb tenkrát, onehdy a s tím a tím,
a jak to povídáte, hrálo se;
tam viděn zpít, tam při míči se rval,“
neb snad, „já viděl ho, jak vstupoval

do prodejného domu,“ – hampejzu
jak říkáme – neb jinak podobně.

Teď pochopuješ:

lež nástraha ti chytí kapra pravdu;
a tak my vychytrali ptáčkové
si oklikami, chodem postranním
a scestím pravou cestu naleznem.
Dle toho návodu a rady mé
si veď s mým synem. Rozumíš mi teď?

Reynald. Žeť, pane, rozumím.

Polonius. Bud' s tebou Bůh
a měj se hezky.

Reynald. Dobře, pane můj.⁷⁸<TRN>⁷⁸ Orig. Good my lord! – Dobrý
pane můj! (Loučí se úklonou s Pol.)</TRN>

Polonius. Dle vlastních spádů sud' na spády jeho.⁷⁹<TRN>⁷⁹ Orig. Observe his
inclination in yourself. Spíše: Sud' na jeho spády podle
vlastního pozorování (zkušenosti).</TRN>

Reynald. To učiním.

Polonius. I ať mi hudbu nezanedbává.⁸⁰<TRN>⁸⁰ Orig. let him ply his music.
Hudba byla v době alžbětinské důležitou součástí vzdělání
mladého šlechtice. Ale Rylands soudí, že slova jest chápati
obrazně: nebraň mu v jeho počínání.</TRN>

Reynald. Tak, pane můj.

Polonius. Bud' zdrav!

Odejde Reynald. Vystoupí Ofelie.

Nuž jak, Ofelie! Co děje se?

Ofelie. Ó pane, pane, jsem tak polekána!

Polonius. Čím? – Probůh, mluv!

Ofelie. Můj pane, jak jsem šila v pokoji,
princ Hamlet v rozhaleném⁸¹<TRN>⁸¹ Orig. all unbraced – odepnutém.
Kabát býval připevněn ke kalhotám sponami. Nepodvázané
(ungarter'd) = bez podvazků. Nedbalost v oděvu se líčí v JVL
(III. 2) jako příznak melancholické zamilovanosti.</TRN>

kabátci

a bez klobouku, maje punčochy
vše zablácené, nepodvázané,
až ke kotníkům dolů shrnuté
jak okovy, a v tváři ubledlý
jak jeho košile a kolena
se klektající jedno o druhé
a s pohledem tak žalně ztrhaným,
jak byli by ho z pekla pustili,
by hrůzy vyprávěl – vstoup přede mne.

Polonius. Svou láskou k tobě šílen?

Ofelie. Pane můj,
to nevím, vskutku však se obávám.

Polonius. Co říkal ti?

Ofelie. On vzal mne za ruku
a pevně držel ji; pak odstoupí
na délku paže své, a rukou druhou
si takto zacláněje obočí,

tak zpytavě mi hledí do tváře,
jak chtěl by kreslit ji. Tak dlouho stál,
až konečně mi trochu potřás rukou,
a po třikráte hlavou pokynuv
– tak – nahoru a dolů –, povzdechnul
tak žalostně a z hluboka, že zdál se
ten povzdech celým tělem lomcovat
a končit jeho žití. – Pak mne pustí;
a hlavu přes rameno obrátiv,
jak zdálo se, směr viděl bez očí;
neb z dveří vyšel bez jich pomoci
a stále na mne upíral jich svit.

Polonius. Pojď, půjdeš se mnou; krále vyhledám.

Toť opravdové lásky blouznění,
jež prudkostí se sama kácí v zmar
a vede vůli k činům zoufalým
tak jako každá vašeň pod sluncem,
jež trápí naši bytost. Rmoutí mne to.

Jak, mluvila jsi posléz příkře s ním?

Ofelie. Ne, pane můj, však, jak jste poručil,
jsem jeho listů nepřijímala
a odmítala jeho návštěvy.

Polonius. A to jej připravilo o rozum.

Teď lituji, že opatrněji
a rozvážněji jsem ho nezkoumal;
já bál se, že jen s tebou zahrává
a chce tě zhubit; kletá nedůvěra!
Nám starým, přísámbůh, tak vrozeno
se přestřelovat ve svém počítání,
jak obvyklo to bývá u mladších
být nerozvážnými. Pojď ke králi;
to zvědět musí, neboť zatajení
by mohlo přinést nám větší žal,
než bude hněv, když o lásce zví král.
Pojď.

Odejdou.

Scéna druhá

Síň na hradě.

Tuš. – Vystoupí Král, Královna, Rosenkrantz, Guildenstern a dvořané.

Král. Nuž, vítejte nám, drahý Rosenkrantzi
a Guildensterne. – Kromě velké touhy

vás uvidět i naše potřeba

vás k službám užití nás pudila

k té kvapné obsílce. Však něco již

jste doslechli o Hamletově změně;

tak zovu to,⁸²<TRN>⁸² Cam. so call it – nazvěte to tak (imp.). Sl.

překládá zovu podle F, I call it.</TRN> neb ani zevnější,

ni vnitřní člověk není týž, jak byl.

Co by to bylo víc než otcův skon,

čím odcizen byl porozumění

své vlastní bytosti, ni zdání nemám.

I oba prosím vás – neb od dětství
jste byli vychováni s ním a blízcí
i jeho mladosti i způsobům –,
zde u dvora abyste ráčili
s ním nějakou tu dobu pomeškat;
svou společností k zábavám ho mít
a vyzvědít, jak příležitost dá,
zdaž trápí jej cos neznámého nám
a co bychom snad mohli napravit.

Královna. On mluvil o vás, dobří pánové,
tak často; a jsem jista, jiných dvou
že není na světě, k nimž více lne.
A bude-li vám libo prokázat
nám tolik vlídnosti a ochoty,
byste tu chvíli u nás prodleli
na vzrůst a prospěch naší naděje,
vám za návštěvu také vzdáme dík,
jak sluší jen⁸³<TRN>⁸³ „jen“ přidáno.</TRN> na vděčnost královskou.

Rosenkrantz. Vám oběma Milostem královským
po svrchované moci nad námi
jen v rozkaz třeba odít velmožnou
svou libost a ne v prosbu.

Guildenstern. Poslechnem
a do veškerých sil svých napětí
zde kladem k vašim nohám služby své
vše ochotně a k vašim rozkazům.

Král. Dík, Rosenkrantzi, dík vám, Guildensterne!

Královna. Dík, Guildensterne, dík vám, Rosenkrantzi!

A prosím vás, abyste navštívili
hned mého těžce změněného syna.
Jdi někdo z vás a pány doprovod',
kde Hamlet jest.

Guildenstern. A račtež nebesa
i naši přítomnost i počínání
mu zdárny učinit a příjemny!

Královna. Tak dejž to Bůh!

Odejdou Guildenstern a Rosenkrantz s některými dvořany.

Vystoupí Polonius.

Polonius. Vyslanci z Norska, dobrý pane můj,
se šťastně vrátili.

Král. Tys býval vždycky otcem dobrých zpráv.

Polonius. Že býval? Věřte, pane vznešený,
jak duše své že povinnosti dbám,
jež k Bohu víže mne i mému králi.
A myslím (jinak tento mozek můj
již neloví po stopách moudrosti
jak jindy), že jsem našel příčinu
té Hamletovy pomatenosti.

Král. Ó mluvte jen, to prahnu vyslechnout.

Polonius. Dřív slyšte vyslance; mé noviny
pak buďtež zákusku těch velkých hodů.

Král. Ty sám jim poctu vzdej a uveď je.

Odejde Polonius.

On řek, má drahá Gertrudo, že našel
zdroj rozrušení syna vašeho.

Královna. Jest myslím zdroj to pouze jediný.⁸⁴<TRN>⁸⁴ Orig. but the main – jen
ten hlavní.</TRN>

smrt otcova a předčasný náš sňatek.

Král. To vyzkoumáme.

Vystoupí Polonius s Voltimandem a Corneliem.

Bud'te vítáni,

vy dobří přátelé. Nuž, Voltimande,
co vzkazuje nám Norveg, bratr náš?

Voltimand. Svá přání nejlepší a pozdravy.

Na první naši žádost zastavit
dal synovcova vojska sbírání,
jež mnil, že míří proti Polanu;
leč blíž kdy přihled, viděl opravdu,
že čelí proti Vaší Milosti.

Tím zarmoucen, že jeho choroby
a věku, slabosti se zneužívá
tak podskočně, hned k sobě obeslati
dal Fortinbrasa, kterýž uposlechl,
a od Norvega důtkou pokárán,
dal strýci slib, že nikdy nezvedne
již zbraně proti Vaší Milosti.

Tu starý Norveg dojat radostně
tré tisíc korun ročních důchodů
mu povolil a rozkázal, by mužstvo
dřív sebrané ved proti Polanu.

A k tomu svoji prosbu připojil,

Podává listinu.

abyste ráčil svými zeměmi
jim volný průchod dát v tom podniku;
to pod zárukami a výhradou,
jak tady vypsáno.

Král. To těší nás

a v příhodnější čas to přečteme
a uváživše dáme odpověď.

Dík prozatím za vaši námahu.

Ted' odpočiňte si a navečer
se při hostině spolu shledáme.

Nuž, poznovu jste domů vítáni.

Odejdou Voltimand a Cornelius.

Polonius. Věc tato náležitě skončena.

Můj pane vznešený a královno,
chtít vykládati, co jest majestát,
co povinnost, proč den je dnem, noc nocí
a časem čas, by nezačilo nic,
než chtít mařit den i noc i čas.

Tož, anať stručnost duší rozumu⁸⁵<TRN>⁸⁵ Orig. brevity is the soul of
wit. Průpovídka, která jako mnoho jiných veršů z Hamleta se
stala obecným pořekadlem. Of wit zde znamená spíše
moudrosti.</TRN>

a rozvláčnost jen tělem, ozdobou,
chci stručným býti. – Vznešený váš syn
jest šíleným; já pravím šíleným;
neb cože jesti pravá šílenost,
než nebýt ničím nežli šíleným?
Však toho nechme.

Královna. K věci, prostěji.

Polonius. Ba přísahám, že mluvím zcela prostě.

Že šílen, pravda jest a opravdu
jest toho žel a žel, že jest to pravda.
Tot' výklad bláznovský, a nechme ho,
neb chci být prostým. Tedy připusťme,
že šílen jest; a nyní zbývá nám
jen poznat příčinu té příhody,
či spíše příčinu té nehody;
neb nepříhodná tato příhoda
má příčinu. Nuž, tak to zůstává
a zůstatek je tento: Uvažte, –
mám dceru – mám ji, protože jest má,
a ta mi z poslušnosti povinné
– nuž, pozor – dala toto zde; a teď
to beřte souhrnem a posud'te.

Čte.

Modle mé duše, nebeské a nejspanilejší Ofelii –
To je špatný výraz, chatrný výraz; „nejspanilejší“ jest chatrný výraz; ale slyšte jen dále.
Takto:

Čte.

„Na její přebělostná bílá ňadra toto“ atd.

Královna. To dal jí Hamlet?

Polonius. Račte poshovět,
má vzácná paní; všechno vypovím.

Čte.

Pochybuj, že hvězdy svítí,
že jde slunce oblohou,
pochybuj o pravdy bytí,
jenom uvěř v lásku mou.

Ó drahá Ofelie, nevyznám se v počítání těch veršových stop; ba ani neumím spočítati své
vzdechy; ale že Tě miluji nejvroucněji, ó nade vše nejvroucněji, věř. Sbohem!

Tvůj navždy, má nejdražší děvo,
dokud ten těla stroj náleží jemu,

Hamlet.

To z poslušnosti moje dceř mi dala
a kromě toho, jak se dvořil jí,
tož kdy a kde a jakým způsobem,
vše pověděla mi.

Královna. A vaše dceř
jak brala jeho lásku?

Polonius. Zač mne máte?

Král. Za věrného a počestného muže.

Polonius. To opravdu bych rád vám dokázal.

Co byste soudil, když jsem uviděl
tu vroucí lásku dávati se v let

– a musím říci, já ji postřehl
dřív, než mi o tom hlesla moje dceř –,
neb co by milostivá královna
si pomyslíla, kdybych býval hrál
si na zápisník nebo na pulpit,⁸⁶<TRN>⁸⁶ Orig. if I had play'd the desk or
table-book. Různě se tlumočí. Smysl (Harr.): kdybych byl
býval prostředníkem milostné korespondence nebo kdybych si
to byl poznamenal a držel v tajnosti. Jiný výklad (D. W.):
kdybych to byl utajil, jako se milostné dopisy skrývají do
stolu nebo do zápisníku.</TRN>

neb srdce ohlušil a oněmil,
neb s planým vzdechem⁸⁷<TRN>⁸⁷ Orig. with idle sight – lhostejně.
Sl. nedopatřením překládá sight (zrak, pohled) jako sigh.
Smysl je: kdybych lhostejně přihlížel.</TRN> hleděl na tu lásku –,
co byste řekli? Ne, já přímo šel

a takto mladou slečnu oslovil:
„Princ Hamlet princem jest, ne tobě souzen,
to nesmí být;“ a pak jsem kázal jí,
by jeho návštěvám se uzamkla
a poslu nepřijímala ni darů žádných.
Když potom rady mojí poslechla,
on, odmrštěn, bych zkrátka pověděl,
pad v truchlivost a potom v postění,
pak ve bdění a potom ve slabost,
pak v roztržitost a tím spádem dál
až do šílenství, v kterém třeští teď
a kterým všechny zarmucuje nás.

Král. To zdá se vám?

Královna. To velmi možné jest.

Polonius. Či kdy se stalo – to bych věděl rád –,
že byl bych řekl určitě: „tak jest“
a bylo jinak?

Král. Pokud já vím, ne.

Polonius (*ukazuje na hlavu a na plece*).⁸⁸<TRN>⁸⁸ Cam. přejímá tuto scén.
poznámku z Popa. Je možné, že při tom ukazuje na nějaký
odznak své hodnosti (např. zlatý řetěz).</TRN> To s toho sražte, jestli
tomu jinak.

Když povede mne stopa, naleznu,
kde pravda skryta, byť se skrývala
i v středu země.

Král. Jak to zkoumat dál?

Polonius. Vám známo jest, že někdy prochází
se celé⁸⁹<TRN>⁸⁹ Cam. four – čtyři. Sl. rozumně následuje emend.
Hanmerovu for.</TRN> hodiny zde pod loubím.

Královna. Tak vskutku činívá.

Polonius. V tu dobu pustím k němu svoji dceř.

Vy se mnou za čaloun se skryjete;
pak pozor na to jejich setkání!
Když nemiluje ji a o rozum
tou láskou nepřišel, ať nadále
již státu nesloužím, leč raději

chci sedlačit a s koni pojíždět.

Král. Tak zkusíme to.

Královna. Hle, jak ubohý
sem přichází, tak smuten, něco čta.

Polonius. Pryč odtud, prosím vás, již oba pryč;
já hned naň udeřím.

Odejdou Král, Královna a dvořané.

Vystoupí Hamlet čtoucí.

Ó s dovolením! – Jak se daří, můj dobrý princí Hamlete?

Hamlet. Dobře, Bohu díky.

Polonius. Znáte mne, můj princí?

Hamlet. Výborně; jste prodavač ryb.⁹⁰<TRN>⁹⁰ Orig. fishmonger znamená
přeneseně kuplíře a fishmonger's daughter prostitutku.</TRN>

Polonius. To nejsem, princí.

Hamlet. Tedy bych si přál, abyste byl tak poctivý muž.

Polonius. Poctivý, můj princí?

Hamlet. Pane, tak; být poctivým, jak už to v světě chodí, jest tolik jako býti vybrán z deseti
tisíců.

Polonius. Živá pravda, můj princí.

Hamlet. Neboť líhne-li slunce červy v mrtvém psu – bůh líbající mršinu⁹¹<TRN>⁹¹ Cam. a
god kissing carrion. F a Q: good. Warburtonova emendace na
god, kterou John. chválil, se opírá o analogii z jiných her,
např. 1J4 II. 4, kde Titán, tj. slunce, líbá máslo (a dish
of butter). Podobně Cy III. 4. Též apokryfní Edward III, II,
1 (1596) má podobný obrat: the loathed carrion that it seems
to kiss – ohavná mršina, kterou líbat zdá se. Ale původní
čtení dává též smysl – k zulíbání – a mnozí mu dali přednost
(Raleigh, D. W. aj.).</TRN>... Máte dceru?

Polonius. Mám, princí.

Hamlet. Ať vám nechodí na slunci. Početí jest požehnáním; ale poněvadž by se vaše dcera
mohla počítí... příteli, dohlédněte k tomu!

Polonius. Co tím chcete říci? (*Stranou*)⁹²<TRN>⁹² Orig. (Aside) How say you by
that? – (*Stranou.*) Co jsem vám povídal? (Tu to máme.) Scén.
poznámku „stranou“ přemístil Sl. podle Steevense za první
větu. Ale zřejmě celý odstavec až na poslední větu mluví
Polonius k sobě.</TRN> Stále naráží na mou dceru. A přece mne z počátku
nepoznával; řekl, že jsem prodavač ryb. Daleko to s ním došlo. A věru, za mého mládí
vystál jsem také já mnoho od muk lásky; skoro právě tolik. Promluví na něho zas. – Co
čtete, můj princí?

Hamlet. Slova, slova, slova.

Polonius. O čem to jedná, princí?

Hamlet. Kdo, s kým?

Polonius. Myslím, jaká je to věc, co čtete, princí.

Hamlet. Pomluvy, pane; neboť ten uštěpačný lotr⁹³<TRN>⁹³ Orig. the satirical
rogue. Míni patrně Juvenala.</TRN> zde povídá, že starci mají šedivé vousy,
že jejich tváře jsou vráscité, jejich oči roní hustou ambru a švestkovou pryskyřici a že mají
hojný nedostatek vtípu a nadmíru osláblé kyčle; o čem všem, pane, jsem sice přemocně a
valně přesvědčen, ale nemám za poctivé, že to zde tak napsáno. A vy sám, pane, byste
došel mého stáří, kdybyste jako rak uměl lézti nazpátek.

Polonius (*stranou*). Třeba je tohle šílenství, je v tom soustava. – Nepůjdete z větru, můj
prncí?

Hamlet. Do svého hrobu? –

Polonius. To je vskutku z větru. (*Stranou*) Jak trefny jsou někdy jeho odpovědi! To je štěstí, na které bláznovství často narazí a které by rozum a zdravý smysl nikdy tak zdárně neporodily. Nechám ho zde a hned budu pomýšlet, jak bych to nastrojil, aby se potkal s mou dcerou. – Můj ctěný pane, co nejpokorněji se s vámi loučím.

Hamlet. Nemůžete mi, pane, vzítí ničeho, s čím bych se loučil ochotněji; až na mé živobyčí, až na mé živobyčí, až na mé živobyčí.

Polonius. Buďte zdrav, můj princi.

Hamlet. Těch nudných, starých bloudů!

Vystoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Polonius. Hledáte prince Hamleta; zde jest.

Rosenkrantz (*k Poloniovi*). Bůh s vámi, pane!

Odejde Polonius.

Guildenstern. Můj ctěný princi!

Rosenkrantz. Můj nejdražší princi!

Hamlet. Moji výborní, dobří přátelé! Jak se máš, Guildensterne? – Ah, Rosenkrantz! – Dobří hoši, jak se vám oběma daří?

Rosenkrantz. Jak nepatrným dítkám této země.

Guildenstern. A šťastným v tom, že nejsme přešťastni. Nejsme knoflíkem na čepici Štěstěny.

Hamlet. Ale také ne jejím podešvem?

Rosenkrantz. Ani to, můj princi.

Hamlet. Tedy žijete kolem jejího pasu nebo uprostřed jejích vděků?

Guildenstern. Věřu, jsme pouze v koutku u ní.⁹⁴<TRN>⁹⁴ Orig. her privates we – dosl. jsme její důvěrníci. Zároveň neslušný dvojsmysl, kterého se chápe ironický Hamlet.</TRN>

Hamlet. V tajném koutku Štěstěny? Ó pravda; jest ona nevěstka! – Co nového?

Rosenkrantz. Nic, můj princi, než to, že svět zpoclivěl.

Hamlet. Tedy je blízko soudný den. Ale vaše novina není pravdivá. Dovolte, abych se ptal podrobněji: Čím jste si toho, moji přátelé, od Štěstěny zasloužili, že vás sem posílá do žaláře?

Guildenstern. Do žaláře, princi?

Hamlet. Dánsko je žalář.

Rosenkrantz. Tedy jest žalářem celý svět.

Hamlet. A důkladným! A mnoho je v něm klecí,⁹⁵<TRN>⁹⁵ Orig. confines, wards and dungeons – vězení, cely a podzemní kobky.</TRN> sklepů a děr. A Dánsko jest z nejhorsších.

Rosenkrantz. To nemyslíme, princi.

Hamlet. Nu, tedy není žalářem vám; neboť v sobě není nic dobrého ani zlého; jen myšlení to činí takovým. Mně jest to žalář.

Rosenkrantz. Tedy jen vaše ctižádost si tu žalář dělá; vašemu duchu jest tu příliš těsno.

Hamlet. Ó Bože! Mohl bych býti sevřen do ořechové skořápky a pokládal bych se za krále nekonečného prostoru, jen kdybych neměl těch zlých snů.

Guildenstern. Kteréžto sny vpravdě jsou ctižádost, neboť sama podstata ctižádostných je pouhým stínem snu.

Hamlet. Sen sám jest pouhý stín.

Rosenkrantz. Vpravdě, a já mám ctižádost za tak vzdušnou a lehkou věc, že jest jenom stínem stínu.

Hamlet. Tedy jsou naši žebráci těla⁹⁶<TRN>⁹⁶ tj. žebráci jsou jediné skutečné bytosti, protože nepodléhají plané ctižádosti.</TRN> a naši mocnáři a rozpražení hrdinové stíny žebráků. Nezajdeme si ke dvoru? – Neboť na mou věru nevyznám se v mudrování.

Rosenkrantz, Guildenstern. Jsme k vašim službám.

Hamlet. Nic tak; nechci vás řadit k ostatním svým sluhům; neboť, abych vám to řekl jako poctivý muž, jsem prabídně obsluhován. Abychom však zůstali na ušlapané cestě přátelství,⁹⁷<TRN>⁹⁷ tj. jako osvědčení přátelé (mi prozradte) .</TRN> co tu děláte v Elsinoru?

Rosenkrantz. Přišli jsme vás navštívit, můj princí, nic jiného.

Hamlet. Žebrák, jak jsem, i na díky jsem chud; ale děkuji vám a věřte, drazí přátelé, moje díky za půl halěře jsou příliš drahé. Neposlali pro vás? Stalo se to z vlastní ochoty? Jest to dobrovolná návštěva? Slyšte, jednejte se mnou poctivě; – tak, tak,⁹⁸<TRN>⁹⁸ Orig. come, come – no, tak tedy (ven s tím) .</TRN> – jen mluvte.

Guildestern. Co máme říci, princí?

Hamlet. Aj, cokoliv, jen k věci. Poslali pro vás; a jest ve vašich pohledech jakési příznání, kteréž zabarviti vaše prostoduchost není dost zchytralá. Však vím, ten dobrý král a královna pro vás poslali.

Rosenkrantz. K jakému cíli, princí?

Hamlet. V tom vy musíte poučiti mne. Ale zapřísahám vás při právech našeho spolužáctví, při souzvuku našeho mládí, při povinnostech naší vždy osvědčené lásky a při všem ještě dražším, čím by vás lepší řečník mohl vyzývat, – rcete přímo a bez obalu, zdali pro vás poslali, či ne?

Rosenkrantz (*stranou ke Guildesternovi*). Co říkáte vy?

Hamlet (*stranou*). Aha, již vidím. – (*K oběma*) Milujete-li mne, netajte mi ničeho.

Guildestern. Můj princí, bylo pro nás posláno.

Hamlet. A já vám řeknu proč; svým uhodnutím nadejdu vašemu odkrytí pravdy a vaše mlčenlivost slíbená králi a královně pírká neztratí. Poslední dobou – ale nevím vlastně proč – přišel jsem o všechnu svou veselost, zanedbával všechn svůj obvyklý cvik a vskutku na mysli zmalátněl jsem tak, že tato krásná stavba, země, zdá se mi býti pustým předhořím; ten nádherný baldachýn, vzduch, hleďte, ta směle vyklenutá obloha, ten velebný, zlatým ohněm vykládaný krov nezdá se mi ničím jiným než zatuchlý, morový shluk výparů. Jak mistrné dílo jest člověk!⁹⁹<TRN>⁹⁹ Chvála člověka – zde snad ironická – připomíná známý chvalozpěv ze Sofoklovy Antigony. Man značí muže i člověka, což nelze česky vyjádřit.</TRN> Jak vznešen rozumem, jak nekonečný schopnostmi! Podobou a hnutím jak výrazný a obdivuhodný! – V svých úkonech jak podoben andělu, poznáním jako bůh! – Okrasa všehomíra, vzor tvorů živoucích! – A přece, čím jest mně ta nejušlechtilejší hrstka prachu? Muž mne nezajímá; ne, ani žena ne, ačkoliv, jak se zdá, váš úsměv říká, že tak.

Rosenkrantz. Můj princí, nic takového nebylo v mých myšlenkách.

Hamlet. Proč jste se tedy usmál, když jsem řekl, že „muž mne nezajímá“?

Rosenkrantz. Napadlo mi, pane, když vás muži nezajímají, jak postní stravy dostane se těm hercům; potkali jsme je cestou a přicházejí sem, aby vám nabídli své služby.

Hamlet. Ten, co hraje krále, bude vítán; Jeho Veličenstvo dostane ode mne poddanský poplatek; dobrodružný rytíř ať užije svého končiče a štítu; milovník nebude vzdychati zadarmo; podivín skončí svou úlohu v míru; šašek rozesměje ty, kdož mají lechtavé plíce, a milovnice ať řekne bez obalu, co má na srdci, byť by i verš při tom okulhavěl¹⁰⁰<TRN>¹⁰⁰ Orig. or the blank verse shall halt for't – dosl. nebo verš bude při tom kulhat, aby verš nekulhal. Smysl: kdyby se ostýchala a něco vynechala, chyběly by stopy, verš by pokulhával. – Hochům, kteří hráli ženské úlohy, jistě občas selhala paměť.</TRN>. Kdo jsou ti herci?

Rosenkrantz. Právě ti, kteří vás tak bavívali; tragédové z města.

Hamlet. Jak se stalo, že kočují? Jich pevné sídlo¹⁰¹<TRN>¹⁰¹ Orig. their residence, tj. jejich sídlo v hlavním městě.</TRN> bylo výhodnější pro ně i na dobrou pověst i na zisk.

Rosenkrantz. Jich odstranění tuším stalo se následkem posledního novotárství.¹⁰²<TRN>¹⁰²
Orig. I think their inhibition comes by the means of the late innovation. Nejasné místo. Inhibition by ukazovalo na nějaký zákaz hraní. Innovation, jak připomíná Boas, má u Sh. smysl vzpoury (1J4 V. 1, O II. 3 aj.). D. W. a Harr. to spojují s Essexovým povstáním (1601), kdy vzbouřenci Shakespearovu společnost získali, aby v předvečer nezdařeného povstání proti královně hrála Richarda II., hru o sesazení krále. Ale nezdá se, že by společnost byla proto u dvora upadla v nemilost.</TRN>

Hamlet. Požívají dosud téže vážnosti, jako když jsem byl v městě? Mívají dosud tolik návštěvy?

Rosenkrantz. To věru již ne.

Hamlet. Jak to? Což rezovatí?

Rosenkrantz. Nikoliv, jejich výkony jdou dosud obvyklým krokem, ale vyskytl se, pane, kotec dětí, malých to písklat, která vykřikují koncem svého tenounkého hlásku¹⁰³<TRN>¹⁰³ Orig. cry out on the top of question, tj. pronikavým dětským hlasem překřikují ostatní účastníky sboru. – „Sprostá“ divadla (orig. the common stages, obyčejná, obecná divadla) jsou ovšem veřejná lidová divadla, kde se hrálo odpoledne, jako Globe, Swan, Rose aj. na rozdíl od „soukromých“, ve kterých hrály dětské sbory. Elegáni se bojí satirického péra, tj. posměchu, protože přišlo do módy chodit na večerní představení do krytých divadel. O tzv. divadelní válce, která vznikla, když přišly do módy dětské společnosti a konkurovaly úspěšně s dospělými herci, viz Chudoba I. 621–2.</TRN> a trží za to ukrutánský potlesk. Ta jsou teď v módě a ukřičí sprostá divadla (jak je nazývají), takže mnozí, kdož nosí rapíry, se bojí husích brků a sotva se odváží tam vstoupiti.

Hamlet. Jakže, jsou to děti? Kdo je vydržuje, jak se platí? Nezůstanou při svém povolání déle, než jim potrvají jejich zpěvavé hlásky? Neřeknou potom, dorostou-li na obyčejné herce – jak se tomu velmi podobá, nezlepší-li se jejich poměry –, že ti jejich spisovatelé jim ubližují, nechávající je křičeti proti jejich vlastní budoucnosti?

Rosenkrantz. Věru bylo mnoho vřavy na obou stranách a lid nepovažuje to za hřích štvátí je do sporů. Nějaký čas nepodalo se ani haléře za kus, kde se básník a herec se svými protivníky nekočkovali.

Hamlet. Je to možné?

Guildenstern. Ó ano, mnoho mozku tu rozplýtváno sem i tam.

Hamlet. A chlapi odnášejí vítězství?

Rosenkrantz. Baže odnášejí, můj princi; a Herakla i jeho břímě k tomu.¹⁰⁴<TRN>¹⁰⁴
Shakespearovo divadlo The Globe mělo na štítě Herakla nesoucího zeměkouli.</TRN>

Hamlet. To není tak přílišný div; neboť můj strýc jest králem v Dánsku a ti, kteří se na něho ošklíbali, dokud můj otec byl živ, dávají teď po dvaceti, čtyřiceti, padesáti, ano po stu dukátů za jeho podobiznu v miniatuře. Das do toho, jest v tom něco více než přirozeného, kdyby tomu jen filosofie¹⁰⁵<TRN>¹⁰⁵ Filosofie měla širší význam vědy vůbec a především vědy přírodní. Srov. pozn. 75.</TRN> mohla přijít na kloub.

Zatroubení za scénou.

Guildenstern. Herci jdou.

Hamlet. Pánové, jste vítáni v Elsinoru. Podejte mi ruce, tak! K uvítání náleží obvyklá

obřadnost a dvornost. Tedy dovolte, bych vás pozdravil tímto způsobem, aby se moje chování k hercům – kteréž – toť víte, musí býti okázalé – nezdálo hostinnému uvítání podobnějším než vaše. Jste vítáni; ale můj strýc-otec a moje teta-matka jsou na omylu.

Guildestern. V čem, drahý princí?

Hamlet. Já blázním pouze při větru severoseverozápadním; když fouká od jihu, rozeznám jestřába od ruční pily.¹⁰⁶<TRN>¹⁰⁶ Orig. when the wind is southerly I know a hawk from a handsaw. Věřilo se, že určitý vítr (zvl. východní) má neblahý vliv na duševní stav. Handsaw (ruční pila) se vykládá jako hershaw (Hammerova konj.), volavka, z fr. heronceau. Tedy: rozeznám jestřába od volavky, tj. rozeznám dravce od nevinného ptáka. Hamlet tím naznačuje, že není tak šílený, jak se domnívají, že je prohlédl a vidí v nich své nepřátele. Proti tomuto výkladu se uvádí, že rčení, které Sl. přesně překládá, je angl. pořekadlo – je však doloženo až z doby pozdější – a že hawk (jestřáb) též původně znamenalo jakýsi nástroj. B. Pasternak překládá „sokola ot capli“ (volavky). Jinak se volavka u Shak. nevyskytuje, ač u něho najdeme přes 60 různých druhů ptáků.</TRN>

Vystoupí Polonius.

Polonius. Vše dobré, pánové!

Hamlet. Poslyšte, Guildesterne; a vy též! – U každého ucha jeden posluchač –: to velké dítě, které tu vidíte, nevylezlo ještě z plenek.

Rosenkrantz. Snad že se dostal do nich po druhé, neboť říkají, že se starý člověk stává po druhé dítětem.

Hamlet. Chci prorokovat, že mi jde oznámiti příchod herců; dejte pozor! – Máte pravdu, pane, bylo to v pondělí ráno, vskutku.

Polonius. Můj pane, mám pro vás novinu.

Hamlet. Můj pane, <emph>já</emph>¹⁰⁷<TRN>¹⁰⁷ Zájmeno zdůrazňuje Sl. Ale Kitt. soudí, že se zde nemá zdůrazňovat, že Hamlet jen posměšně opakuje slova Poloniova (v orig. jsou obě věty totožné).</TRN> mám pro vás novinu. Když byl Roscius hercem v Římě...

Polonius. Můj princí, přišli k nám herci.

Hamlet. Zvonili, zvonili.¹⁰⁸<TRN>¹⁰⁸ Orig. Buz, buz! Hamlet naznačuje, že už to ví. Násl. hříčku s „upon“ a „on“ ruší v čest. různý pád po předložce „na“.</TRN>

Polonius. Na mou čest –

Hamlet. Tedy přijel každý herec na svém oslu.

Polonius. Nejlepší herci na světě pro tragédii, komedii, historii, pastorálu, pastorální komedii, historickou pastorálu, tragickou historii, tragicko-komicko-historickou pastorálu, pro scény dramaticky jednotné i básně volné.¹⁰⁹<TRN>¹⁰⁹ Sh. se tu patrně posmívá úřednímu povolovacímu nařízení, které podrobně vymezovalo, co smějí herci hrát. Scénami dramaticky jednotnými (scene indivisible) se patrně míní klasická dramata a volnými básněmi (poem unlimited) moderní hry, nevázané „aristotelskými“ pravidly o jednotě času a místa (fr. les unités).</TRN> Seneka nemůže pro ně býti dost těžký ani Plautus dost lehký.

V napsaném textu i v improvisaci nemají sobě rovných.

Hamlet. Ó Jefto, soudce v Izraeli, jaký poklad jsi to měl!

Polonius. Jaký poklad měl, můj princí?

Hamlet. Inu,

„Jednu krásnou dceř, nic dál;
nadmíru ji miloval.“¹¹⁰<TRN>¹⁰¹ Čtyři uvedené verše jsou ze staré
balady o Jeftově dceři, která se zachovala v Percyho sbírce.
(Do knihkupeckého rejstříku byla zanesena už r. 1567–8.)
Srov. Byronovy Hebrejské melodie (přeložili J. V. Sládek a
J. Vrchlický). Přirovnání Polonia k Jeftovi má snad
naznačit, že Polonius chce obětovat bez milosti svou dceru
jako onen židovský soudce (viz Kn. Soudců XI, 30–40).</TRN>

Polonius (*stranou*). Pořád o mé dceři.

Hamlet. Nemám-li pravdu, starý Jefto?

Polonius. Nazýváte-li mne Jeftou, můj princi, tedy mám také dceru, kterou nadmíru miluji.

Hamlet. Ne, to z toho nenásleduje.

Polonius. Co tedy z toho následuje, můj princi?

Hamlet. Inu,

„Osud pad, jak Bůh klad’.“

a potom, jak víte,

„to se dělo, co býti mělo“ –

První verš té nábožné písničky řekne vám více, neboť hle, zde přichází ukřácení mé řeči.

Vystoupí čtvero nebo pět herců.

Jste vítáni, pánové, všichni vítáni. Jsem rád, že tě vidím zdráva. Vítám tě, dobrý příteli! Ó
můj starý brachu! Jak ti zarostla tvář od těch dob, co jsem tě posléze viděl; snad
nepřicházíš do Dánska¹¹¹<TRN>¹¹¹ Angličtí herci zajížděli skutečně do
Dánska a hráli dokonce v Elsinoru. Ale Sh. mezi nimi asi
nebyl.</TRN> se na mne ježit? Aj, moje mladá dívčinko a slečno! Při svaté Panně, co
jsme se neviděli, povyrostla vaše vzácnost k nebi o celou výši podpatků.¹¹²<TRN>¹¹²

Orig. by the altitude of a chopine. Jde o dámskou obuv
s vysokou dřevěnou (korkovou) podrážkou a podpatkem (ze
špan. chapín), která do alžbětinské Anglie přišla přes
Benátky. Nosili ji hoši, kteří hráli na alžbětinském jevišti
dospělé ženy. – Prasklým neberným zlaťákem se míní mutující
hlas dospívajícího chlapce. Zlaťák odpovídá běžnému
přirovnání krásného hlasu ke zlatu v hrdle. Cracked within
the ring znamená minci prasklou uvnitř kruhu kolem hlavy
panovníkovy, která se brala z oběhu. – Přirovnání k franc.
sokolníkům se může vykládat jako posměšná narážka na
nevybíravost lovců nebo naopak jako poklona umění
sokolnickému, které ve Francii zvláště vzkvétalo.</TRN> Dejž Bůh,
abyste neztratili na zvuku jako prasklý, neberný zlaťák. Pánové, jste všichni vítáni! A hned
do toho jako francouzští sokolníci; pustíme na vše, co spatříme! Honem něco předneste; ať
vidíme, co umíte; nuže, nějakou vášnivou řeč!

První herec. Jakou asi, můj vzácný pane?

Hamlet. Slyšel jsem tě jednou něco přednášet, ale nikdy se to nehrálo, a hrálo-li se, tedy ne
více než jedenkrát; neboť ten kus, jak se pamatuji, nelíbil se davu; byl to kaviár pro
obecenstvo,¹¹³<TRN>¹¹³ Orig. caviare to the general, tj. vybraná
lahůdka pro obyčejný dav. Kaviár byl novinkou v Anglii
v době Sh. Po prvé se o něm zmiňuje G. Fletcher ve svém
zajímavém popisu Ruska Of the Russe Common Wealth (1591),
věnovaném královně Alžbětě I. Nazývá jej cavery nebo ickary
(z rus. ikra).</TRN> ačkoliv – jak já to chápal a jiní, jichž úsudek v takových
věcech stál výše než můj – byla to výborná hra, dobře urovnaná v scénách a složená s
velkým taktem a uměním. Pamatuji se na někoho, jenž řekl, že není žádné přísady v těch

řádkách, která by je překořenila, aniž věci ve výrazu, která by u spisovatele prozrazovala strojenost; ale nazval to poctivou prací, tak zdravou jako příjemnou a mnohem více krásnou než okrasnou. Jedna řeč se mi především líbila; bylo to Aeneovo vypravování Didoně, a obzvláště někde tam, kde mluví o zavraždění Priama. Máte-li to v paměti, začněte oním veršem; – počkejte – počkejte:

„Surový Pyrrhus jak hyrkánský lev¹¹⁴<TRN>¹¹⁴ Orig. Hyrcanian beast. Míní se tygr. Srov. M III. 4. Silácký styl básně dělá dojem imitace zastaralé marlowovské rétoriky. Snad tu Sh. jemně parodoval slavného tragéda E. Alleyna z konkurenční Admirálovvy společnosti.</TRN> –“

Ne – tak to není; ale s Pyrrhem to začíná:

Surový Pyrrhus, jehož temná zbroj

tak černá jako jeho úmysl

se podobala noci té, kdy ležel

skryt v koni osudném¹¹⁵<TRN>¹¹⁵ Míní se dřevěný kůň před trojskými hradbami, ve kterém se skryli Řekové, aby se lstivě zmocnili města.</TRN>, teď strašlivou

a černou postavu má zbarvenu

hroznějším znakem: od hlav do paty

jest všečen rudý, děsně ubrocen

od krve otců, matek, synů, dcer,

lepké a speklé ulic požárem,

jenž svitem ukrutným a prokletým

oblévá vraždu velitelů¹¹⁶<TRN>¹¹⁶ Cam. tu má sg. lord's.</TRN> svých.

Tak, zpražen vzteklostí a úžehem

a všecek pokryt krví svařenou

se zrakem karbunkulům podobným,

pekelný Pyrrhus vyhledává teď

si staříckého děda Priama –

Tak pokračuj.

Polonius. Přisámboh, můj princí, zdatně předneseno, s dobrým přízvukem a náležitou rozvahou.

První herec. Hned nalézá ho, kterak naprázdno

do Řeků seče; starodávný meč,

odbojný paži, uléhá, kam pad,

odporný vůli. V boji nerovném

teď Pyrrhus na Priama doráží,

pln hněvu široko se rozpráhá;

však hvizdem, větrem jen podlého meče

kmet vysílený pad. – Tu v mrákotách,

jak cítilo by ránu, plamenným

se vrchem v základ hroučí Illion

a hrůzným třeskem jímá Pyrrhův sluch;

neb hle, meč jeho, který dopadal

na mléčnou hlavu ctného Priama,

teď, jak se zdálo, uváz v povětří.

Tak jako vzteklec vyobrazený

tu Pyrrhus stál a mezi vůlí svou

a dílem váhal, nekonaje nic.

Leč jako často bývá před bouří

na nebi tichost, mraky bez hnutí,

hlas vichrů něm a dole v země kruh

tiš hrobová – až rázem děsný hrom
rozpoltí vzduch, tak Pyrrhus po chvíli,
jat pomstou, znovu do práce se dal;
a nikdy neřítla kladiva
se Kyklopů na Marta brnění
pro věčnost kuté nelítostně tak,
jak padá Pyrrhův zkrvavený meč
teď na Priama.

Fi, styď se, Štěstěno, ty záletná,
a bozi, vy v své radě společné
jí odejměte moc a rozlomte

jí loukotě a špici v kolese¹¹⁷<TRN>¹¹⁷ Štěstěna (Fortuna) se zobrazuje na
okřídleném kole. V JVL přede na kolovratu.</TRN>

a svalte hlavu kola okrouhlou
s nebeských srázů k roklím pekelným!

Polonius. To je příliš dlouhé.

Hamlet. Dá se to k bradýři, s vašimi vousy. – Prosím tě, dále. Pro někoho je tak nějaká
odrhovačka nebo skluzká povídka; jinak usne. Mluv dále, přejdi k Hekubě.

První herec. Kdo zřel však zachumlenou královnu –

Hamlet. „Zachumlenou královnu?“

Polonius. To je dobré; „zachumlená královna“ je dobré!

První herec. – jak bosa těká, hrozíc plamenům

svých slzí deštěm¹¹⁸<TRN>¹¹⁸ Orig. with bisson rheum – oslepujícím
mokem, tj. slzami.</TRN>, na té hlavě cár,

kde před nedávnem skvěl se diadém,

a za roucho kol beder vychudlých

a schváčených¹¹⁹<TRN>¹¹⁹ Orig. o'er-teemed – vyčerpaných

porody.</TRN> jen rouchu, kterou kdes

v poplachu hrůzy byla zachytla –

kdo spatřil to, v jed jazyk smočený,

by Štěstěnu byl nazval zrádkyní.

Leč kdyby sami bozi bývali

jí tenkrát viděli, jak postřehla

tam Pyrrha, v kratochvíli zlovolné

an sekal mečem údy manžela,

ten náhlý výkřik její žalosti

– věc smrtelná-li vůbec božstvem hne –

by býval zrosil nebes žhoucí zrak

a bohy útrpností jal.

Polonius. Hle, jak změnil barvu a má slzy v očích. Prosím tě, nic dál.

Hamlet. Dobře. Co zbývá, dám ti brzo domluvit. Můj milý pane, postaráte se o to, aby byli
herci náležitě opatřeni? Slyšíte? Ať se s nimi dobře nakládá, neboť oni jsou trest' a
zkrácená kronika věku. Bylo by nám lépe mít po smrti zlý nápis na hrobě než zlou pověst
u nich za živobyť.

Polonius. Můj princi, zachovám se k nim, jak toho zasluhují.

Hamlet. Kýho výra, muži – mnohem lépe! Chovejte se ke každému, jak toho zasluhuje, a
kdože ujde výprasku? Chovejte se k nim podle své vlastní cti a hodnosti; čím méně
zasluhují, tím větší zásluhu má vaše laskavost. Vezměte je s sebou.

Polonius. Pojd'te, pánové.

Hamlet. Jděte s ním, přátelé. Zítra nám něco zahrajete.

Odejde Polonius se všemi herci kromě Prvního.

Slyš, starý brachu, umíte hráti „Zavraždění Gonzagy“?

První herec. Ano, Výsosti.

Hamlet. To chceme zítra večer mít. A bude-li potřeba, mohl byste se naučiti řeči tak na dvanáct, šestnáct řádků, kterou bych napsal a vložil do toho, mohl byste?

První herec. Ano, Výsosti.

Hamlet. Velmi dobře. Jděte za tím pánem a hleďte, abyste si z něho neztropili smích.

Odejde První herec. –

(K Rosenkrantzovi a Guildensternovi) Moji milí přátelé, loučím se s vámi až do večera. Jste vítáni v Elsinoru.

Rosenkrantz. Můj dobrý princí!

Hamlet. Nuž, tedy tak; Bůh s vámi!

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Ted' jsem sám.

Ó, jaký otrok jsem a podlý chlap!

Zdaž není hrozno, že ten herec zde

jen v básni, vášni pouze vysněné,

tak sevřel duši do své myšlenky,

že jejím hnutím celý v tváři zbled;

měl slzy v očích, v rysech zoufalost,

hlas zlomený a vše své ústrojí¹²⁰<TRN>¹²⁰ Orig. function – zde spíše:

chování.</TRN>

ve shodě s představou? – A všechno pro nic!

Pro Hekubu!

Co jest mu Hekuba, Hekubě on,

že pláče pro ni? Co by učinil,

můj popud maje, osten vášně mé?

On jeviště by slzmi zatopil

a hrůzou řeči rozklál každý sluch;

on zločince by dohnal k šílenství

a zděsil nevinné, zmát nevědomé

a ustrnutím zrak by ochromil

i sluch v jich samých schopnostech. – A já?

Já – blbý, bahnokrevný ničema

jak náměsíčný Janek obcházím,¹²¹<TRN>¹²¹ Orig. peak... unpregnant of my

cause – nyji, trápím se... bezradný, nečinný ve své

věci.</TRN>

svou věcí nedojat, a nehlesnu,

ne, ani pro krále, na jehož statku

a žití předrahém zde spáchán byl

ten zločin prokletý! – Jsem zbabělec?

Kdo zve mne lotrem, rozbije mi lebku,

vyškubne vous a hodí mi jej v tvář?

Kdo nos mi seštipne a prolhaný

mi dech až do plic hrdlem vrazí zpět?

Kdo mi to udělá? – Ha! – Přísámbůh,

já snes bych to; neb jinak už to není:

mám játra holubí,¹²²<TRN>¹²² věřilo se, že holubice je proto mírná,

že jí chybí žluč. (Odtud „holubičí povaha“.) Smysl: jsem

příliš chabý, než abych pocítil hořkost útisku.</TRN> mně schází

žluč,

by nátisk přihořkla, sic býval bych

již dávno všechny supy pod nebem

byl přecpal střevy toho otroka.

Ó krvavý a smilný, zrádný lotře!
Ty bezcitný a vilný, zvrhlý lotře!
Ó pomsta!

Ah, jaký osel jsem! – Toť hrdinské,¹²³<TRN>¹²³ Brave u Sh. mívá význam „nádherný“.</TRN>

že já, syn otce zavražděného
a od nebes i pekel k pomstě hnán,
jak nevěstka si ulevuji slovy
a do klení se dávám jako běhna
a kuchta¹²⁴<TRN>¹²⁴ Orig. a scullion – umývač(ka) nádobí,
pomocnice v kuchyni, kuchtík, kuchta.</TRN> nějaká!

Fi na to! Hanba! – Vzpruž se, mozku, přec!

Hm – slýchal jsem, že stvůry zlotřilé,
jak dlely v divadle, tak do duše
prý byly jaty uměleckou hrou,
že na místě svůj zločin vyznaly;
neb vražda, třeba nemá jazyku,
řeč vydá přezázným ústrojím.

Nuž, od těch herců něco zahrát dám,
co vraždě mého otce podobno;
to před svým strýcem; –jeho pohledy
chci pozorovat, do živého tnu,
a mžitne-li jen, vím už kudy kam.
Ten duch, jež viděl jsem, snad d'ábel jest
a d'ábel schopn luznou postavu

brát na sebe. Snad ve slabosti mé
a v těžké mysli¹²⁵<TRN>¹²⁵ Orig. my melancholy. O živé fantasii
melancholiků píše J. Á. Komenský (1639) v dopise lékaři D.
Stolciovi (viz jeho korespondenci II. sv. č. XXIII, str. 25,
vyd. Kvačala: „quam stupenda sit Melancholicae imaginationis
vis...“).</TRN> – neboť přemocný

u takých duší jest – jen se mnou hrá,
by zahubil mne. Já chci jistější
mít důkazy než to. – Ta hra je síť,
kde toho krále svědomí se chytí.

Odejde.

JEDNÁNÍ TŘETÍ

Scéna první

Síň na hradě.

Vystoupí Král, Královna, Polonius, Ofelie, Rosenkrantz a Guildenstern.

Král. A nemůžete z něho dostati
nižádnou léčkou, proč ten zmatek líčí,
jenž ruší drsně tak mír jeho dnů
tím nebezpečným, bouřným šílenstvím?

Rosenkrantz. On přiznává se, že jest rozčilen,
však proč, nám nechce říci nikterak.

Guildenstern. A též se nijak nedá vyzkoumat,
leč chytrým bláznovstvím se vyhýbal,
když chtěli jsme ho přimět k vyznání,
jak vpravdě to s ním jest.

Královna. A dobře přijal vás?

Rosenkrantz. Jak pravý šlechtic.

Guildenstern. Však s velmi vynuceným rozmarem.

Rosenkrantz. V otázkách skoupý, ale přestědrý
v svých odpovědích k našim dotazům.

Královna. A měli jste ho k jaké zábavě?

Rosenkrantz. Tak náhodou jen, milostivá paní,
jsme cestou jakés herce dostihli
a o těch jsme mu řekli. Zdálo se,
že vyslechl to nějak s radostí.
Jsou někde u dvora a zdá se mi,
že mají rozkaz večer před ním hrát.

Polonius. To pravda jest a princ mne požádal,
bych Vaše Veličenstva poprosil,
to poslechnout a podívat se na to.

Král. Od srdce rád; a velmi těší mne
to slyšet, že jest v také náladě.
Jen, milí páni, ostřete mu dál
tu chuť a puďte ho k těm zábavám.

Rosenkrantz. To učiníme, pane královský.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Král. Ty, milá Gertrudo, se také vzdal,
neb vyzvali jsme tajně Hamleta,
by přišel sem; a zde s Ofelií
se potká, pouze jako náhodou.
Já s jejím otcem – právem špehové –
tak ukryjem se, bychom vidouce,
však neviděni, mohli najisto
jich schůzku posoudit a uhodnout
dle jeho chování, zda opravdu
to lásky bol, co souží jej, či nic.

Královna. Chci poslechnout. – A vy, Ofelie,
mám vroucí přání, vaše spanilost
by jenom byla šťastnou příčinou
té Hamletovy vytrženosti.
Tak doufám, vaše ctnost že uvede
jej poznovu na cestu obvyklou
vám ke cti oběma.

Ofelie. To, milostivá paní, mé jest přání.

Odejde Královna.

Polonius. Ofelie, ty zde se procházej.

My, pane vznešený, když ráčíte,
se postavíme tam.

(K Ofelii)

V té knize čti,
by tato zahloubanost líčidlem¹²⁶<TRN>¹²⁶ Orig. that... may colour (v.) –
aby... byla záminkou. Dává Ofelii asi modlitební knihu.</TRN>
tvé byla samotě. My přecho
v tom pokárání zasluhujeme
– jak známo dost –, že tváří zkroušenou
a zbožným zdáním pocukrujeme
i ďábla samého.

Král (stranou). Ó příliš pravda!
Jak řeč ta bičuje mé svědomí!

Tvář nevěstčina, barvou kráslená,
víc není hnusna pod svým líčidlem,¹²⁷<TRN>¹²⁷ Orig. is not more ugly to
the thing that helps it – dosl. není ohyzdnější ve srovnání
s tím, co jí napomáhá.</TRN>
než skutek můj pod barvou jest mých slov.
Ó těžké břímě!

Polonius. Slyším, jak přichází. Již ustupme.
Odejdou Král a Polonius.

Vystoupí Hamlet.

Hamlet. Být čili nebýt – ta jest otázka: –

víc důstojno-li ducha¹²⁸<TRN>¹²⁸ Podle jiného výkladu „in the mind“ se
vztahuje k „suffer“ – trpěti v duchu (v nitru).</TRN> trpěti
od střel a praků¹²⁹<TRN>¹²⁹ D. W. cituje Draytonovu báseň na důkaz,
že sling (prak) znamenalo též druh děla.</TRN> zlého osudu,
neb ozbrojit se proti moři běd
a ukončit je vzpourou. – Umřít – spát; –
nic víc; – a spánkem, řekněm – ukončit
bol srdce, tisíc přirozených ran,
jichž tělo dědicem, – toť skonání,
jak si ho vroucně přáti. – Umřít – spát;
spát – snad že snít! – ah – tady vázne to:
neb jaké sny as mohou přijíti
v tom spánku smrti, když jsme setřásli
svá pouta smrtelná¹³⁰<TRN>¹³⁰ Orig. mortal coil. Obraz je možno
vykládat jako tísnivé provazové pletivo či spleť (srov. coil
of rope – kotouč svinutých provazů), z které se duše smrtí
vyprostí. Ale u Sh. coil zpravidla znamená vřavu (srov. MPN
III. 3, pozn. 151). Zde můžeme předpokládat i tento druhotný
význam: zmatek pozemského života, z něhož člověk smrtí
vyvázne (shuffle off).</TRN> – v tom váháme;
toť ohled, který daří neštěstí
tak dlouhým životem; neb kdož by chtěl
nést bičování dob a výsměšky,
kdo útisk mocných, pyšných pohrdu,
hlod lásky zhrzené, práv průtahy
a řádu svévoli a ústrky,
jež snáší trpělivá zásluha
od nehodných, když sám si může dát
mír pouhou jehlou?¹³¹<TRN>¹³¹ Orig. when he himself might his
quietus make with a bare bodkin. Bodkin znamená sice u Sh.
též jehlici do vlasů (nebo šídlo), ale vlastní význam je
dýka. Tedy doslovněji: když by mohl sám uzavřít účty (tj.
dát si smrtelnou ránu a tím věčný klid) holou dýkou. Malý má
pouze „dýkou“.</TRN> – Kdo by nésti chtěl
ta břemena a stenal, znojil se
pod tíhou žití, ledaže jen strach
před něčím po smrti, kraj neznámý,
od jehož břehů žádný poutník již
se nevrací, nám vůli opoutá¹³²<TRN>¹³² Orig. puzzles – zmate (a tím
ochromí).</TRN>
a nutká nás spíš nést zla přítomná

než prchat k jiným, o nichž nevíme?

Tak skety činí svědomí¹³³<TRN>¹³³ Orig. conscience – též: vědomí, uvažování. Prof. C. S. Lewis věnoval výkladu slov conscience a conscious celou kapitolu v knize Studies in Words (CUP, 1960). Conscience prý tu značí strach z pekla. Barvou odvahy se míní zdravý ruměnc. Thought (myšlenka) zde znamená zadumání, melancholii.</TRN> z nás všech

a přirozenou barvu odvahy
zchorobní bledý nátěr myšlenky
a veliké a vážné podniky
tím ohledem od směru odbočí
a ztratí jméno skutků. – Ticho teď!

Aj, hle, toť spanilá Ofelie!

V svých modlitbách, ó Nymfo, veškerých
mých hříchů vzpomínej!

Ofelie. Můj vzácný pane,
jak jste se měl ten celý dlouhý čas?

Hamlet. Mé slušné díky; – dobře, dobře, dobře.

Ofelie. Můj princi, zde mám od vás památky,
jež dávno jsem si přála navrátit;
teď prosím přijměte je.

Hamlet. Ne – já ne;
já nikdy jsem vám nedal ničeho.

Ofelie. Můj vzácný pane, víte, že jste dal,
a k tomu slova sladkodechá tak,
že činila ty věci dražšími.
Když nyní svojí vůně pozbyly,
je vezměte; neb duši šlechetné
se chudy stanou dary bohaté,
když dárce ukáže se nevlídným.
Zde, pane můj.

Hamlet. Ha, ha! Jste počestná?

Ofelie. Můj princi?

Hamlet. Jste krásná?

Ofelie. Co Vaše Milost myslí tím?

Hamlet. Že jste-li počestná a krásná, vaše počestnost neměla by se pouštět do
hovoru¹³⁴<TRN>¹³⁴ Orig. discourse – též: styk.</TRN> s vaší krásou.

Ofelie. Může-li krása, můj princi, míti lepší družku než počestnost?

Hamlet. Ó zajisté; neboť moc krásy přetvoří spíše počestnost z toho, čím jest, na kuplířku,
než počestnost přemění krásu na svou podobu. To bývalo druhdy protismyslem, ale teď to
potvrzuje čas. Já vás kdysi miloval.

Ofelie. Můj princi, vskutku, choval jste se tak, že věřila jsem tomu.

Hamlet. To jste mi věřit neměla; neboť ctnost nedá se vštěpovati tak na náš starý peň, bychom
nezachovali starou přichuť.¹³⁵<TRN>¹³⁵ Míněno obecně o mužích: jsme
všichni odjakživa stejní. Srov. dále: „jsme všichni
arcilotři.“</TRN> Já vás nemiloval.

Ofelie. Tím více byla jsem klamána.

Hamlet. Jdi do kláštera; proč chtěla bys být roditelkou hříšníků? Já sám jsem jakž takž
pocitivým, a přec mohl bych se vinit z takových věcí, že bylo by lépe, aby mne matka byla
neporodila. Jsem velmi hrdý, mstivý, ctižádostivý; mám více nepravostí k službám než
myšlenek je obsáhnout, než obraznosti dáti jim tvar, než času vykonati je. Nač se mají
takoví chlapi jako já plaziti mezi nebem a zemí? Jsme všichni arcilotři; nevěř z nás

nikomu. Jdi po svých, do kláštera. – Kde je váš otec?

Ofelie. Doma, můj princí.¹³⁶<TRN>¹³⁶ Hamlet patrně zpozoroval, že se někdo skrývá za záclonou. Harr. se domnívá, že po Ofeliině odpovědi ho napadne, že snad je to nějaký nový její milenec. Odtud prý si vysvětlíme trpkost jeho dalších slov.</TRN>

Hamlet. Dejte za ním dveře uzamknout, aby jinde ze sebe blázna nedělal než ve svém vlastním domě. Sbohem!

Ofelie. Ó, pomozte mu, dobrá nebesa!

Hamlet. Vdáš-li se, dám ti tuto kletbu do výbavy: buď cudná jako led, čistá jak sníh, pomluvě neujdeš. Jdi do kláštera, jdi; sbohem. A –jestliže se mermomocí vdáti chceš, vezmi si blázna; neboť lidé moudří vědí velmi dobře, jaké vy z nich naděláte netvory. Jdi do kláštera; a hezky si pospěš. – Sbohem!

Ofelie. Ó, uzdravte jej, nebes mocnosti!

Hamlet. O vašem se malování slyšel jsem též, a dosti mnoho. Bůh vám dal jeden obličej a vy si děláte jiný, vy točíte se, hopkujete, šepotáte, přezdíváte božím tvorům a při své chtivosti¹³⁷<TRN>¹³⁷ Orig. wantonness může zde značit afektovanost.</TRN> stavíte se nevědomými. Jděte mi! Mám toho po krk; zbláznilo mne to. Já pravím: nechceme žádných sňatků víc! Ti, kdo jsou již ženatí, ať zbudou na živu – až na jednoho! –, ti ostatní ať zůstanou, jak jsou. Do kláštera – jdi!

Odejde.

Ofelie. Ó, jaký vznešený tu zmařen duch, –
zrak dvořanův, hlas učencův, meč reka,
růže a naděj říše kvetoucí,
všech řádů kadlub, mravů zrcadlo,
vzor vzorů dbalých zničen nadobro!
A já, všech žen ta nejnešťastnější
a nejbídnější, kteráž sála jsem
meď jeho slibů hudbou zvučících,
teď zřím ten rozum čacký, vševládny
jak popukané¹³⁸<TRN>¹³⁸ Orig. jangled – nesouzvučné.</TRN> zvonky
líbezné,
vše rozladěně, drsně znějící;
tu nevyrovnatelnou postavu
a kvetoucího mládí obličej,
vše nazmar přivedeno šíleností! –
Ó běda mi, že zhledla zrakem svým
jsem to, co zhledla jsem, a zřím, co zřím!

Vystoupí Král a Polonius.

Král. Láska! Tím směrem nejde jeho cit;
a to, co mluvil, třeba beztvárné
tak trochu bylo, není šílenství.
Má něco ve své duši ukryto,
co jeho zádumčivost vylíhá,
a v tomto líhnutí i výklubku
jest nebezpečí. Bych mu předešel,
já v rychlém rozhodnutí určil tak:
on do Anglicka nakvap odjede,
by zdržený tam vymoh poplatek;
snad moře pak a jiné krajiny
svým rozmanitým zjevem vypudí
mu ze srdce to „něco“ utkvělé,¹³⁹<TRN>¹³⁹ Orig. this something-settled
matter – tuto zčásti (částečně) utkvělou věc. Ale Sládkův

překlad je možný.</TRN>
co, jeho mozkiem stále kováno,
jej zjinačuje tak. Co říkáte?

Polonius. To dobře poslouží; však myslím přec,
že toho smutku vznik a počátek
jest láska nešťastná. – Ofelie,
nám říkat nemusíš, co Hamlet mluvil;
vše slyšeli jsme. Pane vznešený,
vy číňte, jak vám libo, přece však
dnes po divadle, uznáte-li tak,
ať sama jeho matka, královna,
jej požádá, by sdělil jí svůj žal.
Ať promluví s ním přímo; já pak sám,
když dovolíte, tajně přeslechnu
jich rozmluvu. Když nevyzkoumá ho,
buď poslán do Anglicka nebo jinde
jej uzavřete dle své moudrosti.

Král. Tak buď; neb v šílenosti radno není,
by velcí světa byli nestřeženi.

Odejdou.

Scéna druhá

Síň na hradě.

Vystoupí Hamlet a herci.

Hamlet. Mluvte tu řeč, prosím vás, jak jsem vám ji předříkal, mrštně od jazyka. Ale budete-li to v ústech obracet, jako mnozí z vašich herců to činívají, raději bych, aby mé verše přednášel městský vyvolávač. A nešermujte přílišně rukama do vzduchu;¹⁴⁰<TRN>¹⁴⁰ Vynech. thus – takhle.</TRN> ale konejte vše s mírou, neboť v samém slapu, bouři i abych tak řekl vichru vášně musíte si osvojit a vytvořiti umírněnost, která jí dodá hladkosti. Ó to mne uráží do duše, když slyším hřmotného, parukatého vlasáče trhati vašeň na cucky, na hadry a třaskati do uší floutkům¹⁴¹<TRN>¹⁴¹ Orig. groundlings. To byli lidoví diváci, kteří stáli v nekrytém přízemí na nejlacinějším místě.</TRN> v přízemí, nechápajícím většinou nic než nesrozumitelné němohry a hluk. Dal bych takovému chlapu vypráskat za to, že přehromuje hromotluka,¹⁴²<TRN>¹⁴² Orig. for o'erdoing Termagant. Jméno domnělého mohamedánského božstva Termagant, v písni o Rolandovi Tervagan, což vysvětloval prof. P. M. Haškovec jako zkomoleninu slovanského boha Triglava. V středověkém divadle rámusil na scéně stejně jako Herodes. (V mod. angl. znamená zlou, hádavou ženu.)</TRN> přeheroduje Heroda. Prosím vás, chraňte se toho.

První herec. Ručím za to Vaší Výsosti.

Hamlet. Ale také příliš krotcí nebud'te; vaše vlastní rozvaha budiž vám učitelkou. Posuněk přizpůsobte slovu a slovo posuňku s tím zvláštním zřetelem, abyste nepřekročili míru přírody; neboť vše, co přehnáno, vymkne se z účelu hry, jejížto cíl od počátku i nyní byl a jest držeti jaksi zrcadlo před přírodou, ukázati ctnosti její vlastní rysy, satíře její vlastní obraz a věku i veškerému času jeho tvar i otisk. To, když přehnáno neb sehráno chabě, třeba nevědomce rozesmálo, moudré pohorší a úsudek jednoho z těchto v mínění vašem více váhy míti musí než plná hlediště jiných. Jsou herci – já je viděl hrát a slyšel vychvalovat, a to velice, ne-li nestoudně¹⁴³<TRN>¹⁴³ Orig. not to speak it profanely – dosl. abych nemluvil rouhavě. Vztahuje se to

k následujícímu, tedy asi: kteří odpust' pámbu
(s odpuštěním) ...</TRN> –, kteří nemajíce křesťanského hlasu ani chůze
křesťanské, pohanské, ba vůbec ani lidské, naparovali se a řvali, až myslil jsem, že nějací
nádénici přírody dělali člověka a zbřídili ho; – tak ohavně napodobili člověčenstvo.

První herec. Doufám, pane, že jsme se my v tom poněkud polepšili.¹⁴⁴<TRN>¹⁴⁴ Orig. I
hope we have reformed that indifferently with us, sir –
doufám, pane, že jsme to jakž takž u nás (tj. v naší
společnosti) napravili.</TRN>

Hamlet. Ó, polepšete se docela! – A ti, kteří u vás hrají šašky, nemluvtež více, než co mají
psáno ve svých úlohách; neboť jsou mezi nimi takoví, kteří se chechtají sami, jen aby
nějakou tu hrstku hlupáků mezi diváky rozesmáli též, ač by zatím nějaké nutné věci hry
mělo býti dbáno. To jest hanebné a prozrazuje ubožáckou ctižádost u blázna, který si tak
vede. Jděte, připravte se.

Odejdou herci.

Vystoupí Polonius, Rosenkrantz a Guildenstern.

Nu, pane, což? Chce se král podívat na ten kus práce?

Polonius. Královna též, a to co nevidět.

Hamlet. Přikážete hercům, aby si pospíšili.

Odejde Polonius.

A vy dva, nechtěli byste je také popohnat?

Rosenkrantz, Guildenstern. Ano, můj princí.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Hamlet. Hej, Horatio!

Vystoupí Horatio.

Horatio. Zde, milý princí, k službám ochoten.

Hamlet. Horatio, tys muž tak poctivý,¹⁴⁵<TRN>¹⁴⁵ Orig. just – spravedlivý,
„správný“. Sh. tu dále popisuje ideálně vyrovnanou stoickou
povahu.</TRN>

jak jen jsem koho poznal na světě.

Horatio. Můj drahý pane –

Hamlet. Ne, to nemysli,

že pochlebují; neboť jakéhož
bych povýšení čekal od tebe,
jenž mimo dobrý rozmar nemáš, čím
bys nasýtil se a se oblekl?

Nač by se mělo chudým lichotit?

Ne, aťsi jazyk pocukrovaný¹⁴⁶<TRN>¹⁴⁶ Orig. candied může mít též význam
mlsný nebo (zde) pokrytecký.</TRN>

se líže k psychu nesmyslnému
a křiví kolen klouby ohebné,
kde zisk muž vyplynouti z lísání,
– ty slyš: Co moje drahá duše uměla
si mezi lidmi rozdíl učinit,
své volby pečet' vtiskla na tebe,
neb ty jsi byl jak ten, kdo trpě vše,
nic netrpí, jak ten, jenž ústrky
i dary štěstěny bral stejně vděčně.

A blahoslavení jsou ti, jichž krev
a rozvaha tak dobře smíseny,
že prstům štěstí nejsou píšťalou,
by hrálo na ni, co mu libo jest.

Ó, dej mi člověka, jenž otrokem

své vášně není, a já v nitru srdce
jej nosit chci, ba v srdci srdce svého,
jak nosím tebe. – Zbyt již o tom slov.
Dnes večer budou hráti před králem;
tam jeden výstup jest as jako to,
co řek jsem ti o smrti otcově.
I prosím tě, až uvidíš ten děj
se odehrávat, silou veškerou
své duše mého strýce pozoruj;
a nevyjde-li potom z doupěte
při jedné řeči jeho skrytý hřích,
jest pekelný to duch, co zřeli jsme,
a moje přízraky tak zčazeny
jak samo Vulkánovo kovadlo.¹⁴⁷<TRN>¹⁴⁷ Orig. stithy – výheň, kovárna.
Může však znamenat totéž co stith, kovadlina.</TRN>
Jen tedy pozoruj ho bedlivě;
já svoje oči vryju v jeho tvář
a potom sjednotíme k orteli
své úsudky o jeho vzezření.

Horatio. Jest dobře, pane můj. A kradmo-li
se mezi hrou mi s něčím odplíží
jsa nedopaden, krádež zaplatím.

Hamlet. Hle, jdou již na hru, musím zblbět¹⁴⁸<TRN>¹⁴⁸ Orig. be idle – dosl.
zahálet, zde: tvářit se idiotsky.</TRN> zas.
Jdi, vyhledej si místo.

*Dánský pochod. Tuš. – Vystoupí Král, Královna, Polonius, Ofelie, Rosenkrantz, Guildenstern a
jiní dvořané se stráží nesoucí pochodně.*

Král. Jak se daří našemu strýci Hamletu?

Hamlet. Výborně, na mou věru, při stravě chameleonské¹⁴⁹<TRN>¹⁴⁹ věřilo se, že
chameleon žije z pouhého vzduchu. Srov. DŠV II. 1.</TRN>. Jím
vzduch nadívaný sliby; kapouny nemůžete lépe krmiti.

Král. S tou odpovědí nemám co činit, Hamlete; ta slova nepatří mně.

Hamlet. Mně teď už také ne. (*K Polonioví*) Vy, pane, jste kdysi hrával divadlo na universitě.
– Nepovídal jste to?

Polonius. Tak jest, můj princi, a byl jsem považován za dobrého herce.

Hamlet. Co jste představoval?

Polonius. Já představoval Julia Caesara; byl jsem zabit na Kapitolu¹⁵⁰<TRN>¹⁵⁰
Nepřesnost, která se u Sh. opakuje. Caesar byl zabit
v Pompejově síni na Martově poli. Viz pozn. k JC.</TRN>; Brutus
mne zabil.

Hamlet. To byl od něho brutální kousek, že zabil takové kapitální tele. Jsou herci hotovi?

Rosenkrantz. Ano, můj princi; čekají na vaše rozkazy.

Královna. Pojd' sem, drahý Hamlete, a sedni vedle mne.

Hamlet. Ne, milá matko, zde jest kov přitažlivější.

Polonius (*ke Králi*). Oho! Pozorujete?

Hamlet. Slečno, mám se vám položit do klína?

Ulehne k nohám Ofeliiným.

Ofelie. Ne, můj princi.

Hamlet. Já myslím, zdali smím hlavu opřít o váš klín.

Ofelie. Ano, můj princi.

Hamlet. Myslíte, že jsem chtěl udat selský vtíp?

Ofelie. Nemyslím nic, můj princi.

Hamlet. Je to hezká myšlenka, ležeti dívce v nohách.

Ofelie. Co jest, můj princí?

Hamlet. Nic.

Ofelie. Jste vesel, můj princí.

Hamlet. Kdo, já?

Ofelie. Ano, můj princí.

Hamlet. Ó Bože! – Jsem šašek, jemuž není rovno. Co má člověk dělat než být vesel? – Neboť – jen se podívejte, jak vesele vypadá moje matka! A můj otec umřel teprve před dvěma hodinami.

Ofelie. Ne, před dvakrát dvěma měsíci, můj princí.

Hamlet. Tak dávno? Toť aby ďábel nosil smutek; já si dám pořídit šat ze soboliny.¹⁵¹<TRN>¹⁵¹ Šat lemovaný sobolinou nosili usedlí vážení občané. – Snad tím chce Hamlet říci, že uběhla už dlouhá doba a že zatím zestárl. V heraldice sable značí černou barvu.</TRN> Ó nebesa! – Umřít před dvěma měsíci a nebýt ještě zapomenut? Toť tedy jest naděje, že památka velkého muže snad přečká jeho živobyť o půl roku. Ale, při svaté Panně! – kostely musí stavět, jinak si musí dáti líbit, že se na něho již nepomyslí, zrovna jako na toho koníčka v mumraji, jehož náhrobní nápis jest: „Neb ach, neb ach, – jest koník zapomenut.“¹⁵²<TRN>¹⁵² Refrén z lidové písně, která žaluje na úpadek veselic. Puritánští konšelé jim nepřáli. Koník, hobby horse, byla populární maska koně při starobylých tancích, zvl. na 1. máje. Srov. MLS III. 1.</TRN>

*Hudba na hoboje. – Nato němohra.*¹⁵³<TRN>¹⁵³ Némohry bývaly pojaty do středověkých her, výjimečně se vyskytují i později, např. ve staré hře Gorboduc. Zde by ovšem němohra krále varovala, proto předpokládáme, že je zabrán do hovoru s královnou. Hamlet byl proti „nesrozumitelným němohrám“ (III. 1) a D. W. usuzuje, že herci ji tam vpravili proti jeho instrukcím. Je možno ji hrát rychle, ale obyčejně se vypouští. Že tato němohra byla skutečně nesrozumitelná, vyplývá z nechápavé otázky Ofeliiny.</TRN> *Objeví se Král a Královna velmi milostně; Královna objímá jeho a on ji. Ona kleká a posuňky ujišťuje ho své lásky. On ji zvedne a skloní hlavu na její šiji; potom ulehne na květinový záhon. Ona vidouc jej spícího opustí jej. Ihned přijde nějaký člověk, vezme mu korunu, políbí ji, a naliv Králi do ucha jedu, vzdálí se. Královna se vrátí, nalezne krále mrtvého a žalostivě si počíná. Travič vrátí se s dvěma neb třemi němými a dělá, jako by hořekoval s ní. Mrtvola se odnáší. Travič uchází se o přízeň Královninu dary. Ona se chvíli zdráhá, zdánlivě neochotna, ale nakonec přijme jeho lásku. – Odejdou.*

Ofelie. Co to znamená, můj princí?

Hamlet. Ah – to je taková úkladně vražedná motanina; – znamená něco neblahého!

Ofelie. Bezpochyby značila němohra obsah kusu.

Vystoupí Proslov.

Hamlet. Dozvíme se to od toho chlapíka. Herci neudrží jazyk za zuby; vypovědí všecko.

Ofelie. A poví nám, co to představení znamená?

Hamlet. Ó ano, a každé představení, jež mu ukážete; nestyd'te se mu ukázat a on se nezastydí říci vám, co to znamená.

Ofelie. Jste zlý, jste zlý. Budu poslouchati hru.

Proslov. Pro sebe a své představení
zde přicházíme ponížení
ždát trpělivé vyslyšení.

Hamlet. Je to proslov nebo nějaká průpověď vrytá do prstýnku?

Ofelie. Ano, jest to krátké, můj princi,
Hamlet. Jako ženská láska.

Vystoupí dva herci jako Král a Královna.

Divadelní král. Již třicetkrát objel Foebus bůh
sláň Neptunovu, širý země kruh,
a třicetkrát měsíců dvanáctero
jas vydlužený lilo v světa šero,
co naše srdce svazkem lásky jata
a ruce Hymen spjal nám v pouta svatá.

Divadelní královna. Kéž slunce, měsíc ještě tolikrát
svou cestu váží, než květ lásky zvad.
Však žel, v čas poslední tak churaviš,
tak smuten jsi a zjinačen, že již
jsem plna obav. Leč ač mne to chvátí,
ty, choti můj, se nesmíš ulekati,
neb ženský strach si s láskou drží váhu:
buď není jich, neb výstřední jsou v blahu.
Svou lásku jsem ti osvědčila dost
a strach můj lásky mé má velikost,
kde velká láska, stín poleká zhusta,
kde strach se veličí, i láska vzrůstá.

Divadelní král. Ba, drahá, již tě musím opustiti;
neb službu vypovídá síla žití.
A ty žít budeš dál v té světa kráse
zas ctěná, milovaná; – snad že zase
tak vlídná k muži –

Divadelní královna. Ó, víc ani slova!
Jen zradou byla by ta láska nová;
mne s mužem druhým schvat'ěž kletby steré!
Jen vraždou prvního se druhý bere.

Hamlet (*stranou*). Pelyněk, pelyněk!

Divadelní královna. Při druhém sňatku podlý ohled vládne
jen ziskuchtivosti, však lásky žádné;
a po druhé by choť můj vražděn byl,
když druhý by mne v loži políbil.

Divadelní král. Že myslíš, teď co mluvíš, věřím rád,
však rušíme svou vůli častokrát.
Jeť úmysl jen paměti rob chabý,
v svém rodu silný, stálostí však slabý;
plod nezralý, jež pevně drží kmen,
však změkne-li, sám spadne nestřesen.
My neodvratně zapomenem vrátit
dluh, který máme samým sobě platit:
naš úmysl když vášní veden byl,
jak vašeň končí, ztrácí se i cíl.
I prudkost radosti i prudkost v hoři,
když hyne sama, též své dílo boří;
kde radost jásá, žalost nejvíc kvílí;
žal v radost, radost v žal věc malá schýlí.
Svět není věčný, a tož divu není,
i naše láska že se štěstím změní,
a není dosud odpovědi žádné,

zda láskou zdar, neb zdarem láska vládne.
Muž velký pad a prchá jeho ctitel,
a chudák zvýšen, škůdce jest mu přítel.
Tak láska chodí dosud v sledu štěstí;
kde netřeba jich, vždy dost přátel jesti,
a přítele kdo zkouší nepravého
v čas nouze, hned má nepřítel z něho.
Leč, abych skončil, kde jsem začal dřív:
jde sudba naše vůli naprotiv
a po úmyslech našich vždy je veta;
jen myšlení jest naše, ne však meta:
dnes myslí, znát že nechceš lásky jiné,
tvé smýšlení však s prvním chotěm zhyne.

Divadelní královna. Mně země stravu, nebe upří svit
a noc i den své veselí a klid; –
ať naděj, těcha v zoufání se změní,
ať strádám poustevnickém ve vězení;
vše protivné, čím bledne štěstí tvář,
má přání nejlepším mi znič a zmař
a zde i tam ať strast mám stále novou,
když chotí stanu se, jsouc jednou vdovou!

Hamlet. Kdyby to teď tak zrušila!

Divadelní král. To velká přísaha. – Zde mžik mne nech,
jsemť, drahá, zemdlen; těžkého dne běh
snad spánkem oklamu.

Usne.

Divadelní královna. Ať sen tě sílí;
a žádné zlo nás nikdy nerozdílí!

Odejde.

Hamlet. Milostpaní, jak se vám líbí ta hra?

Královna. Ta paní tuším příliš mnoho slibuje.

Hamlet. Ó, však ona slovo dodrží.

Král. Slyšeli jste obsah kusu? Není v tom nic pohoršlivého?

Hamlet. Ne, ne; oni pouze žertují, otravují žertem; ne, nic pohoršlivého na světě.¹⁵⁴<TRN>¹⁵⁴
Orig. no offence i'the world – vůbec nic pohoršlivého.</TRN>

Král. Jak se ten kus jmenuje?

Hamlet. „Myši past“. – A jak to? – Inu obrazně. Ta hra jest vyobrazení vraždy spáchané ve
Vienně.¹⁵⁵<TRN>¹⁵⁵ Čekali bychom nějaké italské město, nikoli
rakouskou Vídeň ani francouzskou Viennu. Q₁ má dokonce
Guyana. Gonzagové vládli v Mantově a zdá se, že líčená
událost má historické pozadí. Zachovala se zpráva z r. 1538
o podobné vraždě, spáchané členem jejich rodu. Ale ve
známých sbírkách italských novel se tento příběh
nenašel.</TRN> Gonzago jest jméno vévody; jeho ženě říkají Baptista. Uvidíte hned,
je to lotrovský kus práce; ale co na tom? Vašeho Veličenstva a nás, kteří máme čisté
svědomí, se to netýče. Ať si odřená herka vyhazuje, naše krky¹⁵⁶<TRN>¹⁵⁶ Orig.
withers je koňský zátylek čili kohoutek, vyvýšené místo, kde
přechází krk do hřbetu, které se dře o sedlo. Greg se
domnívá, že Hamlet má na mysli matku, které se narážky na
věrnost manželky až za hrob nepříjemně dotýkají.</TRN> jsou
neotlačeny.

Vystoupí Lucian.

To je nějaký Lucian, králův synovec.

Ofelie. Jste učiněný chór,¹⁵⁷<TRN>¹⁵⁷ Chorus byl herec, který tlumočil smysl hry nebo němohry obecenstvu. Podobný tlumočník byl zvl. potřebný při maňáskové hře.</TRN> můj princi.

Hamlet. Mohl bych být tlumočník mezi vámi a vaším milencem, kdybych byl principálem loutkového divadla.¹⁵⁸<TRN>¹⁵⁸ Orig. if I could see the puppets dallying – dosl. kdybych viděl, jak se loutky (tj. vy se svým milencem) laškují. Smysl: mohl bych pak vyložit, co se mezi vámi odehrává.</TRN>

Ofelie. Jste pichlavý, můj princi, jste pichlavý.

Hamlet. Však byste se navzdychala, než byste mi vzala ostří.

Ofelie. Pořád lepší a horší –¹⁵⁹<TRN>¹⁵⁹ Orig. Still better, and worse. Narážka na vazbu take for better, for worse, která se vyskytuje ve svatební formuli. Manželé mají spolu sdílet dobré i zlé. Sládkův překlad následující řádky narážku vykládá. (Cam. má pouze: So you must take your husbands.) Must take najdeme v nespolehlivém Q₁. F a Q₂ tu mají mistake, což přijímá D. W., Alex. i Siss. jako ironickou narážku na ženy, které se zpronevěřují svému slibu.</TRN>

Hamlet. K lepšímu i horšímu si běžete své muže. Začni, vrahu! K čertu, nech toho prokletého šklebení a spust'. Nuže: „Krákavý havran o pomstu řve.“

Lucian. Duch černý, ruka hotova, jed zrádný,
čas, chvíle vhodny, nikde svědek žádný;
ty zlobná šťávo z půlnočního¹⁶⁰<TRN>¹⁶⁰ Jedovaté byliny se sbíraly o
půlnoci. Srov. M IV, 1.</TRN> býlí,
v něž kletby Hekaty se třikrát vpily,
svým rodným kouzlem, krutou prudkostí
ve zdravém žití hned se zahosti!

Nalije spícímu do ucha jedu.

Hamlet. Otravuje ho v zahradě pro jeho království. Jmenuje se Gonzago. Ta příhoda se zachovala a jest vypsána výbornou vlaštinou. Uvidíte hned, jak si vrah dobude lásky Gonzagovy ženy.

Ofelie. Král vstává.

Hamlet. Aj, zděšen klamným požárovým poplachem!¹⁶¹<TRN>¹⁶¹ Orig. false fire –
výstřel na slepo, ohňostroj.</TRN>

Královna. Můj choti, co vám jest?

Polonius. Přestaňte hrát!

Král. Světla sem!¹⁶²<TRN>¹⁶² Volá nosiče pochodní, aby ho doprovodili
do jeho komnat.</TRN> – Pryč!

Polonius. Světla, světla, světla!

Odejdou všichni až na Hamleta a Horatia.

Hamlet. Ať pláče si laň zraněná,
však jelen hrá si dále;
ten musí bdít, ten musí snít –
tak světa běh jde stále.

Nu, brachu, vezme-li ďas vše ostatní, co mám, zdali pak by to zde a k tomu les per¹⁶³<TRN>¹⁶³ tj. honosná péra na klobouce, jak je nosili herci
v tragédiích.</TRN>s dvěma provençalskými růžicemi¹⁶⁴<TRN>¹⁶⁴ Orig.
Provincial roses. Miní se franc. roses de Provins, nazvané
podle města v sev. Francii (Seine-et-Marne), proslulého
růžemi. Jde patrně o rosety, kterými elegáni zdobili své

vykrajované střevíce.</TRN> na prostříhaných střevících, zdaliž pak by mi to nezjednálo místo¹⁶⁵<TRN>¹⁶⁵ Orig. fellowship je podílnictví, zavedené v hereckých družinách. Herci brali plný nebo poloviční podíl z příjmu.</TRN> v tlupě herců?

Horatio. Půl příjmu.

Hamlet. Celý příjem, povídám.

Vždyť, drahý Damone, to znáš:

zde Jova smrti posel

nám s trůnu vzal; – a teď král náš

jest pravý, pravý – páv.¹⁶⁶<TRN>¹⁶⁶ Hamlet nahradí očekávaný rým „osel“

pávem, který se považoval za ješitného a chlípného

ptáka.</TRN>

Horatio. Tot' jste už mohl dorýmovat.

Hamlet. Ó dobrý Horatio, za tisíc liber mi jest slovo toho ducha. Viděls?

Horatio. Velmi dobře, můj princí.

Hamlet. Za té řeči travičské?

Horatio. Dával jsem na něho dobrý pozor.

Hamlet. Aha! Hudbu sem! Hudbu, píšťaly!

Neb hra když zrovna nelíbí se králi –

což, božínku –, snad špatně mu to hráli.

Hudbu, hudbu sem!

Vystoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Guildenstern. Můj dobrý princí, račte mi dopřáti slůvko.

Hamlet. Ó, celou historii, pane.

Guildenstern. Král, pane –

Hamlet. Nuže, pane, co je s ním?

Guildenstern. – jest ve své komnatě celý bez sebe.

Hamlet. Pitím, pane?

Guildenstern. Ne, můj princí, spíše hněvem.

Hamlet. Vaše moudrost měla by býti chytřejší a oznámiti to jeho lékaři; neboť kdybych já mu dal pro počistěnou, popudilo by ho to ještě více.

Guildenstern. Můj vzácný pane, uveďte svou řeč do nějaké míry a neodbočujte mi tak divoce od mého poslání.

Hamlet. Jsem krotký, pane. Mluvte.

Guildenstern. Královna, vaše matka, u velké sklíčenosti poslala mne k vám.

Hamlet. Jste vítán.

Guildenstern. Nikoliv, můj milý princí, tato zdvořilost není pravého rázu. Ráčíte-li mi dáti zdravou odpověď, vyřídím rozkaz vaší matky; když ne, bude vaše odpuštění a můj odchod koncem práce mé.

Hamlet. Pane, to nemohu.

Guildenstern. Co, můj princí?

Hamlet. Dáti vám zdravou odpověď; mé smysly jsou chory; ale, pane, odpověď, jakou vám dáti mohu, bude vám k službám, nebo spíše, jak říkáte, mé matce k službám. Protož nic dál; a k věci. Moje matka, pravíte –

Rosenkrantz. – Tedy vzkazuje, že ji vaše jednání naplnilo úžasem a ustrnutím.

Hamlet. Ó, zázračný syn, nad nímž tak může ustrnouti vlastní matka! Ale nevisí dále nic na patách tohoto mateřského úžasu? Mluvte.

Rosenkrantz. Přeje si promluvíti s vámi ve své komnatě, než půjdete na lože.

Hamlet. Poslechnem, i kdyby desetkrát byla naší matkou. Máte nějaký další obchod¹⁶⁷<TRN>¹⁶⁷ Orig. trade – zde: jednání.</TRN> s námi?

Rosenkrantz. Můj princí, vy jste mne kdysi míval rád.

Hamlet. Mám doposud;

Zdvihá ruce.

při těchto zlodějských kleštích!

Rosenkrantz. Můj dobrý pane, jaká jest příčina vašeho rozladění? Vy opravdu zavíráte dveře před vlastní úlevou,¹⁶⁸<TRN>¹⁶⁸ Orig. liberty – svobodou. Ozývá se tu skrytá výstraha, že ho zavřou jako šílence.</TRN> taje zármutek před svým přítelem.

Hamlet. Pane, nedostává se mi povýšení.

Rosenkrantz. Jak je to možno? – Vždyť vůlí samého krále jste následníkem v Dánsku.

Hamlet. Tak, pane, tak; ale „dokud tráva roste“¹⁶⁹<TRN>¹⁶⁹ Celé přísloví zní: nežli tráva vyroste, kuň zajde.</TRN> – to přísloví je trochu plesnivé.

Vystoupí herci s flétnami.

Ó, flétny! – Podejte mi jednu. – Abych byl s vámi¹⁷⁰<TRN>¹⁷⁰ Orig. To withdraw with you: – pojďme stranou (tj. mezi námi:).</TRN> hotov: – pročpak mne obcházíte proti větru, jako byste mne chtěli zahrát do tenat?

Guildenstern. Ó můj princí, jest-li snad moje horlivost příliš smělá, jest také moje láska nezpůsobná.

Hamlet. Tomu dobře nerozumím. Nechtěl byste mi zahrát na tuto píšťalu?

Guildenstern. Můj princí, neumím.

Hamlet. Prosim vás.

Guildenstern. Věřte mi, neumím.

Hamlet. Snažně vás žádám.

Guildenstern. Neznám ani hmatu, můj princí.

Hamlet. Je to tak snadné jako lhaní; ovládejte zde ty průdechy prsty a palcem, ústy tomu dejte dechu a bude to hovořit nejnvýmluvnější hudbou. Hleďte, to jsou ty hmaty.¹⁷¹<TRN>¹⁷¹ Orig. stops jsou jako hořejší ventages průduchy u píšťal (jde o druh flétny, recorder). Doleji Sl. překládá stops klapky.</TRN>

Guildenstern. Ale právě těch nemám v moci, abych zahrál nějaký libozvuk; ta dovednost mi schází.

Hamlet. Nuže, teď vidíte, jak ničemnou věc děláte ze mne! Chtěli byste hráti na mne, děláte, jako byste znali mé klapky; chtěli byste mi vyrvati srdce mého tajemství; chtěli byste mne vyzkoumat od nejhlubší noty do nejvyššího objemu hlasu – a jest tolik výborné hudby v tomto malém nástroji, ale vy neumíte jej rozhovořit. Hrom a peklo! – Což myslíte, že je snáze hráti na mne než na tuto píšťalu? Zvěte si mne jakým nástrojem chcete, rozladit mne můžete, ale hráti na mne nedovedete.

Vystoupí Polonius.

Pozdrav Bůh, pane!

Polonius. Můj princí, královna by ráda s vámi mluvila, a to hned.

Hamlet. Vidíte tam ten oblak? Není-li skoro podoben velbloudu?

Polonius. Na mou věru, je to vskutku jako velbloud.

Hamlet. Mně se zdá, že to má podobu kolčavy.

Polonius. Ano, hřbet má to jako kolčava.

Hamlet. Nebo snad jako velryba?

Polonius. Skoro navlas jako velryba.

Hamlet. Tedy přijdu k matce hned. – Dělalji ze mne blázna, div mi trpělivost nepraská. – Přijdu hned.

Polonius. Vyřídím to.

Odejde Polonius.

Hamlet. „Hned“ se snadno řekne. Jděte, přátelé.

Odejdou všichni kromě Hamleta.

Teď čaromocná chvíle noční jest,
kdy zejou hřbitovy a samo peklo

mor dýše v svět; teď vroucí krev bych pil
a konal kruté dílo, nad nímž den
by chvěl se hrůzou. Zticha! K matce teď.
Ó srdce, netrať svoji přírodu!
Ať duše Neronova¹⁷²<TRN>¹⁷² zločinný císař Nero dal zabít vlastní
matku Agrippinu.</TRN> nevstoupí
do pevné hrudi té; – ať krutý jsem,
ne nepřírozený; chci dýkami
k ní mluvit, ale žádné užití.
V tom jazyk s duší buďtež pokrytci.
Nechť jakkoliv ji zraní slovo důtky,
ty, duše, nedej zpečetit je skutky!
Odejde.

Scéna třetí

Síň na hradě.

Vystoupí Král, Rosenkrantz a Guildenstern.

Král. Nemám ho rád¹⁷³<TRN>¹⁷³ Spíše: nelíbí se mi (jeho
chování) .</TRN> a není bezpečno
tak nechat řídit jeho šílenství.

Tož připravte se a já plnou moc
vám vyhotovím bez všech odkladů:
on s vámi do Anglicka odjede.

Stav naší důstojnosti nestrpí
tak blízkou hrozbu, která vyrůstá
nám každou chvílí z jeho bláznovství.

Guildenstern. My hned se opatříme na cestu;
toť spravedlivá, svatá obava
o bezpečnost tak mnohých, mnohých těch,
kdo žijou, tráví z Vaší Milosti.

Rosenkrantz. Již jednotlivý život osobní
jest povinen vši silou, zbrojí duše
se škody uchránit; což mnohem víc
dech ten, na jehož blahu spočívá
a na němž visí tolik životů.

Když zmírá majestát, nezmírá sám,
však vírem strhne vše, co blízko jest;
toť kolo mohutné, jež vztyčeno
jest na temeni hory nejvyšší
a s jehož obrovskými špicemi
se kloubí, pojí tisíc menších věcí:
když padá, každý malý přívěsek
a nepatrná věc je provází

v tu zkázu ohromnou. Ba nepovzdech
král nikdy sám a bez výkřiku všech.

Král. Již k rychlému se mějte odchodu,
neb chceme spoutati tu obavu,
jež nyní příliš volna obchází.

Rosenkrantz, Guildenstern. My pospíšíme si.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Vystoupí Polonius.

Polonius. Jde, pane, do matčiny komnaty;

chci, bych je vyslech, za čaloun se skrýt.
Já ručím, že mu řádně domluví;
a jak jste řek – a moudré bylo to –,
jest radno, aby ještě jiný kdos
než matka, od přírody stranická,
řeč jeho přeslech. Sbohem, králi můj;
já přijdu, na lože než půjdete,
vám povědít, co zvím.

Král. Dík, milý pane.

Odejde Polonius.

Ó, hnusnýť zločin můj – čpí do nebes;
je stížen kletbou první, nejstarší¹⁷⁴<TRN>¹⁷⁴ Mínil se kletba, kterou byl
stížen Kain, syn Adama a Evy, za to, že zabil svého bratra
Abela (1. kn. Mojž. III, 8).</TRN> –

tož bratrovraždou! – Nelze modlit se,
ač vůle dychtíva i náklonnost:
hřích silnější mé silné chtění maří
a jako ten, kdo dvojí práci má,
tu stojím, váhaje, kde začítí,
a zanedbávám dílo obojí.

Což, kdyby na té ruce prokleté
krev bratra lpěla vrstvou silnější
než ona sama, zdaž by nebylo
dost deště na slitovných nebesích,
by opláchnul ji v bělost sněhovou?
Nač milost vůbec jest, než aby tváří
se postavila před tvář zločinu?

A není-li moc dvojí v modlitbě:
nás uchrániti, bychom nepadli,
neb zjednat odpuštění po pádu?

Tož oči vzhůru – zločin dokonán.¹⁷⁵<TRN>¹⁷⁵ tj. patří minulosti.</TRN>

Než – která modlitba můž prospět mně?

„Ó, odpust' mi mou vraždu zlotřilou?“

To nemůž být, neb stále v držení
jsem oněch věcí, pro něž vraždil jsem:
své koruny a slávy, královny.

Můž spasen být, kdo v hříchu setrvá?¹⁷⁶<TRN>¹⁷⁶ Orig. retain the offence –
podrží kořist, kterou získal svým zločinem.</TRN>

V těch porušených proudech vezdejších

hřích pozlacenou rukou odstrčit
můž spravedlnost: často vídá se,
jak sama podlá cena zločinu
si právo zakoupí; – však není tak
tam nahoře; tam není podskoku,
tam leží čin v své pravé povaze
a sami nuceni jsme do hrdla
a do tváře svých vlastních zločinů
dát svědectví. – Co zbývá tedy dál?

To zkusiti, co zmůže pokání.

Což nezmůže? – Leč kde jest jeho moc,
když nelze káti se? – Ó, bědný stav!

Ó hrudi černá jako sama smrt!

Ó duše spoutaná, jež zápasíc
o svobodu, jen zaplétáš se víc! –
Sem k pomoci mi spějte, andělé; –
jen zkuste to!¹⁷⁷<TRN>¹⁷⁷ Pomlčky přidal všude Sl. Výzva „make
assay“ se nevztahuje na anděly, obrací se k vlastní osobě
(ke kolenům) .</TRN> Vy, vzdorná kolena,
se ohněte! – Ty, srdce, ukuté
ze vzpružin ocelových, měkké buď
jak svaly děcka, novorozence!
Vše může dobře být.
Ustoupí a poklekne.

Vystoupí Hamlet.

Hamlet. Teď mohl bych to vhodně učinit;
teď modlí se a teď to učiním;
tak půjde do nebe a pomstěn jsem. –
To třeba uvážit: padouch, vrah¹⁷⁸<TRN>¹⁷⁸ „vrah“ přidáno. Podobně doleji
„jim“ .</TRN>
mi otce zabije a za to já,
syn jediný, chci téhož padoucha
jim poslat do nebe!
Ó, toť je plat a mzda, však pomsta ne.
On v zpuslosti mi otce usmrtil,
an syt byl krmí, s všemi zločiny
v květ rozvitými zbujnělostí máje,
– a jak tam jeho účet vypadá,
kdož ví, krom nebes? – Však dle průběhu
a stavu našich vlastních myšlenek
zle s ním je tam; – a tedy pomstěn jsem,
když schvátím jej, an tříbí duši svou,
jsa připraven a schopen k odchodu?
Ne!
Zpět, meči, zpět a hmatu hrůznějšího
se dočkej: až usne opilý
neb ve hněvu, při smilné rozkoši
na jeho loži, při hře, proklínání
neb jiném skutku, při němž o spáse
ni tuchy není, – potom skolím jej,
by kopal patami až do nebe
a jeho duše byla prokletá
a černá, jako peklo jest, kam jde.
Má matka čeká. Dnešní lhůty lék
jen prodlužuje churavý tvůj věk.
Odejde.

Král (*vstane*). Jdou slova vzhůru, mysl k prachu tihne;
hlas bez myšlenek nebes nedostihne.
Odejde.

Scéna čtvrtá

Komnata královnina.

Vystoupí Královna a Polonius.

Polonius. Hned přijde. Důrazně s ním promluďte
a rcete mu, že jeho kousky již

jsou příliš nestydaty k snášení
a Vaše Milost že ho chránila,
se stavíc mezi něj a velký žár.¹⁷⁹<TRN>¹⁷⁹ t j . hněv.</TRN>
Já tady skryju se a prosím vás
jen bez okolků.

Hamlet (za scénou). Matko, matko, matko!

Královna. Tím buďte jist a nebojte se o mne.

Pryč! – Již ho slyším přicházeti sem.

Polonius se skryje za čaloun.

Vystoupí Hamlet.

Hamlet. Nuž, co se líbí, matko?

Královna. Hamlete,

ty svého otce zle jsi urazil.

Hamlet. Vy otce mého zle jste urazila.

Královna. Jdiž, odpovídáš planým jazykem.

Hamlet. Aj, vy se ptáte hříšným jazykem.

Královna. Jak, Hamlete, to mluvíš?

Hamlet. Nuž, co jest?

Královna. Tys na mne zapomněl?¹⁸⁰<TRN>¹⁸⁰ Lépe: Tys zapomněl, kdo
jsem?</TRN>

Hamlet. Ne, přísámbůh!

Jste královna, choť bratra mužova

a – kéž jste nebyla! – jste moje matka.

Královna. Kdos jiný tedy s tebou promluví!

Hamlet. Ne, sedněte;¹⁸¹<TRN>¹⁸¹ Podle Q₁ Hamlet matkou smýká.</TRN> vy se
mi nehnete,
než postavím vám před zrak zrcadlo,
kde spatříte své nitro nejhlubší.

Královna. Co chceš to učinit? Mne zavraždit?

Ha! Pomoc! Pomoc!

Polonius (za čalounem). Pomoc! Pomozte!

Hamlet (tasí meč). To tak! – Myš? – Mrtva, dukát na to, mrtva!

Bodne do čalounu.

Polonius (za čalounem). Jsem zabit!

Padne a zemře.

Královna. Běda! Cos to učinil?

Hamlet. To nevím; je to král?

Královna. Jak přenáhlený, krvavý to čin!

Hamlet. Čin krvavý! As <emph>tak</emph> zlý, dobrá máti,
jak zabít krále, za švagra se vdáti.

Královna. Jak, zabít krále?

Hamlet. Ano, vzácná paní,
tak řekl jsem.

Zvedne čaloun a spatří Polonia.

Ty bědný, dotěrný

a nerozvážný bloude, sbohem buď!

Já myslil, že to vyšší kdos než ty.

Mějž osud svůj. – Teď vidíš, jak to je
dost nebezpečno všudybylem být.

Již přestaňte mi lomit rukama;

dost! Sedněte – ať srdce zlomím vám,

a já je zlomím, stvořeno-li přec

je z látky prostupné a kletý zvyk
je neobrnil tak, že tuženo
a hrazeno je proti rozumu.¹⁸²<TRN>¹⁸² Orig. sense – zde spíše:
cit.</TRN>

Královna. Co spáchala jsem, že se odvažuješ
tak drsným hlukem na mne útočit?¹⁸³<TRN>¹⁸³ Orig. wag thy tongue in
noise so rude against me – dosl. mrskat jazykem tak hrubým
tónem proti mně, tj. tak hrubě mi lát, na mě hartusit.</TRN>

Hamlet. Čin takový, že hyzdí ruměnc
a půvab mravu, pokrytstvím zve ctnost,
rve růži s čela¹⁸⁴<TRN>¹⁸⁴ Vynech. fair – pěkné (čelo). Hamlet míní
snad svou vlastní lásku k Ofelii, kterou královna svým činem
poskvrnila a zmařila. „Pryskýřem je zjitří“ (sets a blister
there) se vykládá jako narážka na znamení, které se
vypalovalo zločincům a prostitutkám na čelo. Ale Morozov
vidí v puchýři spíše příznak venerické nemoci.</TRN> lásky
nevinné

a pryskýřem je zjitří; učiní
slib manželský tak lživě podvodným
jak hráčů přísahy. Ó, taký čin,
že z těla svatých smluv rve samu duši
a sladkou zbožnost mění v spoustu slov.
Tvář nebes rdí se, ba ta přepevná
a utvrzená země podstata
se v tváři zasmuší jak v soudný den,
jsouc chora pomyslením na ten čin.

Královna. Ach nastojte! Ó jaký že to čin
se hlásí rachotem tak hromovým?

Hamlet. Zde pohleďte na obraz ten a ten,
dvou bratří malované podoby.
Hle, jaký půvab tkvěl na tváři té:
zde vlas Apollův, čelo Joviše,
zrak Martův, velitelský, hrozivý;
a postoj hlasatele Merkura,
an právě touto chvílí spustil se
na vrchol celující nebesa;
toť složení a úměr, na kteréž,
jak zdá se, každý bůh svou pečeť vtisk,
by důkaz podal světu, co jest muž.
To byl váš manžel. – Nyní hleďte dál:
zde jest váš manžel; snětovitý klas,
jímž zdravý bratr sežhnut nákazou.
Zda oči máte? Mohla-li jste jen
tu krásnou horskou pastvu opustit
a krmiti se na té bažině?
Ha, máte oči? – Láskou nelze vám
to nazvati, neb v stáří vašem jest
var krve krotký, slouží pokorně
již rozvaze; a jaká rozvaha
by mohla svést od toho k tomu zde?
Vždyť přece nejste smyslů zbavena,¹⁸⁵<TRN>¹⁸⁵ Orig. Sense sure you have.
Sense tu má několikerý významový odstín: citlivost,

vnímavost, schopnost reagovat na počitky.</TRN>

sic nebylo by u vás popudů; –
ty smysly však jsou jistě ochromeny,
neb samo šílenství tak nezbloudí
a vytržení smysly nesklíčí,
by špetka volby nezůstala jim
při takém rozdílu. Ký tedy d'as
vás obloudil při hře na slepou bábu?
Zrak bez pocitu, pocit bez vidu,
sluch bez rukou neb očí, bez všech čich,
neb chorá jednoho jen smyslu část
tak tápat nemohly.

Ó stude, kdež je tvoje zardění?
Ty odbojnické peklo, můžeš-li
se takto vzbouřit v kostech matróny,
ať plamennému mládí ctnost je vosk,
jejž samo vlastním žářem rozpouští.
Již neříkejte, že jest hanba tam,
kde vroucí chtíč dá popud k útoku,
an zde tak účinnivě hoří mráz
a rozum svůdníkem jest zachtění.

Královna. Ó Hamlete, již ani slova víc;
mé oči v samu duši obracíš,
kde černé tak a vpité skvrny zřím.
že barvu nepouštějí.

Hamlet. A tak žít
ve ztuhlém potu zprzněného¹⁸⁶<TRN>¹⁸⁶ Orig. enseamed – dosl.
promaštěný. Obrazy jsou tu čerpány, jak upozornil D. W.,
z vlnařského průmyslu. Otec básníkův obchodoval vlnou.</TRN>
lože
a v hnilobě se pařit, cukrovat
a laskat se na hnusném pelechu –

Královna. Ó, nemluv dál; ta slova bodají
jak dýky v uši mé, již ustaň, dost,
můj drahý Hamlete!

Hamlet. Vrah, padouch, rab;
ni dvacetina z desetiny toho,
co byl váš první choť; – král tatrman,
té říše zde i vlády poberta,
jenž ukrad s římsy skvostný diadém
a smet ho do kapsy!

Královna. Již dost!

Hamlet. Král v cárech, záplatách –¹⁸⁷<TRN>¹⁸⁷ Míní se strakatý ústroj šaška,
z různobarevných částí pestře slátaný úbor.</TRN>

Zjeví se Duch bez brnění.

Ó, chraňte mne a vzneste nade mnou
svá křídla, nebeští vy strážcové!
Co přeje si tvůj obraz velebný?

Královna. Ó běda, šílí!

Hamlet. Zda nepřicházíš, lenivého syna
bys pokáral, jenž maje vhodný čas¹⁸⁸<TRN>¹⁸⁸ Orig. lapsed in time and
passion. John. vykládá: dopustiv, aby čas prchl a rozhorlení

schladlo. D. W. však míní, že smysl tu je spíše: zajatec okolností a vášně.</TRN>

i osten hněvu, provést pomíjí

čin velký rozkazů tvých strašlivých?¹⁸⁹<TRN>¹⁸⁹ Orig. the important acting of your dread command – naléhavé provedení tvého velebného rozkazu.</TRN>

Ó promluv!

Duch. Nezapomeň! – Přicházím,
jen abych otupělý úmysl
tvůj přiostrčil. – Však hled', jak zděšení
tvou matku pojalo; – vkroč mezi ni
a zápas její duše. Obraznost
jest nejsilnější v tělech nejslabších.

K ní promluv, Hamlete.

Hamlet. Co jest vám, paní?

Královna. Žel, co je tobě,
že do prázdnoty oči upíráš
a s netělesným vzduchem hovoříš?
Z tvých očí zírá duch tvůj divoce
a jako spící voj, když poplach zazní,
tvůj slehlý vlas co živý povstává
a ježí se. Ó drahý synu můj,
skrop žár a plápol svojí choroby
již chladnou rozvahou. Nač hledíš tak?

Hamlet. Naň! Na něho! Jen podívejte se,
jak bledý jest, jak oči vyvrací!
To jeho vzezření a jeho věc
by dojaly i samo kamení. –

Tak nehleď na mne, sic můj šerý¹⁹⁰<TRN>¹⁹⁰ Orig. stern – strohý.</TRN> cíl
tím přezalostným zvrátíš pohledem,
a co mi činit, barvy pozbude
a místo krve slzy vytrysknou.

Královna. S kým hovoříš?

Hamlet. Tam nevidíte nic?

Královna. Ni zdání; ale vidím vše, co jest.

Hamlet. Nic též jste neslyšela?

Královna. Nic než nás.

Hamlet. Tam pohleďte! Hle, jak se odkrádá!

Můj otec, navlas tak,¹⁹¹<TRN>¹⁹¹ Orig. in his habit – může ovšem
znamenat též: ve svém šatě. Podle Q₁ se zjeví duch v županu
(night gown).</TRN> jak býval živ!

Hle, tamo, právě teď, ven ze dveří!

Duch zmizí.

Královna. Toť obraz ražený jen mozkiem tvým;
k těm netělesným stvírám vytržení
má přemělou schopnost.

Hamlet. Vytržení!

Má tepna klidně drží takt jak vaše
a jako vaše zdravou hudbou hrá:
to není z šílenství, co mluvil jsem.
Jen zkoušku učíte a já tu věc
vám budu opakovat doslova,

kde šílenost by odskočila vráz.
Ó matko, při své duše spasení,
ten lichometný balšám neklad'te
si na duši, že moje šílenost
tak hovoří a nikoli váš hřích!
Tím povrchně jen místo zjitřené
se blanou zacelí a zhoubný kvas,
vše uvnitř podrýváje, neviděn,
dál šíří nákazu. – Před nebes tváří
se vyznejte, a želíc minula,
se chraňte v budoucnosti; nemrvejte
ten plevel, aby víc jen rozbujněl.
A odpusťte mi tuto moji ctnost,
neb v tučných těch a dychavičných dnech
ctnost sama musí prosit nepravost,
by odpustila, ano hrbít se
a žadonit, by dovolila jen
jí dobro učinit.

Královna. Ó Hamlete,
tys moje srdce ve dvě rozeklál!

Hamlet. Ó, zahod'te tu horší jeho část
a lepší půlí čistěj žijte dál.

Již dobrou noc; však lože strýcova
se vystříhejte; za svou beřte ctnost,
byť neměla jste ji. – Ten netvor, zvyk,
jenž hltá všecken rozum, ač sám d'ábel
je zjevem svým, přec andělem je v tom,
že také dobrých skutků konání
a ušlechtilých dává šat neb znak,
jejž snadno oblékáme. – Zdržte se
jen dnes, a to vám jaksi usnadní
zas další zdrženlivost; další víc;
neb návyk může skoro proměnit
ráz přírody a d'ábla zhroutíte

neb vyhostíte¹⁹²<TRN>¹⁹² Orig. can change the stamp of nature, and
either... the devil, or throw him out – může proměnit
vrozené vlastnosti a buď... d'ábla nebo ho vypudit. Po
„either“ vynechal sazeč slovo. Ve F toto místo chybí, Q₄, 5, 6
má master. Vynechané slovo se různě doplňuje. Kitt.: master,
D. W.: and exorcise the, Alex.: curb (podle Malona), Siss:
either house. Sládkův rkp má zlomíte. Místo shrouťte by se
podle konj. Malonovy lépe hodilo zkrotíte.</TRN> mocí zázračnou.

Nuž, znovu dobrou noc; i až se vám
chtít bude požehnání, vyprosím
si požehnání od vás také já.
Co toho pána zde se dotýče,

Ukazuje na Polonia.

jest mi ho žel; však chtěla nebesa,
mne trestající tím a to zas mnou,
že musím jejich bič a sluha být.
Já o něho se postarám a chci
si řádně zodpovídat jeho smrt,

jíž došel rukou mou. Nuž, dobrou noc.
Být musím krutý, laskav býti chtěje;
zle začíná to, k horšímu to spěje.
A ještě slovo, matko.

Královna. Co mám činit?

Hamlet. Ne to, co kážu vám, to nikterak.

Ať poznovu ten vypasený král
vás vláká na lože, ať do tváře
vás rozpustile štípne, nazývá
vás myškou svou; – a za několik pak
těch hnusných polibků neb na týlu
že prstem prokletým vás polechtá,
tu celou věc mu hezky povězte:
že nejsem opravdově šíleným,
však blázním z chytráctví. To dobře bude,
když povíte mu; neb kdož na světě,
jsa pouze královnou tak sličnou, ctnostnou
a moudrou, tajil by před ropuchou
a netopýrem nebo kocourem
tak vzácnou věc? Kdo by to udělal?

Ne, navzdor mlčení a rozumu,

jen odklopte ten košík na střeše.¹⁹³<TRN>¹⁹³ Neznámou bajku, na kterou se
naráží, rekonstruoval Kitt. takto: Opice nalezne na střeše
košík s ptáky a otevře ho. Ptáci uletí. Opice vleze do
košíka a pak vyskočí, domnívajíc se, že také poletí, ale
spadne se střechy a zlomí si vaz.</TRN>

ať ptáci vyletí a pověstná

jak ona opice jen zalezte

si do koše, tak pouze na zkoušku,

a srážem dolů sama zlomte vaz.

Královna. Buď bezpečen, že jsou-li slova dech

a dech je žitím, nemám života,

jenž vydechl by to, cos řekl mi.

Hamlet. Já musím do Anglicka; víte to?

Královna. Žel, zapomněla jsem; tak určeno.

Hamlet. Již listy pečeti; dva spolužáci,

jimž věřím jako zmijím jedovým,

vzkaz ponese; ti musí umetat

mi cestu mou a vést mne k lotrovství.

Nuž, budiž si. Toť věru veselé

si podkopníka zvednout do vzduchu

tak vlastním jeho prachem! Těžce sic

to půjde dost, však já se podhrabu

jim na loket pod jejich podkopy

a vyhodím je k samu měsíci.

Ó, jest to překrásné, když v jedné kobě

lest na lest vrazí přímo proti sobě.¹⁹⁴<TRN>¹⁹⁴ tj. když se hloubí podkop ze
dvou stran.</TRN>

Ten člověk zde mi ještě dá kus práce:

v síň vedlejší si odvedu ten měch. –

Již dobrou noc. – Ten radní pán je teď

tak zmíry tich a vážný, mlčenliv,

ač byl to mluvka zpozdilý, co živ.
Pojď, brachu, pojď, ať skončím to spolu.
Nuž, matko, dobrou noc.

Odejdou na různé strany; Hamlet odvlékáje Polonia.

JEDNÁNÍ ČTVRTÉ

Scéna první

Síň na hradě.

Vystoupí Král, Královna, Rosenkrantz a Guildenstern.

Král. Jest obsah v hlubokém tom vzdychání
a v těchto stonech; vysvětlete je;
jeť radno, abychom jim rozuměli.
Kde jest váš syn?

Královna. To místo na chvílku nám darujte.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Ó choti můj, co zřela jsem v tu noc!

Král. Co, Gertrudo? Jak Hamletovi jest?

Královna. Tak zuří jako moře s vichřicí,
když spolu zápasí, kdo mocnější.
V svém divém záchvatu cos uslyšev
se hnouti za čalounem, vytrh meč
a vzkřiknuv: „Myš, to myš!“ v té mozkové
své chorobnosti, skryta, neviděna
tam zabil toho starce dobrého.

Král. Ó, těžký čin! Na oněch místech být,
tak bylo by se přihodilo nám.

Jest jeho volnost plna hrozeb všem,

vám samé, nám a vůkol každému.

Jak omluvíme krvavý ten čin?

Neb za vinu to budou dávat nám,

jichž opatrností měl na uzdě

být držán, poután, lidí vzdalován

ten mladík šílený. Však naše láska

tak velká byla, že jsme nechtěli

ni rozumět, co radno nejvíce;

leč jako ten, kdo zlou má chorobu,

by v známost nevešla, ji nechali jsme

užírat samý kořen života.

Kam odešel?

Královna. Kams tělo odvléká,

jež zabil; nad ním jeho šílenost

jak vzácný¹⁹⁵<TRN>¹⁹⁵ Sl. přidal „vzácný“, protože ore (ruda)

vzbuzuje zároveň představu fr. homonyma or, názvu užívaného
pro zlatou barvu v angl. heraldice.</TRN> kov, jenž v směsi sprostých
rud

se odráží, teď čistá jeví se;

neb oplakává to, co učinil.

Král. Ó Gertrudo, již pojďme! – Nedotkne

se ještě slunce horských vrcholů¹⁹⁶<TRN>¹⁹⁶ Orig. mountains. V Dánsku
ovšem nejsou hory, jen nízké kopce.</TRN>

a na lodi jej odpravíme v dál.

Za tento mrzký skutek postavít

se musí veškerý náš majestát
i obratnost, by omluvily jej.

Hoj, Guildensterne!

Vrátí se Rosenkrantz a Guildenstern.

Jděte, přátelé,

a vezměte si kohos na pomoc:
princ Hamlet zabil ve svém šílenství
Polonia a z komnat matčiných
jej odvlek; jděte, vyhledejte jej.
Řeč vaše vlídná buď; a dopravte
to tělo do kaple. – Již spěšte prosím.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Pojď, Gertrudo, své nejmoudřejší teď
si vyzvem přátele a řeknem jim,
co učiniti máme v úmyslu
a co se přihodilo nečasně.
Tak utrhačství snad, jehožto šepot
se bude nésti světa okruhem
a jako dělo namířené v cíl
svou otrávenou střelu ponese,
snad mine naše jméno, stihnouc jen
vzduch nezranitelný. Teď pojďme, k činu!
Mám duši plnu rozladu a stínu.

Odejdou.

Scéna druhá

Jiná síň na hradě.

Vystoupí Hamlet.

Hamlet. Bezpečně uložen.

Rosenkrantz, Guildenstern (*za scénou*). Hamlete! Princi Hamlete!

Hamlet. Ticho! Jaký to hluk? Kdo volá Hamleta?

Aha, tady jsou.

Vystoupí Rosenkrantz a Guildenstern.

Rosenkrantz. Co učinil jste, princí, s mrtvolou?

Hamlet. Smíchal ji s prachem,¹⁹⁷<TRN>¹⁹⁷ Srov. biblické „prach a popel“ a
1. kn. Mojž. III, 19, též dusty death v M V, 5, což Sl.
tlumočí „smrt trouchnivá“.</TRN> jemuž náleží.

Rosenkrantz. Povězte nám, kde jest, abychom ji vyzvedli a odnesli do kaple.

Hamlet. Nevěřte tomu.

Rosenkrantz. Nevěřit? Čemu?

Hamlet. Že umím zachovati vaše tajemství a ne své. Kromě toho, býti tázánu od – houby!
Jakou odpověď má dáti králevic?

Rosenkrantz. Máte mne za houbu, můj princí?

Hamlet. Ano, pane, za houbu, která vsává do sebe královu přízeň, jeho odměny a rozkazy.
Ale takoví dvořané poslouží králi nejlépe až na konci: on si je drží jako opice v koutku
čelistí; napřed je ožvýká a naposled spolkne. Potřebuje-li, co jste nasáli, jenom vás
zmáčkne, a tak, houbu, jsi opět suchá.

Rosenkrantz. Nerozumím vám, princí.

Hamlet. To mne těší; trefná řeč si pospí v uchu pošetilém.

Rosenkrantz. Můj princí, musíte nám říci, kde mrtvola jest, a potom jíti s námi ke králi.

Hamlet. Mrtvola jest v králi, ale král není v mrtvole.¹⁹⁸<TRN>¹⁹⁸ Orig. The body is
with the king, but the king is not with the body. D. W.

vykládá: Polonius je na onom světě s králem, mým otcem, ale druhý král, můj strýc, s ním ještě není.</TRN> Král jest věc –

Guildenstern. Věc, můj princí?

Hamlet. – z ničeho. Dovedte mne k němu. Schovej se, liško,¹⁹⁹<TRN>¹⁹⁹ z dětské hry na schovávanou. Po těch slovech jim patrně Hamlet uteče.</TRN> – a všichni hajdy za ní!

Odejdou.

Scéna třetí

Jiná síň na hradě.

Vystoupí Král provázen.

Král. Já poslal hledat jej i mrtvolu.

Jak nebezpečno jest, že člověk ten tak volný obchází! Však nesmíme naň dokročiti přísným zákonem: jeť milován od bezhlavého množství, jež zrakem rádo má, ne rozumem. Kde tak, tam váží viníkův se trest, však nikdy vina. – Aby ale šlo vše hladce, urovnaně, musí se to jeho náhlé vypravení zdát věc rozvážená. Neduh zoufalý jen lékem zoufalým se vyléčí, neb vůbec ne.

Vystoupí Rosenkrantz.

Nuž, jak? Co stalo se?

Rosenkrantz. Kde složil mrtvé tělo, králi můj, nám z něho nelze dostat.

Král. Kde jest on?

Rosenkrantz. Zde venku, pane,²⁰⁰<TRN>²⁰⁰ Vynech. guarded – hlídán. Hamlet je po zavraždění Polonia pod dozorem.</TRN> k vaší libosti.

Král. Sem k nám ho přiveďte.

Rosenkrantz. Hoj, Guildensterne, přiveď prince sem!

Vystoupí Hamlet a Guildenstern.

Král. Nuž, Hamlete, kde jest Polonius?

Hamlet. U večere.

Král. U večere! Kde?

Hamlet. Ne, kde jí sám, ale kde jest pojídán; jistá státní rada politikářských červů²⁰¹<TRN>²⁰¹ Orig. worms. Vidí se v tom slovní narážka na říšský sněm ve Wormsu.</TRN> se právě dala do něho. Takový červ jest vám hotový císař co do stravy. My krmíme všechny tvory, abychom vykrmili sebe, a samy sebe krmíme pro ponravy. Váš tlustý král a hubený žebrák jsou toliko různá jídla, dvě mísy na jediný stůl; a to je konec.

Král. Ach žel, žel!

Hamlet. Člověk může chytat ryby na červa, který pojedl krále, a jísti rybu, která snědla toho červa.

Král. Co chceš tím říci?

Hamlet. Nic, než vám ukázat, jak může král cestovati útroby žebračka.

Král. Kde jest Polonius?

Hamlet. V nebi; pošlete se tam podívat; nenajde-li ho váš posel tam, hledejte ho sám na tom druhém místě. Ale abych pravdu řek, nenajdete-li ho do měsíce, vyčicháte ho, až půjdete po schodech tam na galerii.

Král (*k některým z průvodu*). Jděte, hledejte ho tam.

Hamlet. On počká, než přijdete.

Někteří odejdou.

Král. K tvé vlastní bezpečnosti, Hamlete,
jež jest nám drahá tak, jak přetěžce
nám žel jest toho, co jsi učinil,
ten čin tě musí odsud vzdáliti
s rychlostí ohně. Tedy připrav se;
loď pohotově, vítr příznivý,
tvůj průvod čeká, vše je zchystáno
na cestu do Anglicka.

Hamlet. Do Anglicka?

Král. Tak, Hamlete.

Hamlet. Je dobře.

Král. Ano, jest,
jen kdybys dobře znal náš úmysl.

Hamlet. Já vidím cheruba, jenž vidí jej. Ale pojďme. Do Anglicka! Sbohem, drahá matko!

Král. Tvůj milující otec, Hamlete.

Hamlet. Moje matko! – Otec a matka jsou muž a žena; muž a žena jsou jedno tělo, a protož:
moje matko! Vzhůru, do Anglicka!

Odejde.

Král. Jen v patách za ním; vylákejte jej
co možno nejrychleji na koráb.

Nic neleňte, dnes večer musí pryč;
vše zpečetěno jest a spraveno,
co k věci patří, prosím chvátejte.

Odejdou Rosenkrantz a Guildenstern.

Mé přízně vážíš-li si, Anglicko,
– jakž naučila tě má velká moc
si vážit jí, neb čerstvá dosavad
a rudá jízva jest po dánském meči
a volně úcta tvá nám skládá hold –
tož nepřijímej chladně rozkaz ten
naš svrchovaný, který obsažen
jest plně v listech, sepsaných v ten cíl,
by Hamlet rázem tam byl usmrcen.
To učiň, Anglie; neb horečkou
mi v krvi řádí on a vyléčit
mne musíš ty. Ať cokoliv se děje,
dřív radosti mé srdce nedospěje.

Odejde.

Scéna čtvrtá

Pláň v Dánsku.

Vystoupí Fortinbras, Setník a vojsko na pochodu.

Fortinbras. Nuž jděte, setníku, a doneste
můj pozdrav králi Dánů. Rcete mu,
že Fortinbras, po jeho svolení,
jej žádá o průvod na slíbeném
tom pochodu přes jeho království.
Kde sejdeme se, vám známo. Libo-li
jest Jeho Milosti cos od nás chtít,
před jeho tvář se slušně dostavíme;

a to mu vyříd'te.

Setník. Tak, pane můj.

Fortinbras. Vpřed, pozvolna!

Odejde Fortinbras s vojskem.

Vystoupí Hamlet, Rosenkrantz, Guildenstern a jiní.

Hamlet. Můj dobrý pane, či ta vojska jsou?

Setník. Jsou z Norska, pane.

Hamlet. Kam na pochodu, pane, prosím vás?

Setník. Kams do Polska.

Hamlet. Kdo velí jim?

Setník. Syn z bratra kmeta Nora, Fortinbras.

Hamlet. A jde to až do Polska samého²⁰²<TRN>²⁰² Orig. against the main of Poland – proti celému (vlastnímu) Polsku.</TRN>, či pouze k hranicím?

Setník. Bych pravdu řek a bez všech přídavků, jdem vydobýti malou země píď, jež v sobě nemá víc než jméno zisku. Pět dukátů bych za ni nepodal a nevynese důchod tučnější ni Norvegovi, ani Polanu, i kdyby chtěl ji komu lénem dát.

Hamlet. Tož tedy Polan nebude jí hájit?²⁰³<TRN>²⁰³ Otazník přidán.</TRN>

Setník. Ba ano, neboť obsazena již.

Hamlet. Dvě tisíc životů a dukátů na dvacet tisíc nerozhodne spor toto stéblo slámy. Bohatství a přílišného pokoje to vřed, jenž dovnitř puká, a na zevnějšek nic nejeví, proč člověk umírá. Mé díky, pane.

Setník. Bůh vás provázej.

Odejde.

Rosenkrantz. Můj princí, není-li vám libo jít?

Hamlet. Hned budu za vámi. Jen jděte napřed.

Odejdou všichni kromě Hamleta.

Jak všechno kolem obviňuje mne

a rozněcuje línou pomstu mou!

Co medle člověk jest, když hlavní dobro

a kupné²⁰⁴<TRN>²⁰⁴ sl. se řídil John., jehož výklad slova market zní: to, zač se prodává čas. Jiný výklad: využití času.</TRN>

jeho času jest jen spaní

a krmení se? – Dobyčce, nic víc.

On, jenž v nás vložil sílu myšlení

tak velikou, vpřed pohlížející

za sebe, nás jistě nedařil

tou schopností a božským rozumem,

by neupotřeben v nás trouchnivěl.

Teď, zdali zvířecím to zapomněním,

neb slabošským snad jiným vrtochem,

jenž hloubá přílišně o věci té

– tož přemýšlením, které čtvrceno

má v sobě jednu čtvrtku moudrosti

a ze tří čtvrtí jest jen zbabělstvím –
já nevím, proč jsem živ, bych říkal jen:
„To třeba vykonat“, – když přece mám
své proč a vůli, sílu, prostředky
to vykonati! Příklady tak hmatné
jak sama země podněcují mne.
Hle, tento voj tak četný, mohutný
a veden princem útle mladistvým,
jenž nadšen duchem božské ctižádosti,
všem neviděným čelí²⁰⁵<TRN>²⁰⁵ Orig. makes mouths – spíše: šklebí
se, tedy: pohrdá.</TRN> příhodám,
všanc vydávaje, co je smrtelno
a nejisto, na pospas štěstěny
a smrti, nebezpečí; – a to vše
za holé pouko! – Vpravdě velkým být
žeť neznamená nepohnouti se
bez velké příčiny, však velkodušně
v spor vejít o stéblo, když v sázce čest.
Zač tedy stojím já, když otce mám,
jenž zavražděn, a matku zprzněnu,
když krev a rozum ve mně bouří se
a spát to nechám vše a k hanbě své
zřím dvacet tisíc lidí na smrt jít
za pouhý přelud, slávy bleskotku,
se k hrobům ubírat jak na lože,
v boj o dlaň půdy, na níž nemohou
se ani srazit v šik ty zástupy
a která na hrob není velká dost
a obsáhlá, by jala zabité!
Ó, nadál ať jsou krví zbroceny
mé myšlenky, neb ve všem bezcenny!
Odejde.

Scéna pátá

Elsinor. – Síň na hradě.

Vystoupí Královna, Horatio a Šlechtic.

Královna. Já nechci mluvit s ní.

Šlechtic. Jest neodbytná, ano zoufalá;
stav její mysli vskutku budí žal.

Královna. Co žádá?

Šlechtic. Mnoho mluví o otci.

Dí, že jak slyší, svět je šalebný,
a těžce vzdychá, do prsou se bije,
stebélko slámy zlostně podupe²⁰⁶<TRN>²⁰⁶ Je míněno patrně obrazně:
reaguje zlostně na každou maličkost, durdí se pro nic za
nic. Násl. speaks things in doubt – mluví věci podivné
(dvojsmyslné).</TRN>
a mluví věci vjedno zmatené,
jež mají v sobě jenom smyslu půl.
Řeč její pouhé nic, však beztvárný
ten způsob její pudí k domyslům
ty, kteří slyší; hádají sem tam

a jako láty slova spichují,
jež hodí se k jich vlastním smyšlenkám.
A jak to její hlavou kývání
a mžikání a její posunky
znát dávají, by člověk soudit moh,
že dá se myslit, ač nic jistého,
přec neblahého dost.

Horatio. Jest žádoucno
s ní promluvit, neb mohla v mysli zlé
by vtrousit nebezpečné domněnky.

Královna. Ať vejde.

Odejde Šlechtic.

(*Stranou*) Mé choré duši, jak už chce to hřích,
jest každá cetka věštbou příhod zlých.
Tak neobratna vina jest v svém klamu,
že krýt se chtějíc, zradí sebe samu.

Vrátí se Šlechtic s Ofelií.

Ofelie. Kde jest ta krásná Majestátnost Dánska?

Královna. Jak jest, Ofelie?

Ofelie (*zpívá*). Jak věrného jen miláčka

mám poznat z jiných všech? –

Po lasturovém klobouku

a holi, sandálech.²⁰⁷<TRN>²⁰⁷ Mínil se úbor poutníků. Lasturu na
klobouku nosívali návštěvníci slavného poutnického místa ve
španělské Galicii Santiago de Compostela (sv. Jakub). Srov.
KVN III, 4. Milenci se přirovnávají k poutníkům (RJ I.
5) .</TRN>

Královna. Ach, milá slečno, co ta píseň značí?

Ofelie. Co říkáte? – Ne, prosím, poslyšte:

Zpívá.

Jest mrtev, pryč jest, paní má,

jest mrtev, pryč můj hoch;²⁰⁸<TRN>²⁰⁸ „můj hoch“ přidáno.</TRN>

má u hlav trávník zelený

a kámen u svých noh.

Ó! – Ó!

Královna. Co to? – Ofelie – –

Ofelie. Jen slyšte, prosím.

Zpívá.

Měl rubáš bílý jak horský sníh –

Vystoupí Král.

Královna. Ach, vizte, choti můj!

Ofelie (*zpívá*). jen květy místo zdob

a liják věrných slzí v nich,

jak dávali je v hrob.

Král. Jak jest, má krásná dívka?

Ofelie. Dobře, zaplať Bůh. Povídají, že sova bývala pekařova dcera.²⁰⁹<TRN>²⁰⁹ Narážka
na pověst o pekařově dceři, která ošidila Krista při prodeji
chleba a byla za to proměněna v sovu.</TRN> Můj Spasiteli – my víme,
co jsme, ale nevíme, co z nás asi bude. Bůh vám žehnej u stolu.

Král. Vzpomíná svého otce.

Ofelie. Prosím vás, ani slova o tom; a budou-li se vás ptáti, co to znamená, řekněte jim tak:

Zpívá.

Je zítra svatý Valentin,²¹⁰<TRN>²¹⁰ První dívka, kterou muž spatřil na den sv. Valentina (14. února), zasvěcený milencům, byla považována ten rok za jeho „Valentinu“, tj. milenkou či snoubenku. V podvědomí cudné Ofelie se vybavují v šílenství erotické písně, které slýchala snad v dětství od chůvy (tak soudí např. Kitt.). Šílenství uvolnilo zábrany dívčího studu a potlačená vášeň se dere na povrch. Srov. F. L. Lucas, *Literature and Psychology* (Cassell, 1951, str. 25).</TRN>

je dřív než ranní svit;
já, dívka pod tvým okénkem,
tvůj Valentin chci být.
On vstal a šaty oblékl
a dvěře odemk hned;
šla panna v chýš a pannou již
se nevrátila zpět.

Král. Krásná Ofelie!

Ofelie. La, la! – bez přísah, skončím:

Zpívá.
Při svatých všech a světicích,
ó žel a hanba dost!
Nás vezme hoch, kdy a kde moh –
ó to je pěkná ctnost.
Dí ona: „Nežs mne ošidil,
ty slíbils mne si vzít.“
Ba docela, jens neměla
mi do komůrky jít.

Král. Jak dlouho jest už tak?

Ofelie. Doufám, že bude všechno dobře. Musíme býti trpěliví; ale já nemohu než plakat, když si pomyslím, že jej položili do té hlíny studené. Můj bratr se to dozví, a tak vám děkuji za vaše dobré rady. Pojd', můj kočárku! Dobrou noc, dámy; dobrou noc, mé roztomilé dámy. Dobrou noc, dobrou noc.

Odejde.

Král. Hned spěšte za ní; dobře střežte ji.

Odejde Horatio.

Ó to jest hlubokého žalu jed
a ze smrti vznik otce jejího.
Ó Gertrudo, když strasti přicházejí,
tu nejdou, osamělí špehové,
leč v pluku! – Nejprv její otec zabit,
pak syn váš pryč, sám strůjce násilný
té oprávněné odstraněnosti;
lid chmurný,²¹¹<TRN>²¹¹ Orig. muddied. Vrtkavá mysl se tu
přirovnává k vodě s rozvířeným bahnitým dnem, kalné a
nezdravé.</TRN> zakalený, nezdravý
v svých myšlenkách a ve svých šepotech
o smrti dobrého Polonia;
– a věru jednali jsme zpozdile,
že pohřbili jsme jej tak o překot; –
Ofelie, ta dívka ubohá,
své vlastní oddálena soudnosti,²¹²<TRN>²¹² Vynech. from herself –
(oddělena) od sebe. Osobnost šílené je rozpolcena. Celý verš
zní: divided from herself and her fair judgment.</TRN>

bez níž jsme malbami či pouhá zvěř;
a naposled, co vážno tak jak vše,
z Francie tajně její bratr přišed,
se krmí žasem, v mraky halí se
a dost má šeptalů, by trávili
sluch jeho morovými pověstmi
o smrti otcově. V tom prázdný klep²¹³<TRN>²¹³ Orig. necessity zde znamená
nedostatek znalosti faktů, který vede k vymyšlení klepů a
pomlouvačných historek.</TRN>,
chud na látku, nic váhat nebude
nás obviňovat z ucha do ucha.
Ó drahá moje Gertrudo, to vše
jak dělo vražedné na mnohých místech
mi dává přebytnou smrt.

Hluk za scénou.

Královna. Co značí
ta vřava?

Král. Kde jsou moji Švýcaři?²¹⁴<TRN>²¹⁴ Stráž u brány, která se
verbovala ze švýcarských žoldnéřů. Srov. fr. suisse
(portýr), rus. švejcar. Vatikánská garda se dosud skládá ze
Švýcarů.</TRN>
Ať dvěře obsadí!

Vystoupí jiný Šlechtic.

Co děje se?

Šlechtic. Můj králi, zachraňte se! – Moře tak
se nevypíná ze své oblasti
a ploché břehy bouřněj nehltá,
jak mladý Laert, jsa v čele vzbouření,
na vaše služebníky doráží.
Dav luzy zve ho pánem, a jak svět
by teď měl započít a starobylost
se zapomněla, zvyk již neznán byl
– tož pečeť řádů všech a podpora –,
jen křičí: „Volme! Laert ať králem jest!“
a čepice a ruce, jazyky
to hlaholí a nesou k oblakům:
„Laert ať jest králem! Laert ať králem jest!“

Královna. Jak veselo na stopě nepravé
si vydávají! Zpátečný to sled,²¹⁵<TRN>²¹⁵ Orig. this is counter – to je
opačně. Myslivecký výraz, značí, že pes sleduje stopu
opačným směrem.</TRN>
vy klamní dánští psi!

Král. Již dvěře rozbili.

Vystoupí Laert ozbrojen; Dánové za ním.

Laert. Kde jest ten král?

Vy, muži, všichni venku zůstaňte.

Dánové. Ne, vpust' i nás!

Laert. Já prosím, dovolte.

Dánové. Tož ano, ano.

Dánové vyjdou ze dveří.

Laert. Dík! Dvěře chraňte! – Bídny králi, vrat'
mi mého otce!

Královna. Klidně, dobrý Laerte.

Laert. Ta krůpěj krve, která klidna jest,
mne zove pankartem a na otce
mi křičí, že byl ženou podváděn;
ba mezi čisté, cudné obrví
mé matky vpaluje znak nevěstky.

Král. Co, Laerte, jest, že vzpoura tvá má vzhled
tak obrovitý? Nech jej, Gertrudo,
nic neboj se o naši osobu:
jeť taká božkost králi záštitou,
že zrada, v to, co chce, jen nahlednouc,
již málo po své vůli činí dál.
Nuž, Laerte, pověz, pročs tak popuzen?
Jen nech jej, Gertrudo. Ty, muži, mluv.

Laert. Kde jest můj otec?

Král. Mrtev.

Královna. Ne však jím.

Král. Ať dosyta se táže.

Laert. Jak zemřel? Nedám s sebou kejkle hrát!

Vem peklo věrnost, nejčernější ďábel
vše přísahy; a milost, svědomí
se shrute²¹⁶<TRN>²¹⁶ „shrute“ přidáno. Orig. Conscience and
grace, to the profoundest pit!</TRN> do nejhlubší propasti!
Já čelím zatracení, tady jsem,
všanc dávaje i ten i onen svět,
ať přijde cokoliv; jen vršitě
chci pomstít otce.

Král. Kdo vám zbraňuje?

Laert. Má vůle jen to může, nikdo víc
na širém světě. A svých prostředků
tak dobře užiju, že daleko
se s málem dostanou.

Král. Nuž, dobrý Laerte,
když chcete dopídit se jistoty
o smrti svého otce drahého,
tož rcete, v pomstě vaší psáno-li
brát sázku šmahem, schvátit přítele
i nepřítele, ty, kdož vyhráli,
i ty, kdož trátí?

Laert. Pouze jeho vrahy.

Král. A vy je tedy chcete poznati?

Laert. Hle, takto jeho pravým přátelům
až dokořán svou náruč otvírám
a jako pelikán, jenž v lásce své
se vzdává života, je napojit
chci vlastní krví.

Král. Aj, teď mluvíte
jak dobrý syn a jako pravý šlechtic.
Že já jsem smrtí otce nevinen
a z hlubokosti duše želim jí,
tak přímo pronikne vám na rozum,
jak den do vašich očí.

Dánové (*venku*). Vpusťte ji!

Laert. Ha! – Co to hlučí? –

Vystoupí Ofelie.

Ó žare bolu, sžehni mozek můj!

Vy, slzy solí trpké sedmkrát,

cit vypalte a schopnost očí mých!

Bůh svědkem, vyvážím tvou šílenost,

až naše miska zvrátí vahadlo.

Ó růže májová, mé drahé děvče,

ty dobrá sestro má, Ofelie!

Ó Bože, možno-li, duch mladé dívky

by tak byl smrtelný jak život starcův?

Jeť ve své lásce něžna příroda,

a kde jest něžna, vzácný nějaký

vzor sebe samé za tím posílá,

co miluje.

Ofelie (*zpívá*). Tvář nepokrytu na marách

jej nesli; – žel, ó žel!

a mnohá slza skrápěla, ach –

Sbohem buď, můj holoubku!

Laert. Jsouc při rozumu, kdybys pomsty své

se dovolávala, tak nemohla

bys dojmouti.

Ofelie (*zpívá*). Musíte zpívat „Dolů pojd’!“,

když voláte jej dolů.

Ó, jak hezky vrčí k tomu kolovrátek. – To je o tom falešném správci, jenž ukrad dceru svého pána.

Laert. To nic je víc než věčnost.²¹⁷<TRN>²¹⁷ tj. toto nesouvislé blouznění znamená víc než věčné úvahy.</TRN>

Ofelie (*rozdává květiny*). Zde rozmarýna; ta jest na památku; prosím vás, milý, vzpomeňte si na mne. A tady macešky pro přemýšlení.

Laert. Toť naučení v šílenosti: přemýšlet a vzpomínat.

Ofelie. Zde pro vás vonný kmín a orlíčky; zde routa vám a tady snítka pro mne; tak svátečně bychom jí mohli říkat „boží květ“. Ó, vy musíte svou routu nosit jinak než já. A tady chudobka.²¹⁸<TRN>²¹⁸ Volba květin má svůj význam. Není jisto, komu které květiny Ofelie rozdává, ale soudí se, že rozmarýnu a macešky dává bratrovi, routu (rue) královně – znamená zármutek pro Ofelii, pro královnu lítost. Fenykl (fennel), který dává nejspíše králi, byl považován za symbol pochlebnictví a přetvářky. Orlíčky (columbine) značí nevděk. Fialky znamenají věrnost. Chudobky jsou podle Greena výstrahou dívkám, aby nevěřily slibům milenců. Bylo zvykem při pohřbech rozdávat květiny (srov. scénu se šílenou Cornelií nad zabitým synem ve Websterově Bílé dáblíci). Jiný smysl má Perditino rozdávání květin hostům při venkovské slavnosti v ZP.</TRN> Ráda bych vám dala trochu fialek, ale všechny povadly, co můj otec umřel. Povídají, že měl lehkou smrt –

Zpívá.

Neb hezký, milý Robin jest

má radost jediná –

Laert. Stesk, zamyšlení,²¹⁹<TRN>²¹⁹ Orig. affliction – zármutek, utrpení.</TRN> vášeň, peklo samo

z úst jejích v půvab mění se a vděk.
Ofelie (*zpívá*). A zdali nevrátí se již?
A zdali nevrátí se již?
Ne, ne – spí věčný sen;
ty jdi a umři jen,
on nikdy nevrátí se již.
Vous bílý jako sníh
a jako len měl vlas;
ten tam, šel spat, šel spat
a marno pro něj lkát. –
Bůh jeho duši spas!
a všechny duše křesťanské, modlím se k Bohu. Bůh s vámi.

Odejde.

Laert. Vidiš to, Bože?

Král. Přec jenom, Laerte, musím promluvit
o vašem hoři; jinak byste mi
mé právo upřel. Nyní odstupte
a volte nejmoudřejší z přátel svých,
ať slyší, soudí mezi mnou a vámi,
a přímo najdou-li či nepřimo
nás vinny, dáme svoje království,
svou korunu a život, vše, co naše,
vám za pokutu. Nenajdou-li však,
své trpělivosti nám dopřejte
a s vaší duší pracovat chcem též,
by ukojena byla.

Laert. Staň se tak;
ten způsob smrti, pohřeb tajený
– ni odznak, meč, ni štít nad jeho kostmi,
ni slavný obřad, zvyklá nádhera –,
vše křičí o slyšení od nebes
až k zemi tak, že musím na potaz
to dále zvát.

Král. To také učiníte,
a tam, kde vina bude, velký topor
ať dopadne. Již prosím pojděte se mnou.
Odejdou.

Scéna šestá

Jiná síň na hradě.

Vystoupí Horatio a Sloužící.

Horatio. Kdo jsou ti lidé, co chtějí se mnou mluvit?

Sloužící. Nějací námořníci, pane; říkají, že mají pro vás dopisy.
Sloužící odejde.

Horatio. Ať vejdou. Nevím, odkud v širém světě
by mne kdo zdravil kromě Hamleta.

Vystoupí plavci.

První plavec. Bůh vám žehnej, pane.

Horatio. Ať tobě žehná též.

První plavec. Tak, pane, učiní, když vůle jeho. Mám dopis pro vás, pane, od vyslance, jenž
byl vypraven do Anglie, – jmenujete-li se Horatio, jak mi bylo řečeno.

Horatio (*čte*). Horatio, až to zde prohlédneš, pomoz těmto lidem nějak dostat se ke králi;

mají listy pro něho. Nebyli jsme ještě dva dni na moři, když loupežnický koráb, velmi silně vyzbrojený, začal nás honit. Vidouce, že nám plachty naše nestačí, odhodlali jsme se k nucené chrabrosti a v šarvátce dostal jsem se na jejich palubu. V týž okamžik odtrhli se od naší lodi, takže já sám stal se jejich zajatcem. Nakládali se mnou jako milosrdní zloději; ale věděli, co dělají, a musím se jim nějak odsloužit. Hled, aby král dostal psaní, která jsem poslal, a chvátej potom ke mně, jako bys prchal před smrtí. Mám slova pro tvůj sluch, že oněmíš, a přece jsou ještě lehká proti váze věci. Ti dobří lidé dovedou tě tam, kde jsem. Rosenkrantz a Guildenstern plují dále do Anglie; o těch mám ti mnoho co vypravovat. Bud zdrav!

Ten, o němž ti vědomo,
že jest tvůj Hamlet.

Již pojďte, vašim listům zjednám cestu;
a jenom rychle, byste dovedli
mne k tomu, od něhož je nesete.

Odejdou.

Scéna sedmá
Jiná síň na hradě.
Vystoupí Král a Laert.

Král. Mou nevinu teď vaše svědomí
již musí zpečetit a v srdce své
jak přítele mne pojmout musíte,
když slyšel jste, a uchem bedlivým,
že ten, jenž čackého vám zabil otce,
též ukládal o bezživotí mé.

Laert. Tot' patrně; leč to mi řekněte,
proč nedokročil jste na skutky ty
tak zločinné a trestné v povaze,
jak vaše bezpečnost a moudrost, vše
vás mocně pudily?

Král. Z dvou zvláštních příčin,
jež vám snad slabošské se budou zdát,
však mně jsou mocny. – Matka, královna,
se téměř živí jeho pohledem;
a ona zas – ať mi to ctnost či hřích –
tak sloučena je s žitím, duší mou,
že jako hvězda pouze kolotá
v svém vlastním kruhu, visím na ní já.
A druhá příčina, proč nechci jít
na soudy veřejné, jest velká láska,
již chová k němu lidu nízký dav,
jenž noře jeho vady v přízeň svou,
jak pramen dřevo v kámen měnící,
by jeho pouta za okrasy bral
tak, že mé šípy, lehké přespříliš,
by zpátky k mému luku letěly
a k cíli ne, kam jsem je namířil.

Laert. Tak šlechtného otce ztratil jsem
a k zoufalství mi sestra dohnána,
jež cenou svou a dokonalostí
– to chválit možno-li, co bylo kdys –
na věku toho stála vrcholu,

svět vyzývající k ctnosti podobné.
Však dojde k pomstě mé.

Král. Tím nerušte
svůj spánek; nesmíte se domnívat,
že z bídné tak a tupé látky jsem,
bych nebezpečím dal si rváti vous
a za kratochvíli to sobě bral.
Co nevidět však uslyšíte víc:
já miloval jsem otce vašeho;
též sebe miluju, a to, jak doufám,
vás soudit naučí –

Vystoupí Posel s listy.

Co jest? Co přinášíš?

Posel. Můj králi, od Hamleta dopisy;
ten Vaší Milosti; ten královně.

Král. Od Hamleta? Kdo přinesl je?

Posel. Prý plavci, pane; já jich neviděl.
Mně dal je Claudio, jenž obdržel
je od toho, kdo přinesl je.

Král. Laerte,
vy poslechněte list. – Ty odejdi.

Odejde Posel.

Čte.

Vznešený a mocný! Vězte, že nah jsem vysazen do Vaší říše. Zítřka dovolím si předstoupiti
před Vaší královskou tvář, a vyprosiv si Vaší Milost k tomu, vypovím příčinu svého
náhlého a ještě více podivného návratu. Hamlet.

Co znamená to? Jsou zas všichni zde?

Či jest to podvod jen a na všem nic?

Laert. A znáte písmo?

Král. Ruka Hamletova.

„Nah!“ – a zde v doušce praví „samoten“.

Co tomu říkáte?

Laert. Jsem bez rady. – Ať ale přijde si;
vždyť samo choré srdce okřává,
že dočkám se a do hrdla mu řeknu:
„To spáchals ty!“

Král. A Laerte, tak-li jest
– a jak by také jinak mohlo být? –,
zda chcete dát se věsti ode mne?

Laert. To, pane, chci; jen k míru nesmíte
mne vést.

Král. Jen k tvému míru vlastnímu.

Když vrátil se, tou cestou přeplašen,
a nehodlá-li víc ji podniknout,
chci pohnouti jej k věci nějaké,
jež nyní v mojí mysli dozněla,
a kde, ať chce či nechce, padnout musí.

Ni větrík²²⁰ <TRN>²²⁰ Vynech. of blame – obvinění. </TRN> nevzdechne pro
jeho smrt,

ba matka sama čin ten omluví
a bude pouhou náhodou to zvat.

Laert. Můj králi, dám se vámi ovládat

tím spíše, učiníte-li to tak,
že já v tom budu nástrojem.

Král. To vhod.
Když byl jste na cestách, tu mluvilo
se mnoho v přítomnosti Hamleta
o jedné schopnosti, jíž nade vše
prý záříte; vše jiné vlastnosti
jej k závidění nepudily tak
jak tato jedna, která v očích mých
má cenu nejmenší.

Laert. Jaká to schopnost?

Král. Jen pouhá stužka na klobouku mládí,
však nutná též; neb mládí sluší tak
ten lehký, bezstarostný šat, jež nosí,
jak usedlému věku sobolína
a těžké roucho zdraví dodává²²¹<TRN>²²¹ Orig. and his weeds, importing
health – a jeho (důstojné) roucho označující blahobyť.</TRN>
i vážnosti. – Před dvěma měsíci
byl nějaký tu šlechtic normanský;
– já Franky znám a s nimi jsem se bil
a jsou to věru jezdci výborní –
ten kavalír však zrovna čaroval:
byl k svému sedlu jako přikován
a také s koněm dělal zázraky,
jak byl by jedno tělo, ducha půl
s tím statným zvířetem; ba překonal
mé všechno pomyšlení tak, že já
ni představou těch obratů a harců
postihnout neumím, co dělal on.

Laert. A byl to Norman?

Král. Norman.

Laert. Jak jsem živ,
Lamond.

Král. Týž.

Laert. Znáám jej dobře; šperkem jest
a drahokamem všeho národa.

Král. On mluvil o vás a tak mistrovskou
dal pochvalu vašemu umění
a cviku ve zbrani a obzvláště
jak dovedete vládnout rapírem,
že zvolal: „Byla by to podívaná,
tak někdo kdyby se mu postavil!“
a přísahal, že jejich šermíři
ni střehu nemají, ni výpadu,
ni pozoru, když vy jim čelíte.
Ta chvála otrávila Hamleta
tak závistí, že jenom sobě přál
a žádal, byste rychle vrátil se
a s ním to zkusil. – Nuže, z toho teď...

Laert. Co z toho? –

Král. Laerte, měl jste otce rád,
neb jste jen jako obraz zármutku,

tvář bez srdce?

Laert. Proč tážete se tak?

Král. Ne proto, že bych nebyl přesvědčen,
jak miloval jste jej; však proto jen,
že znám, jak láska časem počata,
a vídám zkušenosti důkazem,
jak její žár a jiskru mění čas.
Jeť v samém plamu lásky jakýs knot
či oharek, jenž přitlumuje ho;
a stejně dobrým nepotrvá nic;
neb dobro, dorůstajíc v nadbytek,
svou vlastní přemnohostí umírá.
Co chceme učinit, by mělo stát
se hned, když chcem; neb toto „chcem“ se mění
a tolik slev má, tolik průtahů,
co jazyků jest, ruk a případů;
a potom z toho „měl bych“ stane se
jen marnotratný vzdech, jenž ublíží,
an ulevuje. – Ale protněm hlízu:
Hamlet se vrací; nuž, co chcete vy
teď činit, byste skutkem osvědčil
víc nežli slovy, že jste otcův syn?

Laert. I v kostele mu hrdlo podřezat.

Král. Ba vražda věru nikde neměla
by útočiště mít; – ni pomsta mezi.
Však, dobrý Laerte, jste-li odhodlán
to učinit, v své komnatě se držte.
Až Hamlet přijde, zví, že jste se vrátil,
a my se postaráme o také,
kdož budou vaši zdatnost vynášet
a dvojí nátěr slávě dodají,
jíž onen Francouz vás byl obdařil;
my, slovem, k boji doženeme vás
a sázet budem na vás na oba.
On, bezstarostný, šlechtný jak jest
a všelikého pletichářství prost,
zbraň neprohlédne, a tak přesnadno
neb nějakým jen malým úskokem
meč vyběřete neotupený
a bodem obratným se pomstíte
za svého otce smrt.

Laert. Tak učiním

a k tomu cíli meč svůj napustím.
Kdes od mastičkáře jsem koupil trest'
tak smrtící, že třeba jenom nůž
v ní smočen byl, kde zajde do krve,
tam žádný obklad sebevzácnější
a ze všech mocných léčiv složený,

jež pod měsícem vzrostly,²²²<TRN>²²² Orig. from all simples that have
virtue under the moon – dosl. ze všech bylin, jež nabývají
léčivé síly pod měsícem, tj. vlivem měsíce, snad za
úplňku.</TRN> nemůže

již zachrániti tvora od smrti,
byť jen byl škrábnut. Napustím svůj hrot
tou nakažlivinou, a zraním-li
jej sebelehčej, pojde z toho smrt.

Král. Dál o tom přemýšlejme, rozvažme,
kde jaká vhodná příležitost času
i prostředků nám k cíli poslouží;
neb nezdaří-li se nám nástraha
a špatným provedením prokoukne,
jest lépe ani pokus nečinit.
Ten plán by tedy měl mít pozadí
či zálohu, jež nadál obstojí,
když první při zkoušce se rozletí.
Jen tiše, pozor! – Budem slavně sázet
na vaše obapolné umění.
Již mám to:

Až bojem uříceni budete
a žíznivi – a k tomu cíli hled'te,
by prudší byly vaše výpady –
a on chtít bude pít, já pro ten mžik
dám pohár schystat, z něhož srkne-li,
an minul jej váš otrávený hrot,
naš záměr najisto se podaří.
Však ticho! Co to za hluk?

Vystoupí Královna.

Nuž, jak jest,

má vzácná královno?

Královna. Žal jeden šlape v paty jinému,
tak rychle kráčí jeden za druhým;
vám, Laerte, vaše sestra utonula.

Laert. Že utonula! Kde?

Královna. Jest vrba nachýlená přes potok,
své šedé listy v proudu zrcadlíc;
tam přišla s věnci přepodivnými,
jež z kohoutků a kopřiv upletla

a sedmikrás a podběle²²³ <TRN>²²³ Orig. long purples – vstavač
(orchis), nikoli podběl. </TRN>, jenž zve

se hruběj svévolnými pastevcí,
však u děv cudných zván „prst umrlčí“.

Když na převislé suky vystoupila,
by rozvėsila tam své věnečky,
tu zrádná větev zlomila se pod ní

a její květinové okrasy
i ona spadly ve lkající proud.

Šat její široko se rozestřel
a jako rusalku ji chvíli nes;

a ona zatím pozpěvovala
si staré popěvky, jak nevědouc
o vlastní pohromě neb jako tvor,
jenž zrozen byl a zvyklý v živlu tom.

Však zanedlouho roucho prosáklé
svou tíží stáhlo dívku ubohou

od jejich²²⁴<TRN>²²⁴ vynech. melodious – melodických.</TRN> zpěvů
v bažinatý hrob.

Laert. Ó běda! Tedy utopena jest!

Královna. Jest utopena, ano utopena.

Laert. Ó příliš mnoho vody skropilo
tě, sestro ubohá, a proto již
svým slzám bráním; přec však náš to zvyk
a příroda si na svém setrvá,
ať stud si tomu říká cokoliv;
až proudem jen ty slzy vytrysknou,
co ve mně zženštilé, odproudí s nimi.
Již sbohem, pane; řeč má v plameny
by chtěla vyšlehnout, však hasí ji
ta pošetilost.

Odejde.

Král. Pojd' me, Gertrudo.

Co mne to stálo, nežli ukrotil
jsem jeho zuřivost! – Teď bojím se,
tou příhodou že znovu propukne.

A tedy za ním.

Odejdou.

JEDNÁNÍ PÁTÉ

Scéna první

Hřbitov.

Vystoupí dva hrobníci s lopatami atd.

První hrobník. Má-li se pochovati křesťanským pohřbem ta, která svévolně vyhledává své vlastní spasení?

Druhý hrobník. Jářku tak; a proto jí hned vykopej hrob. Ohledavač mrtvol²²⁵<TRN>²²⁵
Orig. crowner, tj. coroner, starý a dial. název pro
úředníka, který vyšetřuje podezřelé případy úmrtí. Sebevrah
(felo de se) se považoval za zločince a jeho majetek propadl
konfiskaci. Odtud snaha, Shakespearem parodovaná, právnicky
dokázat, že jde o nešťastnou náhodu.</TRN> nad ni zasedl a uznal na
křesťanský pohřeb.

První hrobník. Kterak to možné, leda by se byla utopila ve vlastní obraně?

Druhý hrobník. Inu, už tak uznáno.

První hrobník. Bude v tom nějaké „se offendendo“²²⁶<TRN>²²⁶ Místo lat. se
defendendo – v sebeobraně. Ergo (v orig. zkomoleno na argal)
– tedy, tudíž.</TRN>; jinak už ne. Neboť v tom to vězí: utopím-li se zúmyslně,
dokazuje to skutek; a skutek má tři části: jednání, činění a vykonání. Ergo utopila se
úmyslně.

Druhý hrobník. Ale, poslechni přec, kmotře hrobníku –

První hrobník. Dovol. Zde leží voda; dobrá. Tady stojí člověk; dobrá. Jde-li ten člověk k té
vodě a utopí se, tedy ať už chce nebo nechce, jde. Na to pozor. Ale přijde-li ta voda k
němu a utopí jej, neutopil se sám. Ergo ten, kdo není vinen svou smrtí, nezkracuje si život.

Druhý hrobník. Ale je to po zákonu?

První hrobník. Žeť je; po zákonu o prohlášení mrtvol.

Druhý hrobník. Chceš vědět pravdu? Nebýt šlechtičnou, však by ji po křesťansku
nepochovali.

První hrobník. I tot' se ví; a je to věru smutné, že mají velcí páni na tom světě větší právo
topiti se a všeti nežli jich ostatní spolukřesťané. Pojd', má lopato. – Není tak starého

šlechtice, jako jsou zahradník, kopáč a hrobník; ti udržují Adamovo řemeslo.

Druhý hrobník. Byl on šlechtic?

První hrobník. Že?, byl první, kdo měl znak.

Druhý hrobník. To neměl.

První hrobník. Což jsi pohan? Jakpak to rozumíš Písmu? Písmo praví: Adam kopal.²²⁷<TRN>²²⁷ v bibli to nenajdeme, zato v revolučním středověkém popěvku „Když Adam kopal a Eva předla, kdepak tenkrát šlechta byla?“. Připisoval se kazateli Johnu Ballovi, jednomu z hlavních inspirátorů selského povstání, krutě potlačeného za Richarda II. r. 1381.</TRN> Jak mohl kopat neohýbaje znak? Dám ti ještě jednu otázku. Neodpovíš-li, jak se sluší, uznej, že jsi –

Druhý hrobník. Nu, jen mluv.²²⁸<TRN>²²⁸ Orig. go to – zde spíše: ale jdi, dej pokoj.</TRN>

První hrobník. Kdo staví pevněji než zedník, loďař neb tesař?

Druhý hrobník. Ten, kdo staví šibenici, neboť ta stavba přečká tisíc obyvatelů.

První hrobník. Tvůj vtip se mi líbí, na mou věru. Šibenice dělá dobře, ale jak dělá dobře? Dělá dobře na ty, kteří dělají zle. Teď ale ty děláš zle, říkáš-li, že je šibenice pevněji stavěna než kostel. Ergo šibenice bude dobrá na tebe. Tedy ještě jednou.

Druhý hrobník. „Kdože staví pevněji než zedník, loďař nebo tesař?“

První hrobník. Tak; řekni mi to a můžeš pak už dnes nechat práce.²²⁹<TRN>²²⁹ Orig. unyoke – dosl. vypřahnout. Může tu též znamenat s tím přestat.</TRN>

Druhý hrobník. Na mou duchu, teď to řeknu.

První hrobník. Tedy?

Druhý hrobník. Hrome, přec to neřeknu.

Vystoupí Hamlet a Horatio opodál.

První hrobník. Už si tím hlavu nelam, neboť jankovitý osel neurychlí krok bitím, i až se tě po druhé budou ptát, řekni „hrobník“: domy, které dělá on, potrvají až do soudného dne. Jdi, doskoč k vinopalovi²³⁰<TRN>²³⁰ Orig. Yaughan je snad pokus o anglický přepis dán. Johan. Snad se míní krčmář jménem John v sousedství divadla. Schl. má Wirtshaus. A stoup of liquor – korbel pálenky. Stoup je míra a zároveň i nádoba.</TRN> a přines mi půlčik samožitné.

Odejde Druhý hrobník.

Kopá a zpívá.

Kdys v mladosti jsem lásku měl,

ó, jak byl krásný svět!

S ní chodit kdy a jak jsem chtěl,

kdo byl tak šťasten hned.²³¹<TRN>²³¹ Píseň pochází ze slavné sbírky básní, vydané Totteltem r. 1558.</TRN>

Hamlet. Necítí-li ten chlap ani dost málo, co dělá? Kope hrob a zpívá.

Horatio. Zvyk mu to usnadnil.

Hamlet. Ano, tak; ruka neupracovaná jest choulostivější.

První hrobník (zpívá). Však stáří pěstí zat'atou

mne kradmo chytlo v týl

a odplul jsem s ním v dálnou zem,

jak nebýval bych byl.

Vyhodí lebku.

Hamlet. V té lebce býval jazyk a mohla druhdy zpívat. Jak jí ten dareba mrštil o zem, jako by to byla čelist Kaina²³²<TRN>²³² Orig. as if it were Cain's jaw-bone, that did the first murder. Podle jiného (Skeatova) výkladu

jde o oslí čelist, kterou prý Kain bratra zabil. Vzhledem k násl. zmínce o oslu je to výklad pravděpodobný.</TRN>, jenž spáchal první vraždu! Snad to byla mozkovice nějakého politika, kterého teď ten osel překonává; někoho, jenž chtěl přelstít Boha, není-li pravda?

Horatio. Snad, můj princi.

Hamlet. Neb dvořana, jenž uměl říkat: „Dobré jitro, nejmilejší pane. Jak se daří, nejmilejší pane?“ Snad že to byl milostpán ten a ten, jenž vychvaloval koně milostpána toho a toho, když si ho chtěl na něm vyžebrot. Že snad ne?

Horatio. Ano, princi.

Hamlet. Baže tak; a nyní je z toho vzácná paní z Červova bez čelisti a otloukaná do makovice lopatou hrobařskou. To je mi hezký převrat, jen kdybychom se mu tak mohli podívat na kloub. Cožpak živení těch hnátů nestálo za víc, než aby se s nimi házelo na čampulu²³³<TRN>²³³ Orig. play at loggats. Hra, při které se hráči snaží dohodit polínka co nejbližší k bodu, označenému tyčkou nebo stromem. Schl. překládá Kegel – kuželky.</TRN>? Moje mne bolí, pomyslím-li na to.

První hrobník (zpívá). A motyka a rýč a rýč

a rubáš a pak dost;
a ještě jáma hluboká; –
tak vítá se tu host.

Vyhodí jinou lebku.

Hamlet. Tady je druhá; proč by to nebyla lebka advokátova? Kde jsou teď jeho dvojsmysly a úskoky, jeho výkruty, odpory a partyky? Pročpak to trpí, že ten surový chlap ho tluče do kotrby ublácenou lopatou, a nehrozí mu žalobou pro veřejné násilí? – Hm! Ten chlapík snad svého času skupoval pozemky; měl hypotéky, zástavy, převody, dvojí ručitele, postupy a výkupy. Je to zde převod za jeho převody, výkup za jeho výkupy, že má tu povedenou lebku plnou nezvedeného bláta? Nezaručí mu jeho ručitelé – i když jsou dva – z jeho koupí víc než délku a šířku několika trhových smluv? Jen ty právní listiny sotva by se vešly do této truhly a jeho dědic nebude zase mít o nic více než on. – Co?

Horatio. Ani o vlas více, můj princi.

Hamlet. Nedělá se pergamen z ovčí kůže?

Horatio. Dělá, můj princi, a také z telecí.

Hamlet. Jsou ovce a brav ti, kteří hledají bezpečnost v takových věcech. Promluví s tím člověkem. Brachu, čípak je to hrob?

První hrobník. Můj, pane.

Zpívá.

– a ještě jáma hluboká;
tak vítá se tu host.

Hamlet. Myslím vskutku, že je tvůj, neboť v něm ležíš.

První hrobník. Vy líháte nad ním, pane, a tedy není ještě váš; já pro svůj díl v něm neležím, a přece jest můj.

Hamlet. Ty v něm ležíš²³⁴<TRN>²³⁴ Častá slovní hříčka se slovesem lie, lháti i ležeti. Nemusí ovšem znamenat doslovně ležeti, nýbrž obecněji určitou polohu. Zde by smyslem spíše odpovídalo státi.</TRN> a lžeš, když pravíš, že je tvůj, třebaš byl v něm. Jest pro mrtvého a ne pro živé; proto lžeš.

První hrobník. To je živá lež, pane, a chce opět odsud ven; ode mne k vám.

Hamlet. Komu kopeš ten hrob?

První hrobník. Muži ne.

Hamlet. Které ženě tedy?

První hrobník. Také žádné.

Hamlet. Kdo tedy má být v něm pochován?

První hrobník. Nějaká, jež byla ženou, pane; ale Bůh jí dej lehké odpočinutí, teď je nebožka.

Hamlet. Ten chlap jest jako břitva. Musíme s ním hovořit podle paragrafů, sice nás udolá svou obojetností. Přisám bůh, Horatio, pozoroval jsem to již poslední tři roky: náš věk se stal tak pichlavě prohnáným,²³⁵<TRN>²³⁵ Orig. so picked – tak rafinovaným. Narážka na tehdejší sociální změny a na povýšence, válečné zbohatlíky.</TRN> že sedlák šlechtici skoro šlape na paty a zraňuje ho v mozoly. – Jak dlouho jsi už hrobníkem?

První hrobník. Ze všech dní roku dostal jsem se k tomu v ten den, kdy nebožtík náš král Hamlet porazil Fortinbrasa.

Hamlet. Jak dávno tomu?

První hrobník. Ani to nevíte? Každý blázen vám to poví. Bylo to v ten den, co se narodil mladý Hamlet; ten, co se zbláznil a co ho poslali do Angličan.

Hamlet. Tak vida; a pročpak ho poslali do Angličan?

První hrobník. Inu, protože se zbláznil a tam prý má zase přijít k rozumu. Nu nepřijde-li, tam na tom zrovna nesejde.

Hamlet. Proč?

První hrobník. Nikdo to na něm neuvidí; lidé jsou tam zrovna takoví blázni jako on.

Hamlet. Jak se zbláznil?

První hrobník. Říkají, že velmi podivně.

Hamlet. Jak to – „podivně“?

První hrobník. Na mou duchu, právě tím, že přišel o rozum.

Hamlet. Čím? Kde?²³⁶<TRN>²³⁶ Orig. Upon what ground? Nenapodobitelná hříčka s ground, příčina i půda (srov. něm. Grund). Kol. překládá v obou případech „grunt“. Hned nato se mimochodem dovídáme Hamletův věk, třicet let. Ve shodě s tím se dále uvádí, že Yorick, s kterým si Hamlet v dětství hrál, zemřel před třiadvaceti lety. Ale podle Q₁ byla lebka v zemi jen tucet (dozen) let. Snad byl text později přizpůsoben vyššímu věku představitele Hamleta.</TRN>

První hrobník. Inu zde, na dánské půdě. Hrobařím tu již třicet roků, jako hoch i muž.

Hamlet. Jak dlouho leží člověk v zemi, než shnije?

První hrobník. Abych pravdu řekl, neuhnul-li před smrtí – a máme za našich dnů tolik franskou²³⁷<TRN>²³⁷ Orig. pocky corpses – podobaná těla (od neštovic a vyrážek). Zde se však jistě míní vener. nemoc a Sl. podle toho překládá.</TRN> nemocí sešlých mrtvol, že jest sotva možno uložit je v celosti do hrobu –, tedy vám to trvá nějakých osm nebo devět let. Koželuh vám vydrží devět roků.

Hamlet. Pročpak on déle než jiný?

První hrobník. Inu, pane, má jirchu od svého řemesla tak vydělanou, že hezký čásek nepropustí vodu; a ta voda, to je čertový škůdce takové ničemné mrtvoly. Tady máte lebku, která si poležela v zemi třiadvacet let.

Hamlet. Čí byla?

První hrobník. Ah – prožluklý šantala to byl. Čí myslíte, že byla?

Hamlet. Ne, nevím.

První hrobník. Mor na toho ztřeštěného větroplacha! Celou láhev rýnského vychrstnul mi jednou na hlavu. Ta lebka, pane, ano, právě tato lebka, patřovala Yorickovi, královu šašku.

Hamlet. Ta?

První hrobník. Zrovna ta.

Hamlet. Podívejme se.

Zvedne lebku.

Ach, ubohý Yorick! Znal jsem jej, Horatio; chlapík plný neskonaleho humoru a nejvýbornějších nápadů. Tisíckrát nosil mne na zádech a teď, jak děsné to jest v mé

obraznosti! V hrdle se mi zvedá. Zde visely ty rty, které jsem líbal, nevím kolikrát. Kde jsou teď tvoje šprýmy, tvé poskoky, tvé písničky, tvé blesky veselosti, nad nimiž celý stůl se rozřehtával smíchem? Nikoho zde teď, kdo by se chtěl šklebit po tvém vlastním šklebení? Ty tváře zapadlé²³⁸<TRN>²³⁸ Orig. chop-fallen. Dvojsmysl: bez dolních čelistí nebo bez lící a přeneseně skleslý duchem.</TRN> tak docela? Teď si zajdi do milostpaniny komnaty a řekni jí: ať si na tvář nanáší na prst líčidla, k této tváři že dojít musí; rozesměj ji tím. Prosím tě, Horatio, řekni mi jednu věc.

Horatio. Jakou, můj princi?

Hamlet. Myslíš ty, že Alexandr v zemi takhle vypadal?

Horatio. Zrovna tak.

Hamlet. A páchnul tak? – Fu!

Položí lebku na zem.

Horatio. Zrovna tak, můj princi.

Hamlet. Jak bídneho upotřebením můžeme dospěti, Horatio! Proč by nemohla obraznost sledovati vznešený prach Alexandrův, až by jej našla v čepu sudového otvoru?

Horatio. Takové hledění na věci bylo by příliš hledané.

Hamlet. Ani za mák, na mou věru ne; jen ho tam stopujme dost střízlivě a dejme se vésti pravděpodobností. Na příklad tak: Alexandr zemřel, Alexandr byl pochován, Alexandr rozpadá se v prach; prach jest země; ze země děláme hlinu; a proč by tou hlinou, v kterou se proměnil, nemohli ucpatí pivní sud!

Vševládný Caesar, proměniv se v zem,
snad ucpe štěrbu, chráně před větrem.

Ó, že ta prst', jež svět děsila, teď
před zimním vichrem zalepuje zeď!

Však ticho, stranou! Hle, zde přichází

Vystoupí kněží atd. v průvodu; mrtvola Ofeliina; Laert a truchlitelé za ní; Král, Královna, jejich družina atd.

král, královna a jejich dvořané.

Kdo byl, jež provázejí obřady
tak ochudlými? – Znamení to jest,
že nebožtík sáh rukou zoufalou
sám na sebe. Kdos vznešený to byl.

Mžik odstupme a pozorujme to.

Ustoupí s Horatiem.

Laert. A jaký obřad dál?

Hamlet. Toť Laert, hoch ušlechtilý.²³⁹<TRN>²³⁹ Orig. very noble – urozený, vznešeného rodu.</TRN> Pozor teď!

Laert. A jaký obřad dál?

První kněz. My dopřáli jí ritů pohřebních,
co naše právo sahá. Její smrt
jest pochybná a nebýt vyšší vůle,
jež brání řádu, v zemi nesvěcené
by ležela až do soudného dne.

Ne zbožnou modlitbou – leč křemeny²⁴⁰<TRN>²⁴⁰ vynech. pebbles -
oblázky.</TRN>

a střepy měla by se zasypat.

Však byl jí dopřán vínek panenský²⁴¹<TRN>²⁴¹ Orig. crants. Slovo pův.
hol. nebo dán. Znamená věneček, který bylo zvykem po pohřbu
věšet v kostele.</TRN>

a dívčí obsypání květinami
i zvonění a průvod poutivý.

Laert. Víc činit nelze?

První kněz. Nelze činit víc.

Řád pohřební by zle²⁴²<TRN>²⁴² „zle“ přidáno. V násl. verši dal sl. response místo such rest podle ř.-kat. smutečních obřadů, kdy chór odpovídá knězi.</TRN> byl znesvěcen, chtít zpívat rekviem a response jak duším, které v míru odešly.

Laert. Tak tedy uložte ji do země

a z její krásné, cudné mrtvoly
ať rostou fialky! – Já říkám ti,
ty tvrdý knězi, služným andělem
že bude sestra má, co budeš ty
výt v jícnu pekel.²⁴³<TRN>²⁴³ „v jícnu pekel“ přidáno.</TRN>

Hamlet. Jak? – Ofelie!

Královna (*sypouc květiny*). Zde kvítí té, jež sama byla květ.

Buď sbohem již! – Já někdy doufala,
že budeš chotí mého Hamleta.
Já lože svatební ti zdobit chtěla,
má sličná dívko, ne tvůj krášlit hrob.

Laert. Ó trojnásobná běda třicetkrát
ať padne na tu hlavu prokletou,
jež podlým činem smyslů nádherných
tě zbavila! – Mžik zadržte tu zem,
ať ještě jednou v náruč sevru ji.

Skočí do hrobu.

Ted' sypte hlínu na živé i mrtvé,
až horou bude tento plochý lán,
jež převrcholí starý Pelion
neb mračný tyn modrého Olympu.

Hamlet (*postoupí vpřed*). Kdo ten, jehožto hoře vyznívá
tak hlučně? – Jehož nářek zaklíná
i bludné hvězdy, na dráze je stavě
jak slouchatele žasem raněné?

To já jsem, Hamlet, Dán!

Skočí do hrobu.

Laert. Čert vezmi duši tvou!

Zápasí s ním.

Hamlet. Zle modlíš se.

Ty prsty, prosím, s mého hrdla pryč! –
Sic nejsem prudký ani ukvapen,
však v sobě mám cos nebezpečného,
a toho, jsi-li moudrý dost, se střež!
Pryč ruce!

Khál. Rozdělte je!

Královna. Hamlete!

Všichni. Ó pánové –

Horatio. Můj dobrý princí, upokojte se.

Dvořané je roztrhnou a oba vystoupí z hrobu.

Hamlet. Aj, v této věci chci s ním zápolit,
až víčka očí mých již nemrknou.

Královna. V čem, synu milý?

Hamlet. Já ji miloval:

čtyřicet tisíc bratří nemohlo
by vyvážit svou láskou veškerou
mé lásky úhrn. Cože učinit
chceš pro ni ty?

Král. Ó Laerte, šílen jest.

Královna. Pro lásku boží, již ho ušetřte!

Hamlet. Mluv, hrom a peklo! Co chceš učinit?

Chceš plakat, rvát se, postít, drásat se?

Chceš ocet pít²⁴⁴<TRN>²⁴⁴ Cam. eisel (konj. Theob.), Q₁ vessels, Q₂ Esill, F Esile. Záhadné slovo se vykládalo jako jméno nějaké řeky. Hanmer navrhoval Nil, Steevens Vislu, ale hol. řeka Ijssel by byla bližší. W. Tarnawski překládá (vzhledem ke Q₁): Wypijesz Wisłę? Naproti tomu eisel (ocet, odvozeno od zdrobn. acetum lat.) nacházíme u Sh. též v sonetu 111. Věřilo se, že ocet mírní zuřivost a způsobuje melancholii. Zde jde spíše o odporný nápoj jako protějšek ke krokodýlovi. Vycpaný krokodýl či aligátor se vídal v tehdejších lékárnách (viz RJ, V, 1). Zde snad narážka na krokodýlí slzy (F. L. Lucas). Hamlet nesnáší bombast Laertův, ač je mu sám někdy nebezpečně blízko.</TRN> neb krokodýla sníst?

Já udělám to. – Jdeš sem skomírat?

Mne překonat chceš skokem do hrobu?

Dej za živa se pochovati s ní,

já též to učiním; a žvatláš-li

ty o horách, ať miliony lánů

zde na nás navrší, až půda ta,

leb sžehajíc o pásmo horoucí,²⁴⁵<TRN>²⁴⁵ Orig. singeing his pate against the burning zone – dosl. připalujíc své témě o žhavé pásmo (nebes), tj. až se půda bude vypínat tak vysoko, že sluneční žár připeče vrcholek.</TRN>

jak nad bradavkou vyční nad Ossou!

A máš-li chlubný jazyk, dovedu

tak chvástat jako ty.

Královna. Toť šílenost. –

Ten záchvat jenom chvíli potrvá

a trpělivě jako hrdlička,

když vyklubou se zlatá holátka,²⁴⁶<TRN>²⁴⁶ Orig. couplets – párek (holoubátek).</TRN>

hned jeho tichost křídla rozestře.

Hamlet. Teď slyšte, pane: Proč tak na mne jste?

Já rád vás měl; však na tom nesejde;

ať cokoliv si dělá Herakles,

dál kočka mňouká, svou si vede pes.²⁴⁷<TRN>²⁴⁷ Orig. and dog will have his day – dosl. a pes bude mít svůj den, tj. přijde jeho chvíle, dostane se na něho. Hamlet snad myslí na svou pomstu.

Navrhovala se též konj. bay – zašteká si. Přijal ji Kolár i Malý.</TRN>

Odejde.

Král. Jdi za ním, prosím tě, Horatio.

Odejde Horatio.

(*K Laertovi*) Co mluvili jsme spolu včera večer,

ať vaši trpělivost otuží;
tu záležitost provedeme hned.
Má dobrá Gertrudo, dej syna sřežit.
Ten hrob zde živý²⁴⁸<TRN>²⁴⁸ Orig. living je zde ve smyslu trvalý,
nehynoucí, snad s narážkou na chystaný úklad o život
Hamletův.</TRN> pomník dostane
a chvíle klidné dospějeme vmále. –
Než bude to, jděm trpělivě dále.
Odejdou.

Scéna druhá
Síň na hradě.

Vystoupí Hamlet a Horatio.

Hamlet. A tolik o tom. – Nyní poslyš dál.

Máš na paměti všechny okolnosti?

Horatio. Můj princí, zdaž je na paměti mám!

Hamlet. V mém srdci vřel mi rozpor nějaký,

jenž spát mi nedal; hůře bylo mi
tak ležet nežli v poutech buřiči.

Tu náhle vstal jsem²⁴⁹<TRN>²⁴⁹ „vstal jsem“ přidal Sl. pro lepší
srozumitelnost.</TRN> – díky té náhlosti! –,

neb věř, že naše nerozvážlivost
nám časem velmi dobře poslouží,
kde umdlévají naše záměry;
a to by mělo poučiti nás,
že božství naše cíle utváří,
ať na hrubo je tesáme, jak chcem.

Horatio. Toť nad vše jisto.

Hamlet. Vzhůru z kajuty,
plášť námořnický hodiv na sebe,
jsem tápal tmou, bych dopídil se jich;
i našel jsem je, chopil jejich vak
a – slovem – vrátil se zas do kóje.
Tam směle – mravu zapomněl můj strach –
jsem rozpečetil jejich poselství
a čet, Horatio, – ó královské
to lotrovství! – čet rozkaz určitý
a proditý různými výklady
o blahu Dánska, rovněž Anglicka
a hů! – tak plný mŕ a strašáků,
živ zůstanu-li – by, jak přečtou to
a bez průtahu, ani s tolik ne,
co sekýru si řádně nabrousí,
mi hlavu srazili.

Horatio. Zdaž možno to?

Hamlet. Zde je ten list; až bude kdy, jej pročti.

Chceš slyšet, co jsem potom udělal?

Horatio. Jen mluvte prosím.

Hamlet. Byv ze všech stran tak sevřen lotrovstvím
– neb dřív, než moh jsem proslov zosnovat
k svým plánům, oni započali hru²⁵⁰<TRN>²⁵⁰ Orig. or I could make a
prologue to my brains, they had begun the play – dříve než

jsem to mozku mohl vyložit (tj. dříve než jsem si plně uvědomil, co podniknu) mozek (they se vztahuje na pl. brains) se rozehrál (začal pracovat).</TRN>–,
já used, nový rozkaz vymyslíl
a krásně napsal jej. Já za hloupé
to míval kdys jak naši státníci
psát úhledně,²⁵¹<TRN>²⁵¹ Básník se posmívá nečitelnému písmu
úředníků, kteří čitelný rukopis považovali pod svou
důstojnost. Sám však psal velmi nezřetelně.</TRN> a dost se
namáhal,
bych zapomenul zas to umění,
však nyní chlapsky posloužilo mi.
Chceš vědět, co jsem napsal?

Horatio. Ano, princí.

Hamlet. Co nejrůznější výzvu od krále:

„Věrným-li manem chce být Anglicko
a má-li jejich láska palmou kvést
a mír se věčít klasem pšeničným²⁵²<TRN>²⁵² Věvec z pšeničných klasů byl
jedním z obvyklých symbolů míru (jako holubice nebo olivová
ratolest).</TRN>
a mezi nimi jako spojka stát“ –
a ještě s množstvím takých vážných „-li“,²⁵³<TRN>²⁵³ Slovní hříčka s 'As'es
(jestli) a ass (osel) by se snad mohla vystihnout pomocí
slov oslovení a osloviny. Uvozovky Sl. přidal. Nejsou tu
však na místě, protože Hamlet jen paroduje svůj dopis, který
napodobil styl Claudiův.</TRN>
„by král, jak obsah listu prohledne,
nic neváhaje, kratčej ani dél,
hned na smrt vydal doručitele,
ni času nepovoliv k zpovědi.“

Horatio. A jak jste pečetí to opatřil?

Hamlet. V tom právě bylo nebes řízení.

Já při sobě měl pečeť otcovu,
jež byla vzorem dánské pečeti.
List složil jsem jak první; podepsal;
vtisk pečeť; bezpečně jej uložil,
že podloženec ani nepoznán.
Den na to strhl se boj námořní,
a dál co bylo, jest ti známo již.

Horatio. Tak zhynou Rosenkrantz a Guildenstern?

Hamlet. Tak, muži.²⁵⁴<TRN>²⁵⁴ V orig. jedna věta: Why, man, they did
make love to this employment – vždyť, člověče, se do toho
hnali.</TRN> – Rádi podnikali to
a pro ně svědomí mne nehněte;
jich zmar z jich vlastní všetečnosti vzrost:
jeť nebezpečno, sprostší povaha
když vstoupí mezi bod a žhavé hroty²⁵⁵<TRN>²⁵⁵ Obraz z šermu. Pass –
výpad, bodnutí. Fell incensed points – zuřivé, rozlícené
hroty (mečů obou protivníků, zde Claudia a Hamleta).</TRN>
dvou mocných soků.

Horatio. Jaký jest to král!

Hamlet. Ted' posud', zdali nepřísluší mi –
an byl mi mého krále zavraždil,
mou matku zprznil, vtisk se mezi trůn²⁵⁶<TRN>²⁵⁶ Orig. election – volba,
zvolení. Sh. tu považuje Dánsko (podle Polska?) za volební
království. (Laerta chtěli provolat králem místo
Claudia.)</TRN>
a moje naděje a nastražil
pak udici na vlastní život můj –,
po vši té lsti zda nejsem zcela práv,
když touto paží vše mu oplatím?
A není-li to hříšno dopustit,
by tato rakovina dalším zlem
nám v těle hlodala?

Horatio. On z Angličan se dozví zakrátko,
jak skončila tam ona výprava.

Hamlet. Žeť zakrátko; čas mezitím je můj;
a lidský život déle netrvá,
než řekneš „jedna!“ – Však, Horatio,
jen to mne rmoutí, že jsem zapomněl
se k Laertovi; neb obraz věci mé
mi ukazuje právnost sporu jeho.
Chci o jeho se přízeň ucházet,
neb věř, jen okázalost jeho žalu
tak svrchovaně pobouřila mne.

Horatio. Již ticho! – Kdo to přichází?

Vystoupí Osrik.

Osrik. Uctivě vítáme Vaši Výsost po návratu do Dánska.

Hamlet. Poslušně vám děkuji, pane. Znáš tuto jepici?

Horatio. Nikoliv, můj dobrý princí.

Hamlet. Tím lépe pro tvou spásu, neboť znáti jej jest ohavnost. Má mnoho pozemků a
úrodných. Jen učiň zvíře zvířat knížetem a jeho jesle budou státi podle stolu
králova.²⁵⁷<TRN>²⁵⁷ Narážka na novopečenou šlechtu, která se
dostala ke dvoru na základě svého pozemkového majetku. Kavka
je symbol pošetilé žvatlavosti. V Osrikově fraseologii se
posmívá Sh. strojenému vyjadřování, které přišlo u dvora do
módy hlavně vlivem Lylyho románu Euphues (řec. génius).</TRN>
Jest to kavka, a jak povídám, velice požehnaná državami trusu.

Osrik. Nejmilejší princí, kdyby Vaše Výsost měla pokdy, řekl bych vám něco od Jeho
Veličenstva.

Hamlet. Vyslechnu to, pane, s veškerou pilností ducha. Užijte svého klobouku, k čemu jest;
patří na hlavu.

Osrik. Děkuji Vaší Výsosti, je velmi horko.

Hamlet. Nikoli, věřte mi, je velmi zima; máme vítr severní.

Osrik. Vskutku, je dosti chladno, můj princí.

Hamlet. Ale přec jen se mi zdá, že je mrtvo a parno; nebo snad jen tak moje nálada –

Osrik. Nadmíru, můj princí; je velmi mrtvo, zrovna jakoby – ani nevím jakoby co... Ale, můj
prncí, Jeho Veličenstvo mi poručilo ohlásiti vám, že učinilo velkou sázku na vás. Pane,
věc je ta –

Hamlet. Prosim vás, pamatujte –

Hamlet mu pokyne, aby dal na hlavu.

Osrik. Ne, můj dobrý princí; mně je to pohodlné, na mou věru. Pane, toť se vám nedávno ke
dvoru vrátil Laert; věřte mi, šlechtic každým coulem, pln nejvýbornějších vlastností, velmi

uhlažený ve společnosti a bohatýrský zevnějškem. Vskutku, mám-li trefně mluvit o něm, jest on mapa čili almanach kavalírství, neboť naleznete v něm souhrn všeho, co by si jen šlechtic přál viděti.

Hamlet. Pane, jeho líčení vámi netratí; ačkoli vím, že kdybychom jej chtěli rozdělit inventárně, myšlenková aritmetika dostala by závrat; a přece by se nedopočítala dokonalostí, k nimž on tak plnou plachtou míří. Ale v samé pravdě chvály mám jeho duši za zboží velmi obsažné a jeho vlohy za tak vzácné a drahocenné, že abych se správně o něm vyjádřil, cos podobného skýtá mu jen jeho zrcadlo, a kdo jiný by ho sledovati chtěl, jest pouze jeho stín, nic víc.

Osrik. Vaše Výsost nanejvýš neomylně se o něm vyjadřuje.

Hamlet. Co vlastně chcete říci, pane? Proč balíme toho kavalíra do našeho drsného dechu?

Osrik. Pane?

Horatio. Není-li možno se s ním dorozuměti jiným tónem? (*K Osrikovi*) Tomu porozumíte, pane, zajisté.²⁵⁸<TRN>²⁵⁸ „s ním“ a „k Osrikovi“ přidáno. Místo se vykládá též tak, že Osrik svému vlastnímu žargonu v ústech Hamletových nerozumí: nerozumíte, když někdo jiný tak mluví? Vy to dokážete, pane, zajisté. (Orig. Is't not possible to understand in another tongue? You will do't, sir, really.)</TRN>

Hamlet. Nač to slavné představování toho kavalíra zde?

Osrik. Laerta?

Horatio. Jeho měsíc jest již prázdný; všechna jeho zlatá slova již vylítala.

Hamlet. Ano, toho, pane.

Osrik. Víím, že nejste nevědom –

Hamlet. Přál bych si, abyste to věděl; avšak na mou věru, to vaše vědění by mne tuze neodporučovalo. Nuže, pane?

Osrik. Nejste nevědom, jak výtečný jest Laert –

Hamlet. Nemám odvahy to uznati, sic bych se výtečností porovnával s ním; znáti někoho dobře značilo by tolik jako znáti sama sebe.

Osrik. Já myslím, pane, ve zbrani. Podle toho, co se o něm soudí, nemá v této dokonalosti sobě rovna.²⁵⁹<TRN>²⁵⁹ Orig. but in the imputation laid on him by them, in his meed he's unfellowed. Čárku za them má Cam. podle Steevense a tím se řídí Sl. Zůstane-li čárka za meed jako v Q₂ (tak D. W.), pak by smysl byl: Podle toho, co o něm soudí ti, které najal (tj. jeho družina), nemá sobě rovna. Sládkův překlad se shoduje s Kitt., který vykládá meed jako deserts, excellence (dokonalost).</TRN>

Hamlet. Jaká jest jeho zbraň?

Osrik. Končíř a dýka.²⁶⁰<TRN>²⁶⁰ V oné době bylo zvykem šermovat s otupeným rapírem v pravé ruce a s dýkou (tulichem) v levé. Dýka pomáhala odrážet útoky protivníkovy rapíru, jak to známe z Olivierova filmu.</TRN>

Hamlet. To je dvojí zbraň; však dobře.

Osrik. Král, pane, vsadil se s ním o šest berberských koní. Proti tomu on, jak doslýchám, položil šest francouzských končířů a tulichů s celým příslušenstvím, tož pásy, závěsníky a tak dále. Tři z těchto zhlaví jsou vpravdě drahocenná na pohled, velice příslušná k rukojetím, vskutku, velmi ozdobná zhlaví a tuze vkusně vymyšlená.

Hamlet. Čemu říkáte zhlaví?

Horatio. Já věděl, že se musíte dáti poučit glosami, než budete s ním hotov.

Osrik. Zhlaví, pane, to je závěsné řemení.

Hamlet. Ten název by se lépe hodil k věci, kdybychom nosili děla po boku; do těch dob ať

jsou to závěsníky. Ale dále: šest berberských koní proti šesti francouzským kosinkám s jejich příslušenstvím a trojím vkusně vymyšleným zhlavím; to je francouzská sázka proti dánské. Pročpak to „položili“, jak tomu říkáte?

Osrik. Král založil se, pane, že při dvanácti výpadech mezi vámi a jím on nepředčí vás o tři body; vsadil dvanáct proti devíti a došlo by k okamžitému pokusu, kdyby Vaše Výsost ráčila státi k odvěti.

Hamlet. Což odvětim-li „ne“?

Osrik. Chci říci, můj princi, kdyby se vaše osoba postavila k této zkoušce.

Hamlet. Pane, budu se procházeti tady v sále. Líbí-li se Jeho Veličenstvu, mám právě volnou chvíli.²⁶¹<TRN>²⁶¹ Orig. breathing time – doba cvičení, tělocviku.</TRN> Ať přinesou zbraň, a je-li ten pán ochoten a král trvá na svém úmyslu, vyhraju tu sázku pro něho, budu-li moci; ne-li, neutržím ničeho než zahanbení a těch několik přespočetných bodů.

Osrik. Mám to vyřídit zrovna tak?

Hamlet. Docela, pane, a kudrlinek přidejte si po své libosti.

Osrik. Poroučím se službám Vaší Výsosti.

Hamlet. Já vašim, já vašim.

Odejde Osrik.

Má dobře, že se doporučuje sám; nikdo jiný by mu to neudělal.

Horatio. Ta čejka odbíhá s vaječnou skořápkou na hlavě.²⁶²<TRN>²⁶² věřilo se, že čejka, která se právě vylíhla, pobíhá se skořápkou na hlavě. Patrně novopečený dvořan odchází s kloboukem na hlavě. Sh. čerpá často ze zvířecí bajky středověkého bestiáře. Sem patří předchozí narážka na pelikána, který krmí mláďata svou krví nebo na krokodýlí slzy.</TRN>

Hamlet. On se upejpal již při prsu, než z něho zabral. Tak nabyl – a mnozí jiní z téhož kotce, s kterým se, jak vím, tento lehkovážný věk miliskuje – pouze nátěru doby²⁶³<TRN>²⁶³ Orig. the tune of the time – zde spíše: módního žargonu. Nezdá se, že by tato směšná figurka byla zasvěcena do spiknutí, jak soudí D. W.</TRN> a zevnější způsobilosti chování; jakési to šumivé směšeniny, která je vynese na povrch v nejzpozdilejších i nejméně vážných otázkách. Ale foukněte do nich na zkoušku – a bubliny jsou ty tam.

Vystoupí Šlechtic.

Šlechtic. Můj princi, Jeho Milost král dal se vám poroučeti po mladém Osrikovi, který mu vyřizuje, že jej v sále očekáváte. Posílá se vás optati, trváte-li na své libosti šermovati s Laertem, aneb si přejete delší lhůty.

Hamlet. Jsem pevný ve svých předsevzetích; ta řídí se libostí královou. Jest-li to vhod jemu, mně jest: teď neb kdykoliv; – arcit' budu-li tak schopen jako teď.

Šlechtic. Král, královna a všichni jdou již sem.

Hamlet. V čas příhodný.²⁶⁴<TRN>²⁶⁴ Zdvořilostní frázi „in happy time“ by spíše vystihlo „jsou vítáni“. (Srov. fr. à la bonne heure.)</TRN>

Šlechtic. Královna vás žádá, abyste promluvil k Laertovi několik vlídných slov, než se dáte do šermu.

Hamlet. Dobře mi radí.

Odejde Šlechtic.

Horatio. Vy ten základ prohrajete, můj princi.

Hamlet. Nemyslím; co on odešel do Francie, já se ustavičně cvičil. Vyhraju v té nerovné sázce. Ale ani bys nemyslil, jak těžko je mi tady u srdce. Leč na tom nezáleží.

Horatio. Přec, můj dobrý princi –

Hamlet. Jest to jen pošetilost; ale taková nějaká předtucha, že by snad zkormoutila ženu.

Horatio. Vzpírá-li se vaše mysl něčemu, poslechněte jí. Pozdržím jejich příchod sem a řeknu jim, že nejste v pravé míře.

Hamlet. Nic takového; vzdorujeme předtuchám; bdí zvláštní prozřetelnost nad pádem vrabce.²⁶⁵<TRN>²⁶⁵ Srov. Mat. X, 29, Lukáš XII, 6. „To“ v násl. řádkách se vztahuje na smrt. Je zajímavé, že smýšlení Hamletovo se zde podstatně liší od slavného monologu (III, 1). Ale v obou se najdou ohlasy Montaignových essayů.</TRN> Bude-li to teď, nepříjde to později; nemá-li to přijíti později, přijde to teď; nebude-li to teď, přece to přijde; – být připraven jest vše. Když nikdo z lidí nemá ničeho z toho, co opouští, co na tom, opustí-li to záhy? Nech být.

Vystoupí Král, Královna, Laert a panstvo; Osrik a jiní s končíři a brněnými rukavicemi. – Stůl a víno na něm.

Král. Nuž pojd'te, Hamlete, a přijměte tu ruku ode mne.

Král vloží ruku Laertovu do Hamletovy.

Hamlet. Již odpusťte mi; ublížil jsem vám; však odpusťte na šlechtickou svou čest.

To panstvo kolem ví

a zajisté i vy jste doslechnul,
jak navštíven jsem sklíčeností zlou.

Co učinil jsem a co drsně tak
snad popudilo vaši povahu

a čest i mrav,²⁶⁶<TRN>²⁶⁶ Orig. exception – nevoli.</TRN> zde šíleností zvu.

Zdaž Hamlet Laertovi tak ukřivdil?

Ne, Hamlet nikdy. Sobě samému,
an odcizen a nejsa on to sám,
když Hamlet zle ukřivdil Laertovi,
to Hamlet není; on to popírá.

Kdo tedy křivdí? – Jeho šílenost.

A tak-li tomu, Hamlet náleží
k té straně, které bylo křivděno:
v své šílenosti nepřítel jen
má Hamlet ubohý. – V tom kruhu zde,
ať moje přiznání, že nechtěl jsem
zlo úmyslně, omluví mne, pane,
tou měrou vaší mysli šlechetné,
že přes krov domu šíp jsem vystřelil
a zranil bratra.

Laert. V místě tom své duše,²⁶⁷<TRN>²⁶⁷ tj. v přirozeném citu
rodinném, jako syn a bratr.</TRN>

jež nejvíc mělo by mne k pomstě hnát,
jsem uspokojen, ale v podmínkách
své cti se držím podál: nechci smíru,
než starší mistři ve cti proslulí
svým hlasem rozhodnou a příkladem,
jak zachovat mám jméno bez kazu.

Až potud vaši nabízenou lásku
co lásku přijímám a nikterak
jí nechci ukřivdit.

Hamlet. Já s radostí to uznávám a rád
si pošermuji v sázce bratrské.
Sem končíře. – A začněm.

Laert. Jeden mně.

Hamlet. Jen podklad budu lesku vašeho;
cvik váš od mojí neumělosti
jak hvězda v tmavé noci ohnivě
se bude odrážet.

Laert. Tot' posměch, pane.

Hamlet. Ne, při té ruce!

Král. Mladý Osriku,
již zbraň jim dejte. – Strýče Hamlete,
vy znáte sázku.

Hamlet. Velmi dobře, pane;
na slabšího jste vsadil, Milosti.

Král. Však nebojím se; viděl jsem vás oba;
on zlepšil se, a protož dopřál nám
i výhody.

Laert. Ten příliš těžký jest;
chci zkusit jiný.

Hamlet. Ten mi právě vhod.
Jsou všechny stejně dlouhé?
Postaví se k šermu.

Osrik. Jsou, můj princí.

Král. Tam na stůl dejte s vínem poháry. –

Když Hamlet bodne jednou, po druhé,
neb v třetím výpadu bod oplátí,
ať zahřmí děla ze všech cimbuří:
král Hamletovi na zdar připije
a v pohár hodí perlu²⁶⁸<TRN>²⁶⁸ O Kleopatře vypráví Plinius, že
rozpusťla perlu v octě. Ale je jasné, že místo drahocenné
perly vhodil král do vína jed.</TRN> skvostnější,
než mělo čtvero králů po sobě
zde v dánské koruně. Sem s poháry;
a kotle zahovořte k polnicím;
vřesk polnic dělostřelcům na valech
a děla k nebi, k zemi nebesa:
„Král na zdraví teď pije Hamletovi!“
Již začněte; a pozor, soudcové.

Hamlet. Jsem hotov, pane.

Laert. Hotov.

Šermují.

Hamlet. Bod!

Laert. Ne.

Hamlet. Soud! –

Osrik. Žet' očividný bod.

Laert. Je dobře. – Dál.

Král. Stůj! – Víno sem. Ta perla, Hamlete,
je tvoje. Na tvé zdraví!

Tuš; střelba z děl za scénou.

Nuž ten pohár

mu podejte.

Hamlet. Dřív skončím výpad; postavte ho tam.

Dál –

Šermují.

Zase bod. – Co tomu říkáte?

Laert. Žet' trefa, trefa! – Já se přiznávám.

Král. Syn vyhrá.

Královna. Tělnat jest, má krátký dech.²⁶⁹<TRN>²⁶⁹ Orig. He's fat and scant of breath – dosl. je silný a udýchal se. Dříve se soudilo, že herec Burbage, který původně hrál Hamleta, byl korpulentní. Angl. vykladatelé nechtějí připustit, že by sportovec Hamlet mohl být obtloustlý, a pokoušejí se vysvětlit význam slova fat jinak. Chambers: out of training, Kitt.: not in perfect training, Harr.: out of condition, Alex.: hot, Rylands: puffed, D. W.: sweaty. Tedy: vyšel ze cviku, není v kondici, je uhřátý, zpocený, uřícený. Siss. se snaží dokázat, že se výraz fat ve smyslu uhřátý užíval i o koni, kdežto Jespersen se domníval, že snad jde o nějaký tehdejší termín šermířský. Sám Hamlet ujistil Horatia, že v poslední době cvičil, takže by sotva byla mohla královna říci, že není ve formě. Jisto je, že výraz fat neměl v době Sh. příhanu otylosti. Znamenal asi tolik co dnešní naše lidové „silný“. Z toho plyne, že se zadýchal, je uřícený, což by u statného třicátníka bylo zcela přirozené.</TRN>
Zde, Hamlete, můj šátek, setři pot.

Na tvoje štěstí pije královna.

Hamlet. Má dobrá paní!

Král. Nepij, Gertrudo!

Královna. Já chci, můj choti; prosím dovolte,

Král (stranou). Toť pohár s jedem; příliš pozdě již.

Hamlet. Ted', matko, nesmím pít, hned však, hned.²⁷⁰<TRN>²⁷⁰ Orig. by and by – za chvílku.</TRN>

Královna. Pojd', osuším ti tvář.

Laert. Ted', králi, bodnu já.

Král. To nemyslím.

Laert (stranou). Přec jen to proti mému svědomí.

Hamlet. Nuž, Laerte, do třetice, začněte.

Vy jenom laškujete; prosím vás,
již celou silou na mne udeřte;
mám strach, že ze mne tropíte si žert.

Laert. Že tak? Tož pojdte.

Šermují.

Osrik. Nic není zde ni tam.

Laert. Ted' kryjte se!

Laert zraní Hamleta; v zápasu vymění své končiče a Hamlet zraní Laerta.

Král. Již rozdělte je; rozjítřeni jsou.

Hamlet. Ne, ještě jednou. –

Královna klesá.

Osrik. Hled'te královny!

Horatio. Hle, oba krvácejí. Jak vám jest,
můj princi?

Osrik. Laerte, jak vám jest?

Laert. Jak sluče; –

v své vlastní oko lapen,²⁷¹<TRN>²⁷¹ Je psychologicky zajímavé, že syn užil téhož obrazu jako jeho otec (I, 3). Sluka byla

považována za hloupého ptáka.</TRN> Osriku!
Jsem právem zabit vlastním úkladem.

Hamlet. Co královna?

Král. Je v mdlobách, vidouc krev.

Královna. Ne, ne, ten nápoj – Ó můj Hamlete, –
ten nápoj, nápoj! – Otrávena jsem.

Zemře.

Hamlet. Ó bídáctví! Hoj, dvěře zamkněte!

Toť zrada! Pátřejte, kde vězí, kde?

Laert (klesne). Zde, Hamlete! Jsi zabit, Hamlete,
a žádný světa lék ti nepomůže;
půl hodiny ti žití nezbývá.

Ten zrádný nástroj ve své ruce máš;

jeť neotupen, jedem napuštěn.

Zlý úklad obrátil se proti mně;

hle, tady ležím, bych víc nepovstal.

Tvá matka otrávena; – nelze víc –

král, král jest vinen.

Hamlet. Hrot že napuštěn?

Tož, jede, svoje dílo dokonej.

Probodne Krále.

Všichni. Ha, Zrada! Zrada!

Král. Ó, přec mne chraňte, moji přátelé;
jsem pouze raněn!

Hamlet. Zde, cizoložný, kletý, vražedný
ty Dáne, dopij z toho poháru.

Je ta tvá perla zde? – Jdi za matkou.

Král zemře.

Laert. Má spravedlivou mzdu; jed míchal sám. –

Můj čacký Hamlete, my navzájem

si odpusťme a mého otce smrt

ať na tě nepadne, ni na mne tvá!

Zemře.

Hamlet. Bůh ti ji odpusť! Já jdu za tebou.

Horatio, jsem mrtev. – Sbohem bud',

nešťastná královno! – Vy ostatní,

kdož bledí, třesoucí se hledíte

na příběh ten, jen němí svědkové

těch dějstev – kdybych jenom času měl –,

– však smrt, ten biřic, rychle zatýká –

Ó mohl bych vám vyprávět; – však dost.

Horatio, já umírám, tys živ;

mne a mou věc všem vylič spravedlivě,

jimž neznáma.

Horatio. To věru neučiním;²⁷²<TRN>²⁷² Orig. Never believe it – dosl.
to si nemyslete.</TRN>

jsem více starý Říman nežli Dán; –

zde zbylo jedu.

Hamlet. Jako že jsi muž,

dej mně tu číši; ty nech být; Bůh svědkem,

já chci to dopít. – Můj Horatio,

ty věci zůstanou-li neznámy,

jak porušené jméno zanechám!

V svém srdci jestli jsi mne choval kdy,
mžik zdrž se blaženosti nebeské²⁷³ <TRN>²⁷³ „nebeské“ přidáno. </TRN>
a v strastech dýchej v krutém světě tom,
bys o mně vypravoval.

Z daleka pochod; střelba za scénou.

Jaký hluk

to válečný?

Osrik. To mladý Fortinbras,
jenž z Polska vítězně se navrací,
dal v pozdrav střílet poslům z Anglie.

Hamlet. Ó, umírám, Horatio; jed prudký
již zcela moje smysly omráká.²⁷⁴ <TRN>²⁷⁴ Orig. o'er-crows – přemáhá.
Termín z kohoutích zápasů. </TRN>

Zpráv anglických se více nedočkám,
však předzvídam, že bude na trůn volen
zde Fortinbras; můj zmírající hlas
mu náleží. To řekni mu a vše
ty vážnější i menší příhody,
jež tady působily. – Ostatní
jest mlčení.

Zemře.

Horatio. Teď puká velké srdce. – Dobrou noc,
můj dobrý kníže! Sbory andělské
tě uzpívejte v klid.

Pochod za scénou.

Proč spěje sem

to bubnů víření?

Vystoupí Fortinbras, angličtí vyslanci a jiní s bubny a prapory.

Fortinbras. Kde jest ten výjev?

Horatio. Co chcete vidět? Hoře-li to jest
neb úžas – dále nehledejte již.

Fortinbras. Řež tato křičí vraždou. Hrdá smrti,
v své věčné kobě jaký chystáš kvas,
že tolik knížat jedním odstřelem
tak sklálas krvavě?

První posel. To děsný pohled;
věc naše došla pozdě z Anglicka.
Ten sluch je mrtev, jenž měl vyslechnout,
že splněn jeho rozkaz: Rosenkrantz
a Guildenstern že již skonali.
Kde díky dojdeme?

Horatio. Ne z těchto úst,²⁷⁵ <TRN>²⁷⁵ tj. Claudiových. </TRN>

i kdyby živa mohla děkovat;
on nikdy nedal rozkaz k jejich smrti.
Že však té věci krvavé tak v sled
vy z polských válek a vy z Anglicka
jste přišli sem – ta těla vystavit
již dejte na vysokém lešení
všem na podívanou a dovolte,
bych řek tam světu nevědoucímu,
jak všechny tyto věci dály se.

To bude zvěst o činech smilnických
a krvavých a nepřírozených,
o božích soudech, vraždách náhodných,
o smrtích nástrahou i násilím; –
a koncem úklady jak selhaly
a padly zpět na hlavu strůjcovu.
To vše vám pravdou mohu povědít.

Fortinbras. Již chvátejme to vyslechnout a hned
ať shromáždí se šlechta nejvyšší.

Já sám jen žalně беру štěstí své;
mám dávná²⁷⁶<TRN>²⁷⁶ Orig. of memory – v dobré paměti, tj.
nepromlčená.</TRN> práva v tomto království,
jichž teď se chopit káže povinnost.²⁷⁷<TRN>²⁷⁷ Orig. vantage – příležitost,
vhodná chvíle.</TRN>

Horatio. Též o tom budu muset mluvit,
tož z jeho úst, jichž hlas jich získá víc.
Leč bez odkladu vše se vykonej,
neb mysle lidu pobouřeny jsou,
by po úkladech, bludech nevzniklo
víc nehod ještě.

Fortinbras. Čtyři setníci
ať nesou na lešení Hamleta
jak vojína; on jistě na trůnu
by královsky se býval osvědčil.
A za průvodu hudba válečná
a zvyky vojenské ať hlasitě
zaň promluví. –
Již těla vzhůru. – Pohled, jako ten,
jest pro bojiště – zde však přesmuten.
Ať vojsko střílí.

Pohřební pochod. Odejdou, nesouce mrtvá těla; potom střelba z děl.